

Het Nationale Theater

Jaarverslag

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Bestuursverslag 2020.....	2
Financieel verslag	5
Verslag van de Raad van Toezicht	10
Personalia leden Raad van Toezicht	11
Verslag van de Ondernemingsraad.....	13
Wij zijn Het Nationale Theater.....	14
Prestatienormen in cijfers.....	18
Bedrijfsvoering.....	22
Governance.....	24
Personeel en organisatie.....	26
Bestuursverklaring subsidieverantwoording gemeente Den Haag	29
Enkelvoudige jaarrekening 2020	30
Enkelvoudige balans.....	31
Enkelvoudige staat van baten en lasten	33
Enkelvoudig kasstroomoverzicht.....	35
Toelichting op de jaarrekening.....	36
Toelichting op de enkelvoudige balans	38
Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen	49
Toelichting op de enkelvoudige staat van baten en lasten.....	50
WNT-verantwoording 2020 Het Nationale Theater	57
Geconsolideerde jaarrekening 2020.....	66
Geconsolideerde balans (na verwerking voorstel resultaatbestemming)	67
Geconsolideerde staat van baten en lasten.....	69
Geconsolideerd kasstroomoverzicht	70
Toelichting op de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten	71
Overige gegevens.....	72
Bijlage 1: Staat van baten en lasten per subsidiestroom.....	73
Bijlage 2: Categoriele exploitatierekening HNT Productie (Model 11b OCW).....	75
Bijlage 3: Categoriele exploitatierekening HNTjong Productie (Model 11b OCW)	77
Bijlage 4: Prestatiegegevens gemeente Den Haag en Ministerie OCW	79
Bijlage 5: Overzicht overige subsidies.....	86
BIJLAGE 6: Overzicht Theater Inclusief (2018–2021).....	88
BIJLAGE 7: Overzicht <i>Trojan Wars</i>	89

Voorwoord

2020: we kijken terug op een jaar dat beheerst werd door COVID-19, een enerverend, verdrietig maar ook spannend jaar. Een jaar vol teleurstellingen, maar ook kansen en vooral veerkracht en creativiteit.

Financieel was het een heel spannend jaar, dat gekenmerkt werd door grote onzekerheid over wel of niet kunnen rekenen op overheidssteun. De in juni toegekende steunbijdrage van het Ministerie van OCW gaf lucht en meer zekerheid. Deze bijdrage zorgde er echter wel voor dat eerder toegekende loonkostensubsidies (NOW) weer terug betaald moesten worden en dat gold ook voor de Tegemoetkoming Vaste Lasten (TVL). Met de OCW-steun konden wij ook de keten weer op gang brengen en houden. Er werden vele zzp-opdrachten en tijdelijke arbeidscontracten verstrekt, wat verderop in dit jaarverslag nader wordt toegelicht.

De toezegging van OCW dat een deel van de steun gereserveerd mocht worden voor te verwachten tekorten in 2021 was van groot belang. De echte financiële klappen vallen namelijk in dat jaar. Want we produceren weer volop, maar de onzekerheid of de podia open zullen zijn, voor hoeveel bezoekers dat mag én of het publiek weer in dezelfde mate de podia zal bezoeken is groot. De hele branche houdt er rekening mee dat de financiële gevolgen van COVID-19 tot ver in de Kunstenplanperiode 2021-2024 zullen doorwerken. Daarom is in 2020 waar mogelijk bezuinigd om zo een reservering op te kunnen bouwen die, net als de tweede steunbijdrage van OCW die is toegekend voor 2021, hard nodig is om die financiële gevolgen te kunnen compenseren.

Bestuursverslag 2020

Het is donderdag 12 maart 2020. Er heerst een opgewonden stemming in de gebouwen van Het Nationale Theater. Op het podium van de Koninklijke Schouwburg vindt die dag de laatste try-out plaats van *Trojan Wars*, het binge-watch-jongerentheaterspektakel dat Noël Fischer, artistiek leider HNTjong, regisseert. Het decor staat. Een grote groep acteurs, die naast onze eigen ensembleleden bestaat uit gastacteurs, waaronder net afgestudeerden en studenten van de Mbo-opleiding Theater, wachten zenuwachtig op de komst van hun eerste echte publiek: zo'n 500 jongeren die zich vijf uur lang zullen onderdompelen in een theatrale spektakelshow over een epische oorlog in de oudheid. Voor alle bezoekers staat een maaltijd klaar, omdat 5 uur theater de middelbare scholieren ongetwijfeld hongerig zal maken. In de HNT Studio's wordt gewerkt aan de voorbereiding van *Leedvermaak*, het in Nederland nog nooit integraal opgevoerde toneeldrieluik van schrijfster Judith Herzberg. Artistiek Leider Eric de Vroedt regisseert deze voorstelling. De acteurs hebben deel 1 en 2 inmiddels doorgespeeld en zijn toe aan de repetities van het 3e en laatste deel. In de kantoren wordt gewerkt aan een groots opgezet programma rond de voorstellingen, met een lesprogramma's voor scholen, een poëzieprogramma en nog veel andere activiteiten. Deze contextprogrammering zal de impact van de voorstelling vergroten, meer bezoekers opleveren, maar bovenal hun een bijzondere, waardevolle ervaring geven. Het hele programma moet hét visitekaartje worden van Het Nationale Theater en alle mogelijkheden die onze fusieorganisatie biedt, laten zien in dit laatste jaar van de eerste kunstenplanperiode.

Het is 12 maart 2020 en de wereld verandert. Premier Rutte spreekt Nederland toe vanuit het Torentje en vertelt dat de coronabesmettingen ook in Nederland uit de hand beginnen te lopen. Nederlanders worden opgeroepen zo veel mogelijk thuis te blijven en vanuit huis te werken. Theaters worden per direct gesloten. Na de persconferentie spreken we alle medewerkers toe vanaf het podium van de Koninklijke Schouwburg. Alle activiteiten dienen onmiddellijk gestaakt te worden: geen try-out, geen scholieren, geen maaltijden. In al onze zalen worden de voorstellingen geannuleerd. Iedereen naar huis. Als in de dagen daarna de omvang van de crisis zich steeds scherper begint af te tekenen, wordt besloten om de repetities en ook andere, niet publiek-gerelateerde activiteiten in de panden op te schorten. Ook bij Het Nationale Theater is het devies: *blijf thuis*. Tot 31 maart, werd gezegd.

Het afbreken van twee ambitieuze projecten is pijnlijk, niet alleen voor het publiek en de makers, maar ook voor onze portemonnee. Er zijn op dat moment zo'n 100 freelancers bij Het Nationale Theater aan het werk, een uitzonderlijke situatie. Er is fors geïnvesteerd in de producties en programma's. Er is voorlopig geen kans die investeringen terug te verdienen. Er zijn kaarten verkocht voor voorstellingen die niet meer gaan plaatsvinden. Gedurende de loop van het jaar zal blijken, dat dit naast onze eigen producties ook voor een zeer groot aandeel van de programmering geldt. Annuleringen buitelen over elkaar heen. De financiële schade is enorm.

Elk jaar beschrijven we in het jaarverslag de mogelijke risico's. De effecten van een pandemie hebben wij nooit meegenomen in deze risicoanalyse. Een weerstandvermogen/reserve om een dergelijke financiële klap op te kunnen vangen, is niet realistisch. De schaal van onze organisatie, het grote vaste personeelsbestand, vier gebouwen waar productie, programmering, educatie en interactie samenkomen bieden tot 12 maart enorm veel nieuwe mogelijkheden, maar blijken ons in deze crisis juist danig in de weg te zitten. Op elkaar invretende steunmaatregelen maken in dit geval het resultaat van de fusie tot minder dan de som der delen. Ondanks de door ons doorgevoerde ingrijpende bezuinigingen zag de toekomst er zeer somber uit. Daarom komt de steun van 300 miljoen voor de culturele sector die minister Van Engelshoven op 15 april aankondigt als geroepen.

In mei 2020 ontvangen we de adviezen van de beoordelingscommissies van de gemeente Den Haag en de Raad voor Cultuur. De door ons ingediende plannen voor de periode 2021-2024 worden positief beoordeeld. We oogsten veel lof voor onze prestaties in de afgelopen jaren. Naast mooie woorden over de artistieke prestaties, worden de resultaten op het gebied van publieksbereik, talentontwikkeling, diversiteit, inclusiviteit en toegankelijkheid door de commissies onderkend. De additionele steun die wij bij de gemeente Den Haag aanvragen om dit beleid verder vorm te geven wordt, ondanks de lovende woorden, niet toegekend. Aangezien Het Nationale Theater ook niet gecompenseerd wordt voor stijgende cao-lonen en pensioenpremies, betekenen de positieve beoordelingen van het Rijk en de gemeente in de praktijk een extra bezuinigingsopdracht voor de komende vier jaar. In december blijkt dan ook nog dat de gemeentelijke subsidies voor de periode 2021-2024 voor de acht grootste instellingen van Den Haag nogmaals met 1,5% worden gekort, om een aantal kleinere instellingen met een negatief subsidieadvies alsnog te kunnen ondersteunen. Een volgende klap. Zodra de beschikking ontvangen wordt (februari 2021) tekenen we beroep aan.

Toch hebben wij ons in 2020 niet uit het veld laten staan. Nadat de producties *Trojan Wars* en *Leedvermaak* zijn stilgelegd starten we een nieuw project, *Het Nationale Theater Speelt Altijd*. Een serie intieme theaterproducties, die radicaal teruggaan naar de basis van toneel: een handjevol acteurs op de houten planken. Geen indrukwekkende decors en techniek, maar steengoede teksten in een steeds wisselend programma, live en met inachtneming van minimaal anderhalve meter afstand. De zeventien acteurs uit het ensemble van Het Nationale Theater brachten teksten van troost, hoop en afleiding, die de liefde voor theater en samenzijn bezingen. We spelen voor het maximaal aantal bezoekers dat in de theaters mag plaatsnemen. Eerst zijn dat er 30, dan 100, een paar keer mogen we de maximale capaciteiten op anderhalve meter afstand benutten. Zo reageren we als nationaal gezelschap op een betekenisvolle manier op de historische crisis die ons allemaal raakt, binnen onze financiële en organisatorische mogelijkheden van dat moment.

Op 1 juni mogen we weer open, om 12:00 uur presenteren wij vanuit de Koninklijke Schouwburg onze eerste voorstelling in coronatijd. In de eerste speelweek wonen koning Willem Alexander en koningin Máxima een voorstelling bij in Theater aan het Spui. Tijdens het publieksgesprek na afloop steekt de koning de sector een hart onder de riem.

We zoeken zoveel mogelijk live contact met ons publiek. Ook zijn we meer zichtbaar in het digitale domein. Ons 4 mei-programma *De Laatste Getuigen* kent een online editie, die later ook op RTV West wordt uitgezonden, zodat we ook een oudere doelgroep kunnen bereiken. Er vinden livestreams plaats vanuit onze zalen, van een concert van Di-Rect tot een zoom-voorstelling van Nineties Productions of gratis streams van eerder opgenomen eigen titels. De educatiemakers maken online programma's waar het onderwijs gretig gebruik van maakt. Met een groot aantal internationale collega's bouwen we 12 weken aan The Corona Time Capsule waarin jongeren gedachten, gevoelens en ervaringen delen. Voor commerciële exploitatie investeren we in *online conference rooms*, waardoor wij alsnog kunnen dienen als locatie van een congres, zij het virtueel. We verrichten vele inspanningen om educatie te blijven verzorgen, fysiek en online, en we blijven zoveel mogelijk open om makers te faciliteren. Veel theatermakers kunnen alleen nog bij ons terecht.

Ook achter de schermen weet het personeel elkaar, noodgedwongen virtueel, steeds beter te vinden. Medewerkers werken vanuit huis samen in *Microsoft Teams*. We informeren het personeel over de stand van zaken middels een wekelijkse directienieuwsbrief en er vinden met een hoge frequentie virtuele personeelsbijeenkomsten plaats en zelfs de eindejaarsborrel kent een online editie. Als wij het personeel online informeren over een nieuwe lockdown verschijnt plotseling Mark Rutte in beeld. Hij is op dat moment bij ons op werkbezoek in de vrijwel verlaten Koninklijke Schouwburg en spreekt via de webcam van Cees Debets het personeel moed in. Het is een bijzonder moment, waarin de medewerkers zich gezien en gesteund voelen.

Vanaf de start van de coronacrisis is er een streng bezuinigingsbeleid ingevoerd, alleen de hoogstnoodzakelijke uitgaven worden gedaan. Dit strenge beleid is het hele jaar van kracht, omdat het gedurende heel 2020 onduidelijk blijft hoe de crisis zich gaat ontwikkelen, hoelang het nog gaat duren en welke mogelijk steun geboden gaat worden. Begin december ontvangen we uiteindelijk naast de steunmaatregel van het Ministerie van OCW, acht maanden huurkijtschelding van de gemeente. In 2020 werd circa € 3,5 miljoen minder aan inkomsten uit kaartverkoop gerealiseerd. Ook andere inkomsten, zoals uit (commerciële) verhuur, sponsoring en onderverhuur, liepen vanwege de crisis terug. De directieleden hebben uit eigen beweging besloten om een deel van hun salaris in te leveren om zo zzp'ers die zich verbonden voelen aan Het Nationale Theater een opdracht te kunnen geven. Verder zijn de bezuinigingen op de personeelslasten beperkt gebleven tot het niet verlengen of pas op een later moment opnieuw invullen van tijdelijke arbeidscontracten en het niet of later invullen van vacatures die ontstonden door het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. Voor Hicarest, de horeca bv, is echter besloten om wel afscheid te nemen van een aantal medewerkers. Dit vanwege het feit dat een deel van hen vanwege de Wet Arbeidsmarkt in Balans (WAB) per 1 januari een vast aantal uren geboden moest worden. Aangezien er al geruime tijd geen of nauwelijks inkomsten gegenereerd worden, was een inkrimping van het personeelsbestand een logische en onvermijdelijke stap. Zie voor een meer uitgebreidere beschrijving het financiële verslag hieronder.

Was er dan niets naast de coronacrisis? Uiteraard wel. Ons project *HNTonbeperkt*, dat voorstellingen toegankelijk maakt voor mensen met een beperking door aanpassing van de ontvangst én het programma, wordt door politica Corine Ellemet als best practice in de Tweede Kamer besproken. De Zonnebloem onderzoekt de toegankelijkheid van de Koninklijke Schouwburg en Theater aan het Spui en we krijgen een speciaal predicaat uit handen van de 'minister van gehandicaptenzaken'. Ook wordt door een ontwerp bureau gewerkt aan het plan om de Koninklijke Schouwburg foyers zo in te richten dat het gebouw een open en gastvrije uitstraling krijgt. Geen elitaire cultuurtempel, maar een laagdrempelig

volkspaleis dat aansluit op onze inhoudelijke missie als *Huis van Gemeenschappen*. Aan het Spui bereiden wij ons voor op de komst van Amare. Met het Filmhuis Den Haag blijven wij ons inspannen, om onderdeel te worden van de gebiedsontwikkeling rond het Spuiplein. Daarnaast bereiden we met gemeente Den Haag en Filmhuis een ingrijpende vervanging van onder meer de klimaatinstallatie van het door Hertzberger ontworpen gebouw voor, dat voor de zomer van 2022 gepland staat, en dat helaas tot een langdurige sluiting van meer dan vier maanden zal leiden. Zaal3 neemt als 'laboratorium van de podiumkunst' steeds meer een belangrijke positie in het Energiekwartier en voor talentontwikkeling in Den Haag.

2020 is een jaar van uitersten: we krijgen veel complimenten over onze prestaties en plannen, en stellen een groot deel van de financiering van de komende vier jaar veilig. Tegelijkertijd zien wij de basis onder die plannen wankel worden door de coronacrisis, de financiële gevolgen daarvan voor onze organisatie en vrezen wij voor een nadreunende crisis in het kunstenveld. Het is allerminst zeker dat theaters in het land de komende jaren de artistieke en daarmee financiële risico's durven en kunnen nemen die bij onze kunstvorm horen. Hoe zal het publiek zich gedragen en hoe snel vindt zij de weg terug naar onze zalen? We gebruiken 2021 om de plannen tegen het licht te houden, te realiseren waar mogelijk en aan te passen waar noodzakelijk, zonder onze missie uit het oog te verliezen: het mooiste en meest relevante theater te maken, te programmeren en te delen met zoveel mogelijk mensen.

En zo blijven wij ook in 2021 in beweging, zoekend naar nieuwe wegen om publiek te betrekken en te inspireren in deze uitdagende tijd. Rest ons nog onze dank uit te spreken. Wij willen de Raad van Toezicht bedanken, die zich belangeloos inzette voor Het Nationale Theater en juist in deze barre tijden naast ons stond. Wij danken onze subsidiënten, wiens bijdragen cruciaal zijn voor onze bedrijfsvoering en die welwillend met ons in gesprek zijn om te bepalen hoe zij ons, in onderlinge afstemming, het beste kunnen ondersteunen. Daarnaast bedanken wij de diverse fondsen die ons steunden bij de projecten die wij realiseerden of nog gaan realiseren. Wij danken onze donateurs, vrienden en sponsors voor hun bijdrage aan de projecten die zij mede mogelijk maakten. Wij danken onze medewerkers die zo toegewijd, vol energie en veerkracht het vele werk verzet hebben. En wij bedanken onze bezoekers voor het vertrouwen, dat ze met ons het avontuur durven aangaan. Hun tijd en geld besteden aan het meemaken van onze vele voorstellingen en programma's en hun kaarten voor geannuleerde voorstellingen hebben gedoneerd of losse donaties hebben gedaan. Ook in deze tijd waar niets zeker is en waar veel geduld gevraagd wordt. Het Nationale Theater was er, ook in 2020, in de eerste plaats voor hen: ons publiek.

Den Haag, 24 maart 2021,

Lidy klein Gunnewiek

Directeur Zakelijk/bestuurder

Het Nationale Theater

Cees Debets

Directeur Theater/bestuurder

Het Nationale Theater

Nawoord

Het Nationale Theater heeft ook in 2021 te maken met de financiële gevolgen van de coronacrisis. Op dit moment zijn de theaters nog steeds gesloten. Het is onduidelijk hoe de openstelling er uit gaat zien: wanneer en met welke capaciteit? En wanneer mag de horeca weer open?

Het bestuur neemt net als in 2020 de nodige maatregelen. Wij gaan er van uit dat we in heel 2021 te maken zullen hebben met restricties wat bezoekersaantallen betreft. Dit betekent dat de inkomsten uit kaartverkoop weer fors lager zullen zijn dan begroot. Om de keten op gang te houden produceren we door zolang dat mag. Producties worden aangepast en tot de zomer gaan we niet op reis met onze eigen voorstellingen. We bezuinigen waar mogelijk om zo, in combinatie met de steun van het Ministerie van OCW, ook dit jaar door te komen. De bestemmingsreserves die in 2020 gevormd zijn voor de gevolgen van de coronacrisis in 2021 zijn hard nodig om de tekorten in 2021 te dekken. We verwachten overigens dat de financiële gevolgen ook na 2021 nog aanwezig zullen zijn. Ook daar anticiperen we op als bestuur.

Wij houden de vinger aan de pols en grijpen in waar nodig. Vanwege de bestemmingsreserves en de reeds toegekende steun van het Ministerie van OCW heeft het bestuur vertrouwen in een duurzame voortzetting van de ondernemingsactiviteiten. Derhalve is de jaarrekening opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling.

Financieel verslag

Het Nationale Theater stond er begin maart 2020 goed voor: we hadden een fantastische tournee achter de rug van *Othello*. De eigen producties waren goed verkocht en vele voorstellingen waren al uitverkocht door het hele land. Ook de kaartverkoop voor de programmering in onze theaters verliep zeer voorspoedig. De financiële klap van de coronacrisis kwam dan ook hard aan.

We maakten op dat moment twee groots gemonteerde producties, *Trojan Wars* en *Leedvermaak*. Beiden stonden aan de vooravond van de première. Alle kosten waren al gemaakt, maar er stonden geen inkomsten meer tegenover. Meteen na het uitbreken van de crisis is besloten om zo min mogelijk geld uit te geven. Alleen zeer essentiële uitgaven werden toegestaan, investeringen werden stopgezet en alleen het hoogstnoodzakelijke onderhoud werd uitgevoerd. Aangezien er gedurende het hele jaar grote onzekerheden bleven, is het strenge beleid ten aanzien van het beperken van de uitgaven het hele jaar gecontinueerd.

Begin april deden we aanvraag voor de NOW1-bijdrage. Toen we in juni de eerste OCW-steun ontvingen, bleek echter dat deze steun als omzet gezien moest worden. Daardoor verviel de aanspraak op de NOW-uitkering. In september gaf het ministerie aan dat de steun toegerekend kon worden naar de periode waarin het ingezet moest worden. Daarmee zouden we toch aanspraak kunnen maken op de NOW. De aanpassing in de regelgeving voor de NOW in eind mei, de zogenaamde concernregeling, zorgde er echter voor dat de aanspraak van meer dan € 1 miljoen terugging naar circa € 2,5 ton. Stichting Het Nationale Theater is namelijk 100% aandeelhouder van Hcarest bv, de horecavoorziening van Het Nationale Theater, en wordt daarmee als concern aangemerkt. Doordat de verantwoording van de NOW ingewikkelder bleek dan de regeling oorspronkelijk bedoeld was, bleek ook het resterende bedrag moeilijk te verantwoorden. Vanwege het uiteindelijke resultaat van 2020 heeft HNT vanuit maatschappelijk oogpunt besloten geen aanspraak meer te maken op de NOW.

Naast de financiële aanpassingen, heeft Het Nationale Theater het roer ook inhoudelijk meteen omgegooid. De geplande eigen producties tot eind 2020 werden vervangen door het nieuwe programma *Het Nationale Theater speelt altijd*. In eerste instantie met alleen eigen medewerkers en zonder extra uitgaven. Toen de theaters op 1 juni weer open mochten en er steun vanuit OCW toegekend was, zijn er daarnaast tevens weer opdrachten aan zzp'ers en andere tijdelijke medewerkers verstrekt. Voor de zomer werd er als proef ook in Utrecht gespeeld, omdat dat goed verliep, is *Het Nationale Theater speelt altijd* meteen na de zomer op reis gegaan door het land. Niet lang daarna is besloten om geplande nieuwe producties toch te maken, al dan niet aangepast aan de nieuwe situatie. Daardoor werd er weer wat groots geproduceerd en konden er nog meer opdrachten worden verstrekt.

Ons beleid is steeds geweest dat we open waren, speelden en repeteerden als dat was toegestaan. Op deze manier kunnen we zodra we open zijn, ook voorstellingen tonen. Hiermee konden we invulling blijven geven aan onze maatschappelijk functie, maar ook voldoen aan de nadrukkelijke wens van OCW om de keten weer op gang te brengen en te houden. Het openhouden van onze theaters, ook als dat maar voor 30 bezoekers mocht, was ook van belang om vele jonge makers (onder andere in Zaal3) toch te kunnen laten spelen. Zij konden veelal geen aanspraak maken op steunmaatregelen. Dankzij een bijdrage van het Kickstarterfonds voor de gezamenlijke Vlakke Vloer Theaters konden wij de makers die in onze vlakke vloeren van Theater aan het Spui en Zaal 3, zodra we open mochten zijn, toch een normale uitkoop bieden.

De coronacrisis sloeg een flink gat in onze opbrengsten, de inkomsten uit entree waren maar liefst € 3,5 miljoen lager dan verwacht. De crisis had daarnaast ook zijn weerslag op de inkomsten uit commerciële verhuur, sponsoring en andere inkomsten zoals verhuur van ruimtes. Vanwege de onzekerheid over de duur van de crisis, is na de zomer besloten om in de tweede helft van 2020 een buffer op te bouwen voor de te verwachten tekorten in 2021. De buffer werd opgebouwd door een zo groot mogelijk deel van de eerste steunbijdrage van OCW te reserveren. Daarnaast werden zo min mogelijk kosten gemaakt en dus bezuinigd waar mogelijk. Er werden verschillende scenario's gemaakt voor de begroting van 2021, waarvan er uiteindelijk één scenario werd gevolgd: tot de zomer een bezoekersaantal tussen dicht zijn en de capaciteit van anderhalve meter afstand en na de zomer bezoekersaantallen op basis van de anderhalve meter afstand. Dit scenario gaf voor 2021 een tekort te zien van € 2,6 miljoen. Inmiddels is ook deze begroting aangepast en wordt er ook rekening gehouden met het feit dat de crisis ook nog zijn weerslag in de jaren erna heeft. Zo houden we rekening met 80% van de oorspronkelijk begrote inkomsten uit entree in 2022 en 90% in 2023. We verwachten dat onze bezoekers niet meteen in dezelfde mate als voor de crisis zullen terugkeren. Bovendien zal het publiek eerst de grote hoeveelheid vouchers inwisselen, waardoor er een stagnatie ontstaat in de verkoop.

In de tweede helft van 2020 is het uiteindelijke resultaat positiever uitgevallen dan verwacht. Redenen hiervoor zijn:

- We hebben minder reisvoorstellingen gespeeld, omdat een aantal theaters dicht waren of niet voor 30 bezoekers wilden openen.
- Door de tweede lockdown moesten onze theaters weer dicht, waardoor we minder kosten maakten.
- In de prognose gingen we ervan uit dat we de hele tweede helft van het jaar open zouden zijn. Vanwege de geldende restricties waren er extra personeelskosten begroot, deze zijn niet uitgegeven vanwege de lockdown.
- Bijzondere programmering, zoals de HOT-avonden, waren begroot, maar konden helaas niet doorgaan.
- De gemeente Den Haag kende in december alsnog een huurkijwitschelding toe van acht maanden huur. Dit bedrag mag als bestemmingsreserve meegenomen worden naar 2021.

Begin november nam de gemeenteraad een motie aan waarin vastgesteld werd dat er 1,5% gekort wordt op de grotere instellingen met meer dan € 1,5 miljoen gemeentesubsidie op jaarbasis. Hiermee konden een aantal kleinere culturele instellingen met een negatief advies van de gemeentelijke Adviescommissie op hun meerjarige subsidieaanvraag voor 2021-2024, alsnog van subsidie voorzien worden. Deze korting betekent dat we ons meerjarenbeleidsplan niet kunnen uitvoeren zoals ingediend. Wij gaan dan ook in beroep tegen deze beslissing. In de huidige begroting 2021 wordt uitgegaan van het subsidiebedrag *zonder* de korting. Mocht de korting toch doorgevoerd worden, dan neemt het tekort toe met € 140.000,-.

2020 kon worden afgesloten met een positief resultaat van € 2,2 miljoen. Een groot deel van dit bedrag komt uit de steunbijdrage van OCW, die als reserve dient voor de te verwachten tekorten in 2021. Daarnaast is het bedrag van de huurkijtschelding van de gemeente, toegekend in december, volledig gereserveerd voor 2021. Tot slot kon er door streng te bezuinigen een positief resultaat gerealiseerd worden. Het positieve resultaat van 2020 is noodzakelijk om niet alleen de tekorten in 2021, maar ook de te verwachten lagere inkomsten uit entree in 2022 en 2023 op te vangen. Wij gaan ervan uit dat er het publiek niet snel in dezelfde mate als voor de crisis het theater zal bezoeken. Het nog resterende tekort in 2022 en 2023 wordt gecompenseerd vanuit het eigen vrij besteedbaar vermogen.

Financieel overzicht

Het Nationale Theater 2021-2024 – zonder indexeringen

	vlgs MJB					
	Begroot	Realisatie	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot
	2021	2020	2021*	2022**	2023***	2024
A. OPBRENGSTEN						
A1 Publieksinkomsten	3.937.000	1.296.131	1.225.000	3.149.600	3.543.300	3.937.000
A2 Sponsorinkomsten	61.000	41.322	7.500	61.000	61.000	61.000
A3 Overige directe inkomsten	-	40.398	-	-	-	-
A4 Diverse inkomsten	560.000	551.875	360.000	460.000	560.000	560.000
A5 Bijdragen uit private middelen	489.000	540.493	350.000	489.000	489.000	489.000
	5.047.000	2.470.219	1.942.500	4.159.600	4.653.300	5.047.000
B. SUBSIDIES						
B1 Ministerie OCW	3.862.000	5.697.105	5.036.200	3.862.000	3.862.000	3.862.000
B2 Gemeente Den Haag	9.325.000	9.567.851	9.423.900	9.325.000	9.325.000	9.325.000
B3 Overige subsidies	-	158.932	-	-	-	-
	13.187.000	15.423.888	14.460.100	13.187.000	13.187.000	13.187.000
TOTAAL BATEN	18.234.000	17.894.107	16.402.600	17.346.600	17.840.300	18.234.000

C. BEHEERLASTEN

C1 Beheerlasten personeel	1.414.000	1.342.383	1.753.300	1.414.000	1.414.000	1.414.000
C2 Huisvestingskosten	2.366.000	1.892.115	2.766.000	2.574.000	2.366.000	2.366.000
C3 Bureaunkosten	500.000	862.384	500.000	500.000	500.000	500.000
C4 Algemene publiciteitskosten	289.000	169.394	326.100	289.000	289.000	289.000

	4.569.000	4.266.276	5.345.400	4.777.000	4.569.000	4.569.000
--	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

D. ACTIVITEITENLASTEN

D1 Activiteitenlasten personeel	9.038.000	8.808.221	9.674.900	9.038.000	9.038.000	9.038.000
D2 Uitvoeringskosten productie	1.789.000	1.312.361	1.572.900	1.789.000	1.789.000	1.789.000
D3 Uitvoeringskosten programmering	2.367.000	980.077	1.104.000	2.367.000	2.367.000	2.367.000
D4 Uitvoeringskosten educatie	520.000	200.755	407.000	520.000	520.000	520.000

	13.714.000	11.301.414	12.758.800	13.714.000	13.714.000	13.714.000
--	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

TOTAAL LASTEN

	18.283.000	15.567.690	18.104.200	18.491.000	18.283.000	18.283.000
--	------------	------------	------------	------------	------------	------------

Resultaat voor rente baten en lasten	- 49.000	2.326.417	- 1.701.600	- 1.144.400	- 442.700	-4 9.000
---	----------	-----------	-------------	-------------	-----------	----------

Rentebaten	2.000	3.411	2.500	2.000	2.000	2.000
------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Rentelasten	3.000	3.068	3.000	3.000	3.000	3.000
-------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Totaal rentebaten- en lasten	- 1.000	343	-500	-1.000	-1.000	-1.000
-------------------------------------	----------------	------------	-------------	---------------	---------------	---------------

Resultaat en gift Hocarrest bv	50.000	- 148.538	- 40.000	50.000	50.000	50.000
--------------------------------	--------	-----------	----------	--------	--------	--------

EXPLOITATIERESULTAAT

	-	2.178.222	- 1.742.100	- 1.095.400	- 393.700	-
--	---	------------------	--------------------	--------------------	------------------	---

Inzet bestemmingsreserves

Dotatie/vrijval bestemmingsreserve COVID-19 gemeente Den Haag	- 564.407	564.407				
Dotatie/vrijval bestemmingsreserve COVID-19 OCW	- 1.955.800	1.177.693	778.107			
Vrijval Bestemmingsreserve investeringen (licht&geluid)	15.696					
Vrijval Bestemmingsreserve investeringen (tribune)	5.672					
Vrijval algemene reserve	320.617					

EINDRESULTAAT****	-	-	-	- 317.293	- 393.700	-
--------------------------	---	---	---	------------------	------------------	---

*publieksinkomsten op basis van 1e halfjaar gemiddelde tussen gesloten en publiek op anderhalve meter afstand / rekening houdend met extra kosten vanwege maatregelen / inclusief 2e steunbijdrage OCW

**uitgaande van 20% minder publieksinkomsten doordat publiek nog niet in dezelfde mate terugkomt als voor coronacrisis / rekening houdend met extra kosten vanwege vervanging klimaatinstallaties in Theater aan het Spui

***uitgaande van 10% minder publieksinkomsten doordat publiek nog niet in dezelfde mate terugkomt als voor coronacrisis

****te financieren uit eigen vermogen

Toelichting op bestemmingsreserves

Bestemmingsreserve COVID-19 OCW

Deze reserve is gevormd uit de eerste steunbijdrage van OCW die in juni is toegekend. In de beschikking is aangegeven dat een deel van de bijdrage als reserve meegenomen mag worden om de te verwachten tekorten in de toekomst te dekken.

Bestemmingsreserve COVID-19 gemeente Den Haag

In december 2020 heeft de gemeente Den Haag een huurkijtschelding over acht maanden toegekend. Daarbij is aangegeven dat dit bedrag als bestemmingsreserve voor de te verwachten tekorten in 2021 ingezet kan worden.

Gebeurtenissen na balansdatum

Al snel werd duidelijk dat de huidige coronacrisis nog lang financiële gevolgen zal hebben. In de tweede helft van 2020 is daarom ingezet het jaar met een zo hoog mogelijk positief resultaat af te sluiten en daarmee een reserve op te bouwen voor 2021 en volgende jaren. Het strenge beleid ten aanzien van bezuinigingen blijft ook in 2021 van kracht. Een grote bezuiniging wordt gerealiseerd door eigen producties aan te passen en door tot de zomerstop niet op reis te gaan. De eigen producties zijn meer in eigen huis te zien, hetgeen mogelijk is doordat vele externe voorstellingen zijn geannuleerd. Daarnaast is de geplande zomerproductie uitgesteld tot voorjaar 2022 en is de geplande zomerproductie voor 2023 geannuleerd. Hiermee spelen we bij voorbaat in op de te verwachten tekorten in de komende jaren.

Zodra de beschikking over de gemeentesubsidie voor 2021 was ontvangen, tekenden wij juridisch bezwaar aan tegen de voorgenomen korting van 1,5% op de jaarsubsidie. In de begroting 2021 gaan we uit van het volledige subsidiebedrag, dus zonder de korting. Mocht de korting toch doorgevoerd worden dan neemt het tekort in 2021 met € 140.000,- toe.

Voor het eerste halfjaar van 2021 heeft OCW een tweede steunbijdrage toegekend. Deze steunbijdrage, alsmede de te verwachten resultaten voor de komende jaren zijn weergegeven in de bijgestelde begrotingen 2021-2024. Uitgangspunt voor deze begroting is de begroting zoals die werd ingediend bij het meerjarenbeleidsplan 2021-2024. In de subsidiebeschikking van OCW voor de tweede steunbijdrage is aangegeven dat middelen die niet in 2021 besteed worden, in beginsel gereserveerd mogen worden om op een later moment te worden besteed. Vooralsnog reserveren wij een deel voor de te verwachten tekorten in 2022, als gevolg van lagere inkomsten uit entree. We gaan er van uit dat het publiek na de coronaperiode niet meteen in dezelfde getale de theaters zullen bezoeken.

Gedurende de gehele coronaperiode dienden de financiële prognoses steeds bijgesteld te worden. Wij gaan er van uit dat dat ook voor 2021 het geval zal zijn. Voor 1 juni moeten wij een aanvulling op ons oorspronkelijke plan indienen bij OCW, waarin aangegeven wordt welke aanpassingen wij op de voorgenomen plannen en prestaties verwachten als gevolg van de uitbraak van COVID-19. In de beschikking van OCW staat opgenomen dat over het jaar 2021 coullance wordt betracht op de uitvoering van ons beleidsplan en de prestatie die wij hadden verwacht te zullen halen in 2021. De gemeente Den Haag verwacht voor 1 juli een tussentijdse rapportage over onze financiële situatie over het eerste halfjaar van 2021 en de prognose voor de rest van 2021.

Het voorhuis van de Koninklijke Schouwburg is dringend toe aan aanpassingen. Om het 'huis van de gemeenschappen' te zijn, zoals we omschreven in ons meerjarenbeleidsplan 2021-2024, zijn aanpassingen noodzakelijk. Zowel in routing als inrichting en daarmee ook de functionaliteit. Het Nationale Theater wil daarom voor haar horeca een nieuwe koers inzetten. In 2021 investeren wij in onze horecagelegenheid om straks, als een inspirerende, eigentijdse ontmoetingsplek weer te openen. Een toegankelijke ontmoetingsplek voor een inclusief publiek. In 2018 heeft Het Nationale Theater in samenwerking met de gemeente een voorstudie laten verrichten door architectenbureau BiermanHenket. Deze studie laat zien dat een herinrichting en betere routing noodzakelijk is om meer rendement uit de horeca te realiseren. Hoewel de verdere uitwerking van deze voorstudie vanwege de coronacrisis in de ijskast is beland, willen we wel al een eerste fase tot realisering uitvoeren. De herinrichting is noodzakelijk om het rendement te verhogen en in de toekomst een wezenlijke opbrengst uit horeca te realiseren, waarmee diverse culturele activiteiten gefinancierd kunnen worden. In 2020 was het resultaat uit deelneming van Hocarrest bv negatief als gevolg van de coronacrisis. In 2019 hadden we echter ook al te maken met een negatief resultaat.

Verslag van de Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht functioneerde in 2020 onder voorzitterschap van Jozias van Aartsen. Clayde Menso was het eerste aanspreekpunt binnen de Raad van Toezicht voor de Ondernemingsraad. Marjet van Zijlen was dat op het gebied van sponsor- en fondsenwerving. Daarnaast functioneerde er een Audit Commissie, bestaande uit Hilly Buyne en Merel van Vroonhoven, die de kwartaal- en jaarstukken met de Zakelijk Directeur voorbereidde voor de RvT-vergadering en dit jaar met risicoanalyses financieel anticipeerde op de coronacrisis. Verder functioneerde er een Selectie- en Remuneratie Commissie (SRC), bestaande uit Jozias van Aartsen en Marjet van Zijlen, die onder meer de beoordelingsgesprekken met de directie voerde. In 2020 is de samenstelling van de Raad van Toezicht niet veranderd en bestond zij uit zes leden. Vanwege de onzekerheden die de coronacrisis met zich meebrengt, is voor continuïteit in de Raad van Toezicht gekozen en zijn alle leden aangebleven in 2020. Met ingang van het nieuwe jaar is voor een aantal leden om deze reden de zittingstermijn verlengd, in de loop van 2021 wordt een herziend rooster van aftreden vastgesteld.

In 2020 werd een groot aantal zaken met de Raad van Toezicht gedeeld: van de politieke en ambtelijke ontwikkelingen in Den Haag en de culturele sector als geheel, tot de financiële positie van de organisatie, de totstandkoming en tournees van de eigen producties, hoogtepunten in de programmering, de ontwikkeling van de organisatie en de effecten daarvan op het personeel. Elke vergadering sloten Eric de Vroedt, artistiek leider Het Nationale Theater en Noël Fischer, artistiek leider HNTjong, aan om inzicht te geven in de artistieke voortgang van Het Nationale Theater.

Uiteraard stond dit jaar ook voor de Raad van Toezicht in het teken van de coronacrisis en de gevolgen hiervan voor Het Nationale Theater. Om proactief te kunnen anticiperen op de snelle ontwikkelingen in dit turbulente jaar heeft de Raad van Toezicht dit jaar vaker vergaderd, werden ze met regelmaat voorzien van updates vanuit het bestuur en onderhielden de leden korte lijntjes met het bestuur over hun expertisegebied. De Raad van Toezicht heeft een belangrijke rol gespeeld in de lobby voor zowel gemeentelijke als landelijke overheidssteun.

Met de Raad van Toezicht werden de adviezen ten aanzien van het Meerjarenbeleidsplan 2021-2024 van zowel de Adviescommissie van de gemeente Den Haag besproken, als het Advies van de Raad voor Cultuur. Hoewel beide adviezen zeer positief waren, sprak de Raad van Toezicht haar ongenoegen uit over het niet toekennen door de gemeente van de gevraagde bijdrage om het succesvolle onderdeel HNTonbeperkt te kunnen continueren. Juist nu de gemeente inclusie als een van de pijlers van haar beleidsnota aanmerkte. Met HNTonbeperkt, waarin Het Nationale Theater voorstellingen toegankelijk maakt voor mensen met een beperking, is Het Nationale Theater voorloper op dit gebied. Het betreft een arbeids- en daarmee kostenintensief programma met een hoge impact. Het Nationale Theater wil dit programma graag binnen de reguliere exploitatie kunnen uitvoeren. Helaas moet dit nu weer met incidentele projectsubsidies gerealiseerd worden.

Ook was er aandacht voor de gevolgen van de motie die begin november door de gemeenteraad werd aangenomen. Deze motie behelst een korting van 1,5% op de jaarsubsidie van de instellingen met meer dan € 1,5 miljoen subsidie. Met deze korting konden een aantal kleinere culturele instellingen, die een negatief advies van de Adviescommissie hadden ontvangen, alsnog van subsidie voorzien worden. In overleg met de Raad is besloten om bezwaar aan te tekenen tegen dit besluit. De reden voor dit bezwaar, is dat de korting van 1,5% ten koste gaat van de eigen activiteiten en ambities van HNT op o.a. het gebied van inclusie en toegankelijkheid. Dit zijn onderwerpen waar de commissie zich lovend over uitsprak in het advies, maar nog voor het besluit tot bezuiniging van 1,5% korting al geen extra middelen voor wilde vrijmaken, zoals wij aanvroegen, omdat dit volgens de gemeente ten koste zou gaan van de ondersteuning aan andere instellingen. Zodra de beschikking van de gemeente ontvangen wordt, zal het bezwaar worden ingediend.

Het Nationale Theater past de negen principes van de Governance Code Cultuur toe en hanteert de Code Diversiteit en Inclusie en de Fair Practice Code. Het bestuur heeft regulier overleg met de Raad van Toezicht, gevraagd, ongevraagd en tijdig. De bestuurders leggen belangrijke beslissingen en strategische documenten ter goedkeuring voor aan de Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht vergadert in ieder geval viermaal per kalenderjaar, dit jaar werd dat opgeschroefd naar vijfmaal gezien de snelle ontwikkelingen door de coronacrisis. De Raad van Toezicht ontving alle relevante documenten uit de Planning en Control-cyclus die nodig waren om de verantwoordelijkheid en bijbehorende bevoegdheden op financieel-economisch terrein als Raad van Toezicht te kunnen dragen. Het Bestuur geeft de Raad van Toezicht in iedere vergadering een beknopte update, waarin de volgende onderwerpen aan bod komen: Inhoudelijke activiteiten, Financiën, Strategie en omgeving en Personeel en organisatie. Het doel van deze update is tweeledig: het voorkomen van verrassingen voor de Raad van Toezicht en het in staat stellen van Raad van Toezicht-leden de boegbeeld-functie en ambassadeursrol voor Het Nationale Theater adequaat in te vullen. Indien er zich buiten de periodieke verstrekking van informatie aan de Raad van Toezicht - zoals is afgesproken - ontwikkelingen voordoen die wezenlijke invloed hebben op het realiseren van de opdracht van de stichting of het voortbestaan van de stichting, wordt de Raad van Toezicht hiervan onverwijld door het Bestuur op de hoogte gesteld. De besluiten en de daaraan voorafgaande overwegingen in de vergaderingen van de Raad van Toezicht worden vastgelegd in notulen. De Raad van Toezicht van Het Nationale Theater laat zich in zijn werk leiden door het culturele, economische en maatschappelijke belang van de organisatie. De raad adviseert het bestuur en doet dit op actieve wijze, zowel anticiperend als reflecterend op beslissingen van het bestuur. En beslist over benoeming, beoordeling, bezoldiging, schorsing en ontslag van het bestuur.

De Raad van Toezicht heeft dit jaar een uitgebreide zelfevaluatie uitgevoerd en gaat in het nieuwe jaar actief aan de slag met de aandachtspunten. De Raad van Toezicht is onbezoldigd en de samenstelling is divers in kennis, leeftijd en geslacht. Het rooster van aftreden en een overzicht van de nevenfuncties van de leden van de raad en het bestuur is hierna opgenomen. Zoals eerder genoemd wordt er in de loop van 2021 een herzien rooster van aftreden vastgesteld. De Raad van Toezicht benoemt de externe accountant en stelt diens beloning vast op basis van advies van het bestuur. De externe accountant brengt ten minste eenmaal per jaar aan de Raad van Toezicht respectievelijk het bestuur verslag uit van zijn bevindingen. De Raad van Toezicht kan hem bevragen over de getrouwheid van de jaarrekening.

Personalia leden Raad van Toezicht

	Geboorte- datum	Functie, Deelname commissies	Datum benoeming	Datum herbenoeming	Termijn	Datum aftreden
De heer J.J. van Aartsen	25-12-1947	Voorzitter en Lid Selectie- en Remuneratiecommissie	01-01-2019	n.v.t.	3 jaar	Nader te bepalen
De heer C.R.B. Menso	25-01-1976	-	17-06-2017	17-06-2020	3 jaar	Nader te bepalen
Mevrouw H. Buyme	31-12-1971	Lid auditcommissie	01-01-2017	01-01-2020	3 jaar	Nader te bepalen
De heer S. Harchaoui	04-03-1973	-	01-01-2017	01-01-2021	3 jaar	Nader te bepalen
Mevrouw M.M. van Zuijlen	27-01-1967	Lid Selectie- en Remuneratiecommissie	01-01-2017	01-01-2021	3 jaar	Nader te bepalen
Mevrouw M. van Vroonhoven	05-05-1968	Lid auditcommissie	26-11-2019	n.v.t.	3 jaar	Nader te bepalen

Leden van de Raad van Toezicht worden benoemd voor de tijd van ten hoogste drie jaren en treden af volgens een door de Raad van Toezicht vast te stellen rooster van aftreden. De Raad van Toezicht is bevoegd het rooster te wijzigen. Vaststelling van of wijziging in dat rooster kan niet meebrengen dat een zittend lid van de Raad van Toezicht tegen zijn wil defungeert voordat de termijn waarvoor hij is benoemd, verstreken is. Een volgens het rooster aftredend lid van de Raad van Toezicht is onmiddellijk doch ten hoogste tweemaal herbenoembaar. Wordt een lid van de Raad van Toezicht herbenoemd en tijdens de nieuwe termijn als voorzitter benoemd dan kan dit lid in totaal tweemaal worden herbenoemd.

Relevante (neven)functies leden van de Raad van Toezicht, per 31-12-2020

De heer J.J. van Aartsen

- Voorzitter Instituutsadviesraad ASTRON
- Voorzitter Stichting Otto von der Gablentzprijs
- Voorzitter Beoordelingscommissie Beoordeling Veenhuizen
- Lid Raad van Toezicht Stichting Montesquieu
- Beschermheer leerstoel United Nations Studies, Universiteit Leiden
- Adviseur Jozias van Aartsen Honours Programma
- Lid en medeoprichter Aspen Ministers Forum
- Honorary Member Global Parliament of Mayors
- Ambassadeur Stichting bevordering internationale samenwerking (Schilderswijk)
- Voorzitter Commissie Omgevingswet
- Voorzitter Raad van Toezicht Verzetmuseum
- Lid klankbordgroep 'Helmen vol verhalen'

De heer C.R.B. Menso

- Directeur Amerpodia
- Voorzitter Selectiecommissie Mondriaanfonds
- Lid Raad van Toezicht Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten
- Voorzitter Raad van Toezicht Jongerencultuurfonds Amsterdam
- Lid benoemingsadviescommissie Raad voor Cultuur

Mevrouw H. Buyme

- Portfoliomanager Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

De heer S. Harchaoui

- Chef de Mission Stichting Society Impact
- Raad van Advies Trimbos
- Raad van Advies Haagsche Hoge School

Mevrouw M.M. van Zijl

- Consultant en executive coach
- Lid stichtingsbestuur Parnassia Groep
- Voorzitter Raad van Toezicht The Hague & Partners
- Voorzitter selectie-en remuneratiecommissie PO-Raad
- Lid Raad van Commissarissen Holland Casino
- Lid Raad van Commissarissen Chassé Theater
- Lid Begeleidingscommissie STIVA
- Lid Raad van Toezicht Rijksdienst Wegverkeer

Mevrouw M. van Vroonhoven

- Leraar in opleiding (Pabo Inholland)
- Onafhankelijk aanjager voor aanpak lerarentekort (OCW)
- Columnist (Volkskrant)
- Vice-voorzitter en lid RvT Kunstmuseum
- Lid Nederlandse Sportraad

Relevante nevenfuncties Bestuur, per 31-12-2020**De heer C. Debets**

- Voorzitter bestuur Stichting Lost in the Greenhouse
- Voorzitter bestuur Stichting 't Gras van de Buren
- Lid kernteam Renovatie Binnenhof
- Lid stuurgroep Theater Inclusief
- Lid Stichting Spuiplein
- Klankbordgroep gemeente Den Haag herinrichting Spuiplein

Mevrouw L. klein Gunnewiek

- Voorzitter Bestuur Stichting Maria Austria Instituut
- Bestuurslid Stichting Amsterdam Summer Dock
- Bestuurslid Stichting Directieoverleg Podiumkunsten Den Haag
- Bestuurslid VNO-NCW Regio Den Haag
- Lid projectgroep Museumkwartier Den Haag

Verslag van de Ondernemingsraad

In 2020 hebben er binnen de samenstelling van de Ondernemingsraad een aantal wijzigingen plaatsgevonden. De Ondernemingsraad was aan het begin van het jaar nog niet compleet en miste een lid uit de kiesgroep Staf. Deze functie is eind 2020 opgevuld door Angela Schrama. Daarnaast heeft Sebastiaan Loenen eveneens eind 2020 aangekondigd tijdelijk uit dienst te gaan, zijn functie wordt tot minstens eind september 2021 vervangen door Hanna van de Ven. Verder heeft Mark Rietman eind 2020 plaatsgemaakt voor een nieuw lid uit zijn kiesgroep. Hij wordt vervangen door Joris Smit, die samen met Yela de Koning een duo-rol inneemt. Aangezien de dochteronderneming van HNT, Hocarest bv, niet is opgenomen in het reglement van de OR en Marianne de Vogel onder contract is bij deze bv, heeft ook zij haar lidmaatschap in 2020 opgezegd om verwarring te voorkomen. Begin 2021 staat er daarom een vacature open binnen de kiesgroep Voorhuis.

De Ondernemingsraad bestaat sinds januari 2021 uit de volgende leden:

	Functie	Kiesgroep
Marije Bettonviel	Voorzitter	Publiek
Hanna van de Ven	Vicevoorzitter en secretaris	Publiek
Esther Noteboom	Lid	Voorhuis
Openstaande vacature	Lid	Voorhuis
Joris Smit	Duo-lid	Producties
Yela de Koning	Duo-lid	Producties
Michelle de Vries	Lid	Productie & Techniek
Berry Lemmen	Lid	Productie & Techniek
Angela Schrama	Lid	Staf

2020 was een bewogen jaar, waarin de nieuwe samengestelde Ondernemingsraad veelal vanuit huis heeft geprobeerd zo goed mogelijk te signaleren wat er leefde onder het personeel. Op basis hiervan heeft ze enerzijds de directie geadviseerd en zich anderzijds door de directie laten informeren. Vanwege deze spannende tijden is in april besloten om de reguliere vergadercyclus van zes weken aan te passen naar een cyclus van twee weken om als Ondernemingsraad goed op de hoogte te blijven. Vanaf september is de Ondernemingsraad weer in een normale frequentie gaan vergaderen.

De Ondernemingsraad behandelde in 2020 onder meer de volgende punten:

- *Communicatie in tijden van de coronacrisis:* Omdat de deuren van de theaters veelal gesloten waren en veel medewerkers vanuit huis aan het werk zijn geweest, heeft de OR zo goed mogelijk geprobeerd signalen vanuit de organisatie op te vangen om de directie te adviseren over hoe en op welk moment bepaalde informatie gedeeld kan worden. Hieruit zijn onder andere gesprekken per kiesgroep met alle managers en leidinggevendenden georganiseerd waarbij medewerkers vragen konden stellen. Deze vragen zijn gebundeld en gedeeld met de directie zodat er een helder beeld werd gecreëerd over wat er leeft in de organisatie.
- *Advies registratie vakantiedagen:* Aangezien er een stuwmeer aan vakantiedagen is ontstaan, stelde de directie een aangescherpte regeling in de personeelsregeling voor over het aantal mee te nemen vakantiedagen naar het nieuwe jaar en een verplichte vakantieperiode in de zomer. De OR is van mening dat dit niet het probleem van het stuwmeer zal oplossen en heeft de directie geadviseerd om samen met het managementteam te bekijken hoe een overschot voorkomen kan worden en tijdig met de medewerkers afspraken gemaakt kunnen worden over het opnemen van vakantiedagen. Hierbij is onder andere geadviseerd om te kijken naar een betere registratie van de uren en een verantwoordelijkheid hierin voor de leidinggeven.
- *Personeelsregeling 2021:* Doordat de OR meer tijd en inspanning kwijt was dan in een normale tijd, is de vaststelling van de personeelsregeling uitgesteld naar februari 2021. De OR heeft de personeelsregeling alsnog grondig doorgenomen en een aantal punten ter discussie gesteld. Een belangrijk besprekspunt was de kwestie rondom de vakantiedagen, waarbij verplichtingen gewijzigd zijn naar intenties en de verplichte zomervakantie is teruggeschroefd naar drie weken i.p.v. vier weken.
- *Zichtbaarheid ondernemingsraad:* In een tijd waarin medewerkers elkaar nauwelijks in de wandelgangen tegen komen, is het des te belangrijker om elkaar op te blijven zoeken. De ondernemingsraad evalueert en ontwikkelt daarom een nieuwe structuur waarbij zij zichtbaarder is voor de medewerkers van de organisatie.
- *Informeel overleg en advies:* Naast formele overlegvergaderingen en adviesaanvragen, was er ook informeel contact tussen OR en Directie, waarin de OR bijvoorbeeld suggesties deed inzake het diversiteitsbeleid en de interne communicatie. Vanwege de coronacrisis vonden er regelmatig online personeelsbijeenkomsten plaats. De te bespreken agendapunten werden veelal vooraf besproken met de OR.

Wij zijn Het Nationale Theater

Missie

Het Nationale Theater is hét nationale podium en is er in de eerste plaats voor het publiek. Het is vastbesloten het beste toneel te maken, de beste voorstellingen te programmeren en te presenteren en dat te delen met zoveel mogelijk mensen. Thuis in Den Haag en reizend door het land is het de plek waar toneelverhalen worden verteld die nu in dit land urgent zijn en vormt het een nieuw platform voor het nationale gesprek. Het Nationale Theater is een 'gemeenschapshuis': een open en bruisend huis waar verschillende groepen toeschouwers zich thuis voelen, waarmee ze zich identificeren, waar ze trots op zijn. Een thuis waar gevierd, beleefd, herdacht en samen gedacht wordt.

Met theater voor jong en oud, voorstellingen door gevierde regisseurs en aanstormende talenten, actief reizend door het hele land, is Het Nationale Theater een toonaangevend theaterinstituut, dat iedere inwoner van dit land uitnodigt tot ontmoeting, kunstbeleving en debat. Opererend vanuit onze politieke hoofdstad, internationale stad van Vrede en Recht, is het een cultureel brandpunt dat theater een prominente plek geeft in het hart van de samenleving. Met klassiekers uit de wereldbibliotheek, actueel geschreven drama en innovatieve programma's voedt, faciliteert en inspireert Het Nationale Theater het publiek in zijn zoektocht naar houvast, visie en vermaak.

Kernactiviteiten

Vanaf 2017 werken binnen Het Nationale Theater regisseurs, acteurs en medewerkers jaarlijks aan eigen producties, de programmering van gastproducties en een keur aan contextuele en educatieve programma's. We bespelen en programmeren de podia van de Koninklijke Schouwburg, Theater aan het Spui, Zaal 3 en de Studio's en zijn regelmatig buiten de eigen zalen zichtbaar: op scholen, in de wijken en in het hele land. Onze hoofdactiviteiten vallen uiteen in drie categorieën:

- *Eigen producties*: voorstellingen voor jong en oud die wij maken en spelen in Den Haag en in het hele land.
- *Programmering*: voorstellingen van andere gezelschappen, disciplines en internationale huizen, die wij programmeren in onze eigen theaters.
- *Speciale programma's*: innovatieve activiteiten die wij (mede) ontwikkelen en presenteren in onze eigen theaters of op locatie in de stad.

Bij de voorstellingen, in onze programmering en bij de ontwikkeling van speciale programma's zetten wij vier thematische lijnen centraal die in onze ogen de meest cruciale maatschappelijke ontwikkelingen van dit decennium reflecteren:

- *Ontworteling & Vervreemding*
- *Rentmeesterschap*
- *Intimiteit 3.0*
- *De Andere Geschiedenis*

Aan de hand van deze thema's wordt repertoire gekozen, worden nieuwe stukken geschreven, programma's samengesteld, een deel van de gastvoorstellingen geprogrammeerd, kortom de seizoenen – op ondogmatische, inspirerende en vernieuwende wijze – opgebouwd. De lijnen lopen over vier jaar door, gaan kopje onder en duiken onverwachts steeds weer op.

Eigen Producties

Het Nationale Theater produceert klassiek en modern internationaal repertoire, nieuw Nederlands repertoire, familie- en jeugdtheater en documentaire stadsprojecten. Binnen de thematische lijnen produceren we zowel geëngageerde voorstellingen over recente maatschappelijke ontwikkelingen als voorstellingen gebaseerd op klassiek toneelrepertoire. Wij nemen zowel de tijd om op ambachtelijke wijze klassiek toneelwerk te ontsluiten voor een modern publiek, als dat we met vers geschreven werk doordacht reflecteren op brandende kwesties van nu. Artistieke noodzaak, actuele urgentie, ambachtelijke kwaliteit en verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van het toneelrepertoire zijn daarbij leidende waarden. Het Nationale Theater is een huis van acteurs en regisseurs, maar nadrukkelijk ook van toneelschrijvers: prominente auteurs (o.a. Maria Goos, Judith Herzberg, Nathan Vecht, Tom Lanoye, Jibbe Willems en Peer Wittenbols) werken intensief aan actueel repertoire voor volwassenen en voor jeugd, van korte direct-te-spelen scènes tijdens de HOT avonden tot avondvullende stukken voor de grote zaal.

Te zien in het hele land

Het Nationale Theater is het grootste reizende theatergezelschap van Nederland en neemt de verantwoordelijkheid voor kwalitatief aanbod in heel Nederland. Het biedt iedere schouwburg in heel Nederland tenminste één kwaliteitstitel per jaar: een toegankelijke voorstelling, goed reisbaar, met een aantrekkelijke titel, bekende acteurs en ondersteund door een stevig en innovatief marketingbeleid. Voor de overige voorstellingen zet Het Nationale Theater haar strategische reisbeleid voort: alle voorstellingen spelen in Den Haag en gaan daarna op tournee langs de grote steden.

Ook voor jong publiek

Het Nationale Theater is de enige BIS-instelling die zowel voor volwassenen als voor jeugd en jongeren produceert. Ook jeugdtheater verhoudt zich tot de wereld van nu. Kinderen en jongeren ontwikkelen hun identiteit in een versnipperde wereld die wordt getekend door verregaande digitalisering, diverse culturele achtergronden en uiteenlopende gezinsverbanden. De meesten komen niet vanzelfsprekend met podiumkunsten in aanraking. De eerste keer is bepalend voor hun interesse in theater. Er moeten steeds nieuwe wegen gevonden worden om jong publiek uit te dagen onbekende, theatrale werelden te betreden, opdat zij zelf ervaren dat theater live, actueel en opwindend is.

Programmering

Het Nationale Theater programmeert voor de diverse stad die Den Haag is. Altijd is artistieke kwaliteit de basis en het bereiken van een zo groot mogelijk publiek de doelstelling. De kern van onze programmering bestaat uit toneel, jeugdtheater en het gesproken woord. Naast onze eigen producties presenteren wij de beste toneelgezelschappen van Nederland, van ITA tot Oostpool. We tonen het kwaliteitsaanbod van vrije producenten zoals De Verleiders. Wij geven ruim baan aan unieke, eigenzinnige bespelers als Wunderbaum, Artemis en Zina. Voor dit toneelaanbod creëren we een sterke omgeving door de programmering van en crossovers met andere genres. Ook zijn kwalitatief muziektheater, cabaret en dans onmisbaar. Cabaret is de podiumkunst van het woord bij uitstek en mag in de politieke hoofdstad niet ontbreken. Daarom is in de Koninklijke Schouwburg de top van het Nederlands cabaret te zien, van Youp van 't Hek tot Diederik van Vleuten. Op het vlak van muziektheater presenteren we een select aanbod: het Haagse muziektheatergezelschap Opera2Day, Orkater, Veenfabriek, kleine kwaliteitsmusicals en optredens van singer-songwriters. In Theater aan het Spui zijn ook de middelgrote dansproducties te zien, van De Chatel tot Club Guy&Roni.

Uitgangspunten van onze programmering:

- Het best beschikbare aanbod is te zien op de best mogelijke plek.
- We programmeren BIS-instellingen, FPK-gesubsidieerde groepen en kwalitatief aanbod van commerciële producenten.
- We programmeren zowel conventioneel als vernieuwend, zowel complex als toegankelijk aanbod.
- De programmering, de eigen producties en speciale programma's worden waar mogelijk inhoudelijk verbonden door de genoemde thematische lijnen.
- De programmering doet recht aan de diverse samenleving. Het richt zich op jong en oud, arm en rijk, hoger- en lager opgeleid, allochtoon en autochtoon.
- Extra ruimte krijgen makers en gezelschappen die een verbinding hebben met Den Haag of typisch Haagse verhalen vertellen.
- Binnen de programmering wordt ruimte gegeven aan talentontwikkeling.

Nieuwe Programma's

Het Nationale Theater ontwikkelt en presenteert een keur aan terugkerende programma's die het begrip theater drastisch oprekken. Autonome programma's met een theatrale invalshoek, die op zichzelf een volwaardige belevenis zijn. Wat ooit randprogrammering werd genoemd, ontwikkelt zich tot autonome programma's die een volwaardig deel zijn van het hoofdprogramma. Zelf of extern geproduceerd, de ene keer journalistiek, de andere keer feestelijk van aard, maar altijd verrassend, inspirerend en innovatief. Een nieuwe belevenis van wat theater kan zijn. Uitgangspunten daarbij zijn:

- We vertellen de nieuwe verhalen van een stedelijke gemeenschap-in-transitie. Wij viëren haar rituelen en geven opnieuw vorm aan haar collectieve momenten.
- We spelen een specifieke rol in het maatschappelijke debat en leggen verbinding met de stad, het parlement, de ministeries en de internationale gerechtshoven. We zijn in staat om direct op de actualiteit te reageren en het chaotische debat van de straat een volwaardig forum te bieden midden in het machtscentrum van dit land.
- We inspireren ons publiek en leggen dwarsverbanden tussen kunst, filosofie en wetenschap.

Publiekswerking

Kunst- en cultuureducatie is voor Het Nationale Theater een kerntaak. Publiekswerking doet daarbij precies wat haar naam belooft: het initiëren van activiteiten die de kijkervaring en beleving van onze bezoekers verrijken. Wij smeden een band met de stad door ons óók te richten op mensen die niet vanzelfsprekend met kunst in aanraking komen en houden rekening met verschillende instapniveaus: van de eerste kennismaking met theater tot volwassenenprogramma's en debatten voor de meer geoefende kijker. Het zelf ervaren (spelen), nadenken (filosoferen) en vormgeven (maken) staan in al onze publieksprogramma's centraal. Doordat wij zelf produceren én programmeren zijn wij instaat in een doorlopende lijn programma's aan te bieden en kunnen wij meer dan ooit op maat, vraaggericht en vanuit de specialismen van de

individuele medewerkers opereren. We ontwikkelen nieuwe werkvormen en methodieken en zijn door de fusie in staat een grootschalige slag te maken op het gebied van digitalisering zodat onze educatieve programma's altijd en overal in het onderwijs inzetbaar zijn.

Talentontwikkeling

Wij hebben een brede visie op talentontwikkeling: niet alleen krijgen regisseurs en acteurs de kans zich te ontwikkelen, ook technici, theaterdocenten, marketeers en andere betrokkenen kunnen professioneel bij ons groeien. Van de repetitielokalen van de Studio's, via de proeftuin Zaal 3, naar de festivals of onze vlakke vloeren, tot aan de lijst van de Koninklijke Schouwburg: we hebben een volledige talentontwikkelingsketen in huis. Competenties waaraan gewerkt worden zijn zowel artistiek (oorspronkelijkheid, zeggingskracht), zakelijk (leiderschap, ondernemerschap) als maatschappelijk (verbinding met publiek en maatschappij). Voor theatermakers is Het Nationale Theater een uitgelezen plek om hun talent verder te ontwikkelen; naast inhoudelijke coaching bieden wij repetitie- en presentatiemogelijkheden op elke schaal. Voor pril toneelschrijftalent zijn er trajecten-op-maat in samenwerking o.a. met opleiding Writing for Performance (Utrecht). Ook werken wij aan 'getalenteerd publiek': met programma's als de Toneel- en Dansijkersserie en De eerste lezing. Als erkend leerbedrijf werkt Het Nationale Theater op alle afdelingen met stagiairs, zowel op het podium als achter de schermen. Daarmee is het een onmisbare schakel in het Nederlandse theaterveld.

Diversiteit

Voor Het Nationale Theater is invulling geven aan de Code Diversiteit & Inclusie vanaf 2017 en in de komende jaren prioriteit. Vanuit alle perspectieven is Het Nationale Theater steeds bewuster en actiever bezig met de doelstelling van deze code. Voor een nationaal podium dat zich midden in één van de vier grote steden bevindt, is het vanzelfsprekend dat productie en programmering recht doen aan de bevolkingssamenstelling van dit land. Het Nationale Theater neemt daarom verantwoordelijkheid voor goede theatervoorstellingen voor alle Nederlanders. Wij richten ons op jong en oud, arm en rijk, hoger- en lager opgeleid. En wij maken in de programmering en productie nadrukkelijk ruimte vrij voor verhalen van nieuwe Nederlanders. We zijn een van de initiatiefnemers en penvoerder van het landelijke project Theater Inclusief. In samenwerking met de BIS-gezelschappen en de standplaatsschouwburgen (Noordwijk-overleg) zorgen wij voor een toename van hoogwaardig cultureel-divers aanbod, een dialoog met het publiek, samenwerking met wijkorganisaties en Unconscious Bias trainingen voor het personeel. Wij richten ons op de 4 P's: Publiek, Programma's, Partners en Personeel en geven in de komende jaren hier actief vorm aan.

Publieksbereik

Het Nationale Theater heeft de ambitie publiek voor theater aanzienlijk te verbreden, te vernieuwen en te verdiepen. In Den Haag en in het land. De uitbraak van het coronavirus met de bijbehorende restricties belemmerde ons deze ambitie waar te maken. Maar het stopte ons niet. Deze periode heeft het wendbare, integrale en publiek minnende karakter van Het Nationale Theater verder aan de oppervlakte gebracht. De makers, programmeurs, servicemedewerkers en marketeers staken de koppen bij elkaar en stelden een plan op voor iedere fase. Hoe staan we in contact met ons publiek zodra de deuren dicht moeten, zodra we open mogen voor dertig en zodra we onze bezoeker op anderhalve meter afstand ontvangen? Het uitgangspunt werd snel duidelijk; wij ontvangen, zodra het mag, ons publiek op radicaal vriendelijke wijze en Het Nationale Theater speelt altijd. Al is het voor één persoon.

In crisissituaties hebben organisaties de neiging in zichzelf te keren. Het Nationale Theater heeft tegenovergesteld gehandeld. Wij geloven dat theater bestaat bij de gratie van publiek. Van half maart tot 1 juni 2020 konden we echter geen bezoekers ontvangen in onze huizen. We richtten ons gesprek met onze bezoekers en met de stad daarom anders in. Tienduizenden bezoekers verheugden zich op een avondje theater wat door de coronacrisis van hen werd afgenomen. Aan Het Nationale Theater de taak onze vriendelijke en persoonlijke ontvangst in de foyers, nu telefonisch en digitaal te evenaren. Luisteren naar en handelen volgens de wensen van het publiek ten aanzien van hun toekomstige theaterbezoek. Geen antwoordapparaten, maar het hele jaar bereikbaar. Iedere kaartkoper wist dankzij scherpe data-analyse en -segmentatie op tijd wat de status was van hun voorstelling en werd als eerste op de hoogte gesteld zodra een nieuwe datum beschikbaar was. Flexibele voorwaarden en de mogelijkheid tot kosteloos reserveren van één van de luttele dertig kaarten. Brieven van de directie aan stadbewoners, ons publiek, onze zakelijke partners, onze Vrienden en Donateurs. De bezoeker bleef ons trouw. We ontvingen begrip voor de situatie, ook na een tweede of derde verplaatsing en duizenden bezoekers doneerden hun kaartje of zelfs meer. De band met de stad werd nog verder verstevigd.

Met het credo 'Open voor jou' openden wij op 1 juni als eerste theater in Nederland onze deuren. Het theater is publieke ruimte en zeker in tijden van afzondering en beperkte gedeelde ervaringen, is het onze taak deze ruimte aan iedereen beschikbaar te stellen. Na 1 juni zijn wij het land ingetrokken en speelden voor groepen van één tot dertig bezoekers; 'Door voor dertig'. Ook bleven we in aangepast vorm vieren en herdenken. Op 4 mei thuis aan tafel met een tafelkleed als conversatiestarter over de oorlog. Tijdens Ketikoti een slavernijwandeling in de buitenlucht. Op anderhalve meter afstand met elkaar in gesprek tijdens de Diwali viering. De coronaperiode was voor ons geen belemmering om ook ons publiek met een zichtbare of onzichtbare beperking uit te nodigen. Jong en oud zijn verwelkomd in ons huis. En toen we vermoedden dat we het jaar met dichte deuren zouden eindigen, zijn we verhalen op gaan halen uit de stad in de vorm van liedjes. De lijst die de stadbewoners troost bood, is via radio en online playlists cadeau gedaan aan de stad. De enquêtes, e-mails en anekdotes van het publiek uit eigen theaters en theaters uit het land schetsten een zeer duidelijk beeld; het publiek was ons dankbaar. Door voorstellingen vergat het publiek even wat er in de wereld gaande was en kon de geest de vrije loop laten.

Het Nationale Theater is een jonge organisatie. De naam is relatief nieuw maar de voormalige instituten achter deze naam niet. De stadbewoners kennen de panden en de theaterliefhebbers in de stad en in het land kennen de makers. In het jaar 2020 heeft dat jonge instituut – met een duwtje door de crisis - kleur bekend en helder en eenduidig verteld over wie zij is en waar zij voor staat. Het merk Het Nationale Theater heeft zich sterk gepositioneerd en heeft door deze heldere en opvallende koers veel media-aandacht ontvangen. De mensen die ons al kenden, hebben hun beeld van de organisatie verder ingekleurd en anderen hebben ons leren kennen. Het Nationale Theater is open voor jou, staat open voor jou en ontvangt jou. Ons publiek is ons lief. Eén, dertig of honderden.

Prestatienormen in cijfers

Prestatienormen gemeente Den Haag*

	Realisatie 2020	Prestatienorm 2020	Resultaat 2020
Aantal producties op de eigen podia	245	300	-/- 55
Aantal voorstellingen podia	462	600	-/- 138
Aantal bezoekers eigen programmering	45.459	129.000	-/- 83.541
Aantal bezoekers totaal podia	88.257	210.000	-/- 121.743
HNT producties	25	12	13
Waarvan nieuwe producties	18	10	8
HNT voorstellingen eigen producties	349	370	-/- 21
Waarvan in Den Haag	164	100	64
HNT bezoekers eigen producties	35.851	100.000	-/- 64.149
Waarvan in Den Haag	16.072	17.200	-/- 1.128
HNTjong producties	10	6	4
Waarvan nieuwe producties	2	4	-/- 2
HNTjong voorstellingen eigen producties	29	118	-/- 89
Waarvan in Den Haag	14	35	-/- 20
HNTjong bezoekers eigen producties	6.947	20.950	-/- 14.003
Waarvan in Den Haag	4.064	5.150	-/- 1.086
HNTjong schoolvoorstellingen	100	193	-/- 93
Waarvan in Den Haag	39	177	-/- 138
Aantal leerlingen	4.827	8.800	-/- 3.973
Waarvan Haagse leerlingen	2.799	7.300	-/- 4.501
Internationale producties	11	35	-/- 24
Internationale voorstellingen	16	55	-/- 39
Aantal festivaldagen	23	45	-/- 22
Aantal festivalbezoekers	6.620	20.000	-/- 13.830
Schoolvoorstellingen Educatie podia	50	50	-
Bezoekers schoolvoorstellingen	3.814	7.500	-/- 3.686
Overige educatie en participatie- activiteiten	938	560	378
Deelnemers overige educatie en participatie- activiteiten	17.858	25.950	-/- 8.092

De prestatiegegevens in 2020 zijn door de COVID-19 maatregelen (waaronder verplichte sluiting van theaters) aanmerkelijk lager dan begroot. De gemeente Den Haag heeft toestemming verleend om af te wijken van de prestatieafspraken. Het beleid van Het Nationale Theater is dat de podia open zijn als dat mag, ook al is dit maar voor 30 bezoekers. En zodra er weer gerepeteerd mocht worden, werd dat gedaan om zo de keten zoveel mogelijk op gang te houden en om producties te kunnen presenteren zodra de podia weer open mogen.

Naast de fysieke voorstellingen heeft Het Nationale Theater ook veel online-activiteiten gerealiseerd. Er werden registraties van eigen producties online aangeboden, nieuwe programma's gemaakt (zoals *De Laatste Getuigen* op 4 mei), samengewerkt met ITA aan de serie *Decamerone* en diverse programma's van derden werden via streaming aangeboden. We hebben hiermee zowel nieuw als bestaand publiek bereikt. HNT Educatie en Interactie was direct heel actief met educatieve programma's die door scholen werden opgepikt, maar ook werden gedeeld door ITA en de Cultuurschakel in Den Haag. Samen met ITA en een aantal internationale partners ontwikkelden we met jongeren de wekelijkse online cyclus *CoronaVirus Time Capsule XL*. (*) In bijlage 4 is het volledige prestatieoverzicht opgenomen)

Bezoekersaantallen eigen programmering naar zaal

	Realisatie 2020	Prestatienorm 2020	Resultaat 2020
Grote Zaal	29.048	96.700	-/- 67.652
Het Paradijs	1.331	5.100	-/- 3.769
Zaal 1	6.356	9.700	-/- 3.344
Zaal 2	3.704	10.000	-/- 6.296
Zaal 3	2.997	2.600	397
De Studio's	259	-	259
Foyers en overige locaties	1.764	4.000	-/- 2.236
Op locatie	-	900	-/- 900
	45.459	129.000	-/- 83.541
De Parade	-	5.000	-/- 5.000
	45.459	134.000	-/- 88.541

Prestatienormen ministerie OCW – Producties HNT en HNTjong

	Realisatie HNT 2020	Norm beleidsplan OCW 2020	Resultaat HNT 2020	Realisatie HNTjong 2020	Norm beleidsplan OCW 2020	Resultaat HNTjong 2020
Producties						
Nieuwe Productie	14	4	10	1	4	-/- 3
Reprise Productie	6	2	4	8	2	6
Nieuwe Coproductie	4	2	2	1	-	1
Reprise Coproductie	1	-	1	-	-	-
	25	8	17	10	6	4
Uitvoeringen						
Aantal openbare voorstellingen	349	884	-/- 535	29	100	-/- 71
Schoolvoorstellingen (PO)	-	30	-/- 30	97	80	17
Schoolvoorstellingen (VO)	-	20	-/- 20	3	20	-/- 17
	349	934	-/- 588	129	200	-/- 71
Standplaats						
Voorstellingen in standplaats	164	714	-/- 550	14	30	-/- 16
Voorstellingen buiten standplaats (NL)	185	170	15	15	70	-/- 55
	349	884	-/- 535	29	100	-/- 71
Bezoeken						
Bezoekers openbare voorstellingen	35.851	220.920	-/- 185.069	2.120	22.150	-/- 20.030
Bezoekers schoolvoorstellingen (PO)	-	4.500	-/- 4.500	4.571	4.550	21
Bezoekers schoolvoorstellingen (VO)	-	3.000	-/- 3.000	256	700	-/- 444
	35.851	228.420	-/- 192.569	6.947	27.400	-/- 20.453

De prestatiegegevens in 2020 zijn door de COVID-19 maatregelen (waaronder verplichte sluiting van theaters) aanmerkelijk lager dan begroot. Het Ministerie van OCW heeft toestemming verleend om af te wijken van de prestatieafspraken. Het beleid van Het Nationale Theater is dat de podia open zijn als dat mag, ook al is dit maar voor 30 bezoekers. En zodra er weer gerepeteerd mocht worden, werd dat gedaan om zo de keten zoveel mogelijk op gang te houden en om producties te kunnen presenteren zodra de podia weer open mogen.

Bezoekersaantallen producties HNT en HNTjong

	Realisatie 2020	Prestatienorm 2020	Resultaat 2020
HNT			
<i>Othello</i>	16.151	11.600	4.551
<i>Selfkicker</i>	147	-	147
<i>Vinkenoog</i>	29	-	29
<i>DOPE</i>	1.101	5.002	-/- 3.901
<i>Trojan Wars</i>	557	10.150	-/- 9.593
<i>Leedvermaak</i>	-	8.210	-/- 8.210
<i>Language</i>	612	820	-/- 208
<i>De laatste getuigen</i>	3.785	600	3.185
<i>De Wittgensteins</i>	-	3.725	-/- 3.725
<i>HNT speelt altijd</i>	9.129	-	9.129
<i>Dierenverhalen van de Walle</i>	273	-	273
<i>U bent mijn moeder</i>	1.401	-	1.401
<i>Spoonface</i>	595	-	595
<i>Vanwege F</i>	27	-	27
<i>Tom Pain</i>	694	-	694
<i>Liefdesverklaring</i>	2.042	-	2.042
<i>Precies & Persconferentie</i>	519	-	519
<i>Buffering</i>	242	-	242
<i>Sea Wall</i>	1.082	-	1.082
<i>Een soort Alaska</i>	1.076	-	1.076
<i>Corrie, Senior & Vlampie</i>	101	-	101
<i>Ademen</i>	286	-	286
<i>Krapps laatste band</i>	791	-	791
<i>Citizen K</i>	1.520	-	1.520
<i>The Nation</i>	-	6.125	-/- 6.125
<i>The Children</i>	-	4.450	-/- 4.450
<i>Skylight</i>	1.972	14.200	-/- 12.228
<i>Is this the real life</i>	115	-	115
<i>Every Brilliant Thing</i>	631	1.625	-/- 994
<i>Rebekka West</i>	-	10.875	-/- 10.875
<i>Studio Paradijs</i>	102	400	-/- 298
	35.851	77.782	-/- 41.931
Producties Zaal 3 en 4	-	5.000	-/- 5.000
	35.851	82.782	-/- 46.931

	Realisatie 2020	Prestatienorm 2020	Resultaat 2020
HNTjong			
<i>Bloedlink</i>	648	910	-/- 262
<i>Trojan Wars</i>	557	10.150	-/- 9.593
<i>Klein Mannetje</i>	735	-	735
<i>Wij zijn Nederland</i>	1.498	1.315	183
<i>Gebroeders Leeuwenhart</i>	759	-	759
<i>A country inside my head</i>	-	935	-/- 935
<i>Tori</i>	728	3.400	-/- 2.672
<i>Erik of het kleine insectenboek</i>	-	5.600	-/- 5.600
<i>Robotje</i>	-	1.000	-/- 1.000
<i>Klaas</i>	2.022	-	2.022
	6.947	23.310	-/- 16.363

Onder de noemer *Wij zijn Nederland* zijn 4 producties gemaakt te weten *Eiland*, *Monster*, *Grensrechters* en *Twee-eenheid*.

Bedrijfsvoering

Algemeen

De juridische entiteit van Het Nationale Theater is een stichting: Stichting Het Nationale Theater. De Stichting is 100% eigenaar van de bv waarmee de horeca wordt geëxploiteerd, Hocarest bv. In deze jaarrekening is de geconsolideerde balans van de bv opgenomen. Stichting Het Nationale Theater en Hocarest bv zijn gevestigd in Den Haag.

Financiën

Resultaat 2020

2020 stond financieel in het teken van drastische interne bezuinigingen en steunmaatregelen van de overheid. Het hele jaar was er sprake van onzekerheid; wel of geen recht op NOW, hoe hoog wordt de steun vanuit OCW, wel of geen huurkijtschelding. Aangezien als snel duidelijk werd dat de crisis grote en langdurige financiële gevolgen zou hebben, is er in de tweede helft van het jaar voor gezorgd zoveel mogelijk van de steunbijdrage van OCW te reserveren voor 2021. Samen met het bedrag van de huurkijtschelding door de gemeente, welke in december werd toegekend, is een belangrijke buffer gevormd. Dat is ook nodig, aangezien de begroting voor 2021 een tekort laat zien van € 2,85 miljoen. Ervan uitgaande dat de effecten van de crisis ook in 2022 en 2023 nog zichtbaar zullen zijn, doordat het publiek niet snel in dezelfde mate het theater zal bezoeken als voor de coronacrisis, is er ook een buffer nodig voor daarna. Met de gerealiseerde reservering, een tweede steunbijdrage van OCW en de inzet van een deel van het vrij besteedbaar eigen vermogen verwachten wij de komende jaren de begroting sluitend te maken.

Zie voor een uitgebreide beschrijving het 'Financieel verslag' behorend bij het Bestuursverslag.

Ook in 2021 zijn al bezuinigingen doorgevoerd, zo is het aantal producties aangepast en wordt er tot de zomer niet gereisd met de eigen voorstellingen. We monitoren de financiële ontwikkelingen nauwkeurig en grijpen waar nodig in.

Risicomanagement

Wij onderkennen meerdere risico's. De kans dat deze risico's zich gezamenlijk voordoen is niet groot. Toch vinden we het van groot belang voor onze continuïteit dat we in staat zijn om deze risico's financieel te kunnen dragen. Daarom vinden we het van belang om een eigen vermogen te hebben waarmee we een aantal van onderstaande risico's zelfstandig kunnen dragen. Hiertoe vereisen we een minimaal eigen (en onbestemd) vermogen van € 1,2 tot € 1,5 miljoen. Ultimo 2020 bedraagt dit vermogen € 0,91 miljoen (2019: € 1,21 miljoen), wat neerkomt op een solvabiliteit van 10,6% ten opzichte van het totaal vermogen (2019: 20,8%). Hierbij dient opgemerkt dat 79% van het vermogen bestaat uit bestemmingsreserves. Een belangrijk deel hiervan is bestemd om de verliezen vanwege de coronacrisis op te vangen.

Pandemie

Onderstaande risico's zijn steeds van toepassing. Het risico van een pandemie was niet voorzien. Dat de impact zo groot zou zijn ook niet. Zonder steunbijdragen via verschillende regelingen (zoals in ons geval de steun van OCW en de TVL-regeling) zou Het Nationale Theater de crisis niet doorstaan. Zoals hierboven worden de financiële gevolgen van de crisis in 2021 en volgende jaren, voor zover nu te overzien, zoveel mogelijk afgedekt met de betreffende bestemmingsreserves in het eigen vermogen.

Subsidie

Het grootste risico is het risico dat de subsidie wegvalt. Of die van de gemeente, of die van het Rijk, of allebei. Dat risico is niet te dekken door solvabiliteit aan te houden. De kans op een eventuele subsidieverlaging is lastig in te schatten. Tijdig bijsturen is echter wel mogelijk: goedkopere en/of minder producties en meer richten op verhuringen. Dit betekent wel dat we ingrijpen in het meerjarenbeleidsplan. Daarnaast richten we ons op het verlagen van kosten en het verhogen van de eigen opbrengsten op allerlei mogelijke manieren.

Bezoekersaantallen

Een risico is een terugval in aantal toeschouwers bij de podia. In een reguliere situatie geven we aan dat bij een terugval van bezoekers van 10%, bij gelijkblijvende kosten, er sprake is van een inkomstenderving van € 60.000. Bij een terugval van 25% is dat € 150.000. Een veilige schatting van de kans dat dit laatste risico zich voordoet raamden wij steeds op 33%.

Vanwege de door de overheid ingestelde lockdowns en de restricties ten aanzien van bezoekersaantallen was er sprake van een gigantische terugval in het aantal bezoekers. Dit was niet te voorzien. Zoals hierboven al aangegeven is een dergelijk verlies op de inkomsten uit kaartverkoop niet snel te compenseren, dit kon alleen dankzij de steunmaatregelen van de overheid. Omdat we tijdig begonnen zijn met het opbouwen van een reserve konden we in 2020 bestemmingsreserves vormen om de te verwachten tekorten te compenseren.

Producties

Een risico is het mislukken van één of twee producties in een boekjaar, bezoekers laten een productie links liggen. Voor voorstellingen in het land zijn de financiële gevolgen gering, er wordt op garantiebasis gespeeld waardoor de begrote inkomsten gegarandeerd zijn. Indien er op recettebasis gespeeld wordt kan dit bij slechte bezoekerscijfers voor een grote zaal een tekort opleveren van circa € 5.000 per voorstelling. Per productie zal een slechte ontvangst leiden tot een lagere opbrengst van € 50.000 tot € 100.000.

In 2020 is vanwege de pandemie besloten om een deel van de eigen producties terug te trekken en daarvoor in de plaats een nieuwe programmering aan te bieden. Het betrof wendbare en schaalbare producties die voor elke hoeveelheid publiek gespeeld konden worden.

Een ander risico vormt het niet meer kunnen rekenen op de garantiesommen van de theaters in het land, waar Het Nationale Theater speelt. Of substantiële verlaging van de garantiebestedingen. Ook dat was vanwege de pandemie het geval. De brancheverenigingen hebben, om een landelijke oplossing voor dit probleem te realiseren, een Commissie van Wijzen ingesteld. Zij hebben regels opgesteld hoe voorstellingen afgerekend dienden te worden, alle leden van de verschillende brancheverenigingen hebben zich hierachter gesteld en de afrekeningen volgens deze regels opgesteld.

Verhuringen

Een risico is het binnenkrijgen van minder geld uit verhuringen en overige commerciële activiteiten. Als dat het geval is kan het beleid - dat nu wordt gekenmerkt door 'Voorstellingen Eerst' - worden aangepast. Er is wel enige reactietijd, maar dit risico is redelijk beheersbaar. Ook minder geld uit sponsoring of donaties zal tot tijdige aanpassing van het beleid moeten leiden. In 2020 konden vanwege de overheidsrestricties vele verhuringen geen doorgang vinden. Aanpassing in het beleid, zoals hierboven beschreven, was geen mogelijkheid. Om toch inkomsten te genereren is er een streamingset aangeschaft om zo online activiteiten voor derden te kunnen aanbieden.

Vanwege de coronacrisis hebben diverse sponsors hun beleid herzien en zijn contracten opgezegd. Het effect hiervan zullen we vooral in de komende jaren merken. Het Nationale Theater heeft daarom extra ingezet op het werven van particuliere middelen. Enerzijds door publiek te vragen kaarten van voorstellingen die niet door konden gaan te doneren, door vrienden te vragen om donateur te worden en ook door op andere manieren extra donateurs te werven dan wel giften te vragen. Een deel van het gedoneerde geld van de toegangskaarten is overigens doorbetaald aan de makers.

Technische en ICT-risico's

Dan zijn er nog risico's als het langdurig uitvallen van de trekkenwanden, het uitvallen van ons ticketingsysteem, de website of ons planningsysteem. De afdeling ICT heeft een centrale rol in het onderhoud en de beveiliging van onze geautomatiseerde systemen. De samenleving, en dus ook Het Nationale Theater, is steeds afhankelijker van ICT, waardoor dit onderwerp steeds belangrijker wordt. De afdeling ICT volgt de ontwikkelingen op IT-gebied en is met directie en management in gesprek om samen bestaande risico's te beperken en nieuwe risico's te identificeren. Om deze risico's te verkleinen zetten we in op een intensieve samenwerking met betrouwbare partners die bij calamiteiten snel en effectief reageren.

In 2020 is Het Nationale Theater in zee gegaan met een nieuwe ICT-partner. Het overgaan naar thuiswerken verliep daardoor soepel. Er was hierin speciale aandacht voor veiligheidsvraagstukken.

Fraude en corruptie

Het Nationale Theater doet er alles aan om fraude en/of corruptie tegen te gaan. Procedures zijn vastgelegd en worden regelmatig tegen het licht gehouden en indien nodig geactualiseerd. Waar verbetering mogelijk is wordt dat doorgevoerd en er wordt gewerkt met het vier-ogen-principe.

AVG

Op 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van kracht geworden. Het Nationale Theater heeft in 2018 het privacybeleid opgesteld en een functionaris gegevensbescherming aangesteld. Door middel van een werkinstructie en jaarlijkse actualisatie en controle op naleving van de werkinstructie is gewaarborgd dat aan de AVG-eisen wordt voldaan.

Governance

Het Nationale Theater past de 9 principes van de Governance Code Cultuur toe en hanteert de Code Diversiteit & Inclusie en de Fair Practice Code.

De directie wordt gevormd door een zakelijk directeur-bestuurder, een directeur-bestuurder theater en een artistiek leider.

Het bestuur van Het Nationale Theater opereert vanuit haar missie, zonder de belangen van stakeholders te vergeten. Binnen de bedrijfsvoering beheersen we de risico's door middel van functiescheiding, het vier-ogen-principe en procescontroles.

In de rapportages volgen we de realisatie van financiële en niet-financiële doelstellingen en sturen we waar nodig actief bij. Besluitvorming vindt plaats door het bestuur. De besluitvorming wordt vastgelegd in de notulen van het bestuurlijk overleg. De zakelijk directeur heeft periodiek overleg met de ondernemingsraad.

Het bestuur heeft regulier overleg met de Raad van Toezicht, gevraagd, ongevraagd en tijdig. De bestuurders leggen belangrijke beslissingen en strategische documenten ter goedkeuring aan de Raad van Toezicht voor. De besluiten en de daaraan voorafgaande overwegingen in de vergaderingen van de Raad van Toezicht worden vastgelegd in notulen. Bij het aangaan van zakelijke contracten zijn meerdere functionarissen betrokken. Besluiten hierover worden enkel op zakelijke gronden genomen.

Het bezoldigingsbeleid van Het Nationale Theater past bij het karakter van de instelling en is in overeenstemming met de Wet Normering bezoldiging Topinkomens (WNT). De bezoldiging van het bestuur wordt toegelicht in de jaarrekening en gepubliceerd op de website. Tevens zijn in dit overzicht de onbezoldigde leden van de Raad van Toezicht opgenomen.

De Raad van Toezicht van Het Nationale Theater laat zich in zijn werk leiden door het culturele, economische en maatschappelijke belang van de organisatie. De raad adviseert het bestuur en doet dit op actieve wijze, zowel anticiperend als reflecterend op beslissingen van het bestuur. En beslist over benoeming, beoordeling, bezoldiging, schorsing en ontslag van het bestuur.

De Raad van Toezicht is onbezoldigd en de samenstelling is divers in kennis, leeftijd en geslacht. Het rooster van aftreden en een overzicht van de nevenfuncties van de leden van de raad en het bestuur is onderdeel van het Bestuursverslag. De Raad van Toezicht benoemt de externe accountant en stelt diens beloning vast op basis van advies van het bestuur. De externe accountant brengt ten minste eenmaal per jaar aan de Raad van Toezicht respectievelijk het bestuur verslag uit van zijn bevindingen. De Raad van Toezicht kan hem bevragen over de getrouwheid van de jaarrekening.

Inzet steunmaatregelen voor compensatie zzp'ers en behoud werkgelegenheid

In juni 2020 heeft minister Van Engelshoven een steunpakket geregeld voor de cultuursector om het acuut wegvallen van de publieksinkomsten door de lockdown te compenseren. Bij de aankondiging van het steunpakket heeft de minister aangegeven dat ze verwacht dat de steunmiddelen waar mogelijk ingezet worden om zzp'ers te compenseren voor geannuleerde opdrachten en om nieuwe opdrachten te geven aan makers en uitvoerenden, zodat de sector draaiende blijft. Helaas kon er afgelopen jaar slechts beperkt live gespeeld worden, omdat de podia beperkt open waren in de periode 1 juni tot half december. Desondanks zijn er door de sector allerlei nieuwe initiatieven ontplooid om publiek te bereiken en nieuw aanbod te ontwikkelen.

In deze alinea geven we aan hoe wij als werkgever met behulp van de steunmiddelen onze verantwoordelijkheid hebben genomen richting werknemers met een tijdelijk dienstverband en zzp'ers. Branchevereniging NAPK, waar wij bij aangesloten zijn, heeft na overleg met de Kunstenbond en het bestuur van ACT (Acteursbelangen) een richtlijn opgesteld met het dringende advies zzp'ers na annulering door te betalen volgens een rekenmethode die rekening houdt met de duur van de opdracht en termijn waarop geannuleerd wordt (de richtlijn is op te vragen bij NAPK). Wij hebben deze richtlijn gehanteerd voor onze opdrachtnemers.

In 2020 heeft Het Nationale Theater voor de eigen producties voor meer dan € 1,1 miljoen aan opdrachten verstrekt, in de vorm van zzp-opdrachten en tijdelijke contracten. Dat is 28% meer dan in 2019. Dit is te verklaren door de twee megaproducties die in repetitie waren ten tijde van het uitbreken van de coronacrisis. Daarvoor waren meer zzp-opdrachten en tijdelijke arbeidscontracten afgesloten dan voor reguliere producties.

Toelichting

Vanaf de lockdown van half maart tot 1 juni waren er geen inkomsten uit kaartverkoop. In de periode maart t/m mei hebben wij onze eigen producties voor de rest van 2020 teruggetrokken en een concept voor een heel nieuw programma ontwikkeld (*Het Nationale Theater speelt altijd*), rekening houdend met de coronarestricties van de overheid. Dit programma is in deze periode ontwikkeld met de mensen en middelen die we beschikbaar hadden. Er zijn geen extra kosten voor gemaakt.

Met de openstelling, zij het beperkt, met ingang van 1 juni 2020 was er pas weer sprake van een opstart. Vanaf dat moment is begonnen met de voorbereiding van *HNT speelt altijd*. Een flexibele low budget productie bestaande uit verschillende kleinere producties uitgevoerd door het eigen ensemble. Langzaam werd het inzetten van zzp'ers weer opgestart, aangezien OCW met de steunbijdrage de 'keten weer op gang

wilde brengen'. Zoals bekend hebben zzp'ers een groot aandeel binnen de culturele sector. Dat geldt ook voor de producties van Het Nationale Theater. Het Nationale Theater voelde dan ook de verantwoordelijkheid om weer opdrachten aan zzp'ers te verstrekken en nam die ook. Het Nationale Theater kon dit doen vanwege de OCW-steun.

Het Nationale Theater heeft steeds gekeken naar wat er wél kon en heeft haar activiteiten hierop aangepast. *Het Nationale Theater speelt altijd* (desnoods voor een klein publiek), is niet gesloten geweest op momenten dat de zalen open mochten zijn, ook al was dat soms zeer beperkt. Dat gold ook voor de reisfunctie, waar mogelijk werd ook in andere theaters gespeeld.

De OCW-steun was vooral gericht op (opnieuw) gaan draaien en in te spelen op de nieuwe situatie. Vanaf juni hebben wij daarom een aangepast programma gepresenteerd, zowel wat de eigen producties (*Het Nationale Theater speelt altijd*) betreft als hetgeen in de eigen zalen plaatsvond. De kosten hiervoor konden gemaakt worden vanwege de toegekende OCW-steun. Dat gold ook voor de vele extra werkzaamheden (kassa, educatie, financiën, marketing etc.) én voor de kosten die gemaakt moesten worden voor de corona-aanpassingen (extra inzet personeel, desinfecteerzuilen, extra schoonmaak etc.). Dit zijn allemaal kosten die we niet gemaakt zouden hebben als we geen steun van OCW hadden gekregen. Niets programmeren en niets produceren zou immers tot een lager verlies hebben geleid en was daarmee financieel aantrekkelijker geweest. Het Nationale Theater wilde echter haar maatschappelijke opdracht vervullen én tegemoetkomen aan de opdracht van OCW om 'de keten weer op gang te brengen'.

Vanaf de zomer zijn daarom, naast *Het Nationale Theater speelt altijd*, nieuwe eigen producties (waar mogelijk aangepast op de coronarestricties) opgestart. Ook het produceren van grotere producties (zoals *Erik of het klein insectenboek*) zijn opgestart, met de onzekerheid dat deze wellicht niet in première zouden kunnen gaan en niet zouden kunnen reizen. Voor het op gang brengen van de keten zijn juist deze producties, waar diverse opdrachten voor verstrekt worden, van belang. Ook hiermee gaven wij gehoor aan de wens van OCW.

Ook zijn er opdrachten uitgezet voor producties in volgende seizoenen (bv schrijf- en vertaalopdrachten) om er zo ook voor te zorgen dat als we weer onze normale bedrijfsvoering kunnen hervatten, er ook daadwerkelijk producties zijn om te spelen. Ook deze kosten zouden wij niet dit jaar gemaakt hebben als we geen OCW-steun hadden gekregen.

Zo zijn in de coronaperiode vanaf 1 juni voor bijna € 850.000 aan (zzp-)opdrachten verstrekt.

Een aantal producties, die voor seizoen 2020/2021 op de planning stonden zijn in 2020 opgestart, ondanks de zeer grote waarschijnlijkheid dat er een beperkte zaalbezetting mogelijk zou zijn. In sommige gevallen moest de productie zelfs (deels) geannuleerd worden. Dit betreft *OustFaust*, *The Nether*, *Amerika*, *Rebekka West*, *Skylight*, *Dope*, *Soerabaja baby*, *Every Brilliant Thing*, *Erik of het klein insectenboek*, *Tori* en *Het Experiment*.

Personeel en organisatie

Het Nationale Theater is ontstaan uit een fusie op 1 januari 2017, met een organisatiestructuur die op papier goed doordacht was, maar zich in de praktijk nog moest bewijzen. Daarbij werd per 1 januari 2018 een nieuwe directiestructuur ingevoerd, waarbij het aantal directieleden werd teruggebracht van vier naar drie en de directie bestaat uit een Artistiek Leider, een Directeur Theater en een Zakelijk Directeur. Een volgende opdracht was, om de organisatiestructuur aan te sluiten op de nieuwe directiestructuur, en enkele aanpassingen door te voeren na opgedane ervaringen in de eerste jaren van het bestaan van Het Nationale Theater. In 2019 stelden wij ons het doel om het aantal afdelingen iets terugbrengen en tot een zelfstandiger en slagvaardiger Management Team te komen, zodat de directie meer op strategisch niveau kan opereren. In 2020, het laatste jaar van onze eerste Kunstenplanperiode, is deze ontwikkeling doorgezet. De samenvoeging van de afdelingen Techniek, Productie en Ateliers onder één leidinggevende, de manager Technische en Productie Bedrijfsvoering, begin dit jaar heeft het integraal werken vanuit de artistieke visie en inhoud versterkt. Doordat het uitvoerende apparaat van de organisatie is verstevigd en de samenwerking met het artistiek bureau werd geïntensiveerd. Daarnaast is de afdeling Commerciële Events ondergebracht bij de afdeling Development om onder de vlag 'commerciële activiteiten en dienstverlening' vanuit één gezamenlijke lijn te opereren. Verder is onder andere op advies van De Adviescommissie Meerjarenbeleidsplan Kunst en Cultuur 2021-2024 in 2020 sterker ingezet op het genereren van donaties, bedrijven- en sponsorbijdragen. Hiervoor is het team van de afdeling Development uitgebreid met zowel een medewerker Institutionele fondsenwerving als een relatiemanager donateurs. Bovendien is de organisatie het afgelopen jaar bezig geweest om het projectmatig werken rondom producties, programma's en andere bijzondere activiteiten waarmee in 2019 is gestart verder vorm te geven. Door teams samen te stellen van medewerkers uit de verschillende afdelingen die samen verantwoordelijk zijn voor een project, wordt de expertise van de individuele medewerker beter gedeeld met de groep en wordt de communicatie tussen de uitvoerders en bedenkers van een productie naar een hoger niveau getild.

Naast deze verwachte organisatieontwikkelingen, heeft de coronacrisis ook een enorme en onverwachte invloed gehad op het personeel van Het Nationale Theater. In april werd het Coronateam aangesteld, een werkgroep waarin een afvaardiging van de hele organisatie zitting heeft. Dit team zet in lijn met het advies van het RIVM, het coronabeleid voor Het Nationale Theater uit en monitort vervolgens de naleving hiervan. In hun wekelijkse overleg anticipeert het team op nieuwe ontwikkelingen, zowel intern als extern en formuleert ze gevraagd en ongevraagd advies voor de organisatie en de directie. De invloedrijkste maatregel voortkomend uit de coronacrisis is het verplichte thuiswerken. Vanaf de start van de eerste lockdown in maart zijn alle medewerkers thuis gaan werken en voor een groot deel van hen is dat nog steeds de norm. Alleen de medewerkers waarvoor het noodzakelijk was om op locatie te werken, zijn in 2020 in een van onze gebouwen aan het werk geweest om te repeteren of voorstellingen te faciliteren. Doordat medewerkers verplicht thuis moeten werken, heeft de geplande digitale transitie van de organisatie zich in een stroomversnelling voltrokken. De afdeling ICT heeft alle medewerkers in maart voorzien van de benodigde apparatuur en vertrouwt gemaakt met het online werken in Teams. Zo werd 'het nieuwe werken' in een korte tijd doorgevoerd en is een groot deel van de organisatie in staat om op afstand te werken.

Zoals eerder benoemd, werden in 2020 door de financiële gevolgen van de coronacrisis alle kosten binnen Het Nationale Theater tegen het licht gehouden, zo ook de personeelskosten. Ultimo 2020 waren er, ten opzichte van een jaar eerder, 16 fte's minder werkzaam. Dit werd gerealiseerd doordat tijdelijke contracten niet verlengd werden of pas later worden ingevuld, door medewerkers die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt niet of anders te vervangen, door minder tijdelijke contracten aan te gaan en door vacatures die ontstonden niet of nog niet in te vullen. Ook in 2021 zullen aflopende contracten steeds kritisch beoordeeld worden.

De directie heeft eind 2020 besloten om te snijden in het personeelsbestand van Hicarest bv, de dochteronderneming van Het Nationale Theater, omdat Hicarest sinds 12 maart geen of nauwelijks inkomsten heeft gegenereerd door de sluiting van de horeca en de lage publieksaantallen. Het perspectief op 'normale' inkomsten is nog ver weg en de directie verwacht niet voor het najaar van 2021 terug te zijn op het oude niveau. Daarom is besloten om afscheid te nemen van de oproepkrachten, zowel de medewerkers met een contract voor bepaalde, als onbepaalde tijd en een aantal medewerkers met vaste uren. Voor de oproepkrachten gold als extra reden dat zij vanwege de Wet Arbeidsmarkt in Balans (WAB) vaste uren aangeboden moesten worden. Zonder inkomsten was het niet verantwoord om uren aan te bieden. De personele consequenties treden begin 2021 in werking. De formatie van Hicarest bv werd met circa 10 fte ingekrompen.

Gezien de vele ontwikkelingen door de coronacrisis, het onheldere perspectief en de onzekerheid die dit voor medewerkers met zich meebracht, is er in 2020 veel aandacht besteed aan de interne communicatie. Er verscheen een wekelijkse nieuwsbrief van de directie, waarin al het personeel geïnformeerd werd over de laatste ontwikkelingen. Ook vonden er op frequente basis personeelsbijeenkomsten plaats, waar de directie het personeel toesprak over de invloed van de landelijke maatregelen op de organisatie. De jaarlijkse informele feestmomenten, zoals de afsluiting van het seizoen en de eindejaarsborrel, werden online gehouden. Medewerkers konden tevens terecht tijdens het online inloopspreekuur van de directie, waarin zij hun aandachtspunten, zorgen of ideeën konden delen met (een van) de twee directeuren-bestuurders.

Personeel in cijfers Stichting Het Nationale Theater:

	31-12-2020	31-12-2019
Gemiddelde leeftijd	39,2	39,1
Aantal vrouwen	105	103
Aantal mannen	92	118
Aantal medewerkers	197	221
Aantal fte	148,8	164,9

Verbindingen

Het Nationale Theater heeft één dochteronderneming, Hocarest bv. Binnen deze vennootschap worden activiteiten die verband houden met horeca en evenementen uitgevoerd.

Personeel in cijfers Hocarest bv:

	31-12-2020	31-12-2019
Gemiddelde leeftijd	31,4	29,1
Aantal vrouwen	39	29
Aantal mannen	15	12
Aantal medewerkers	54	41
Aantal fte	9,8	19,5

Functioneren en beoordelen

In 2019 is de 360 graden feedback methode ingevoerd voor de managers en hoofden binnen Het Nationale Theater. De afdeling HR wijst hiervoor per manager en hoofd een drietal directe collega's aan voor een evaluatie van de manager en/of hoofd. Doel van deze methode is om het personeel zo objectief mogelijk te beoordelen vanuit verschillende invalshoeken. Door de huidige thuiswerksituatie is echter gekozen om geen gebruik te maken van deze methode, maar reguliere beoordelingsgesprekken te voeren, aangezien de beoordeling op afstand lastig was. Ook met alle overige medewerkers werd een beoordelingsgesprek gevoerd, waarin afspraken werden gemaakt over de functioneringsdoelen voor 2021. Daarnaast hebben de leidinggevenden onder leiding van de afdeling HR de gespreksvoering en de verslaglegging hiervan verder verbeterd.

Personeelsregelingen

De personeelsregeling voor Het Nationale Theater is in 2020 van een update voorzien en sluit hierdoor nog beter aan op de CAO Toneel en Dans 2020-2021. Nadat de Ondernemingsraad hun formele instemming gaf op de aanpassingen, zijn de regelingen gedeeld met alle medewerkers.

Diversiteit

Het Nationale Theater hecht groot belang aan culturele diversiteit, ook wat betreft personeelsbeleid. Wij startten daartoe in samenwerking met de BIS-gezelschappen en hun standplaatstheaters het programma TheaterInclusief, waarvoor Het Nationale Theater penvoerder is. TheaterInclusief heeft als doelstelling de bevordering van een diverser publiek, een diverser programma en een diverser personeelsbestand bij alle BIS-instellingen en de bijbehorende podia. Binnen TheaterInclusief wordt gewerkt aan een strategisch plan personeelsbeleid, om de versterking van de diversiteit binnen onze organisatie te kwantificeren en beleidsmatig te verankeren. In de dagelijkse praktijk was er uiteraard ook aandacht voor vergroting van de diversiteit bij de wervings- en selectieprocedures en werd er binnen TheaterInclusief gewerkt met een geanonimiseerde sollicitatieprocedure. Ook spraken we in de reeks 'ongemakkelijke gesprekken' intern over het belang van culturele diversiteit in de organisatie en op het toneel. Naast culturele diversiteit, namen wij deel aan het STIP-project van de gemeente Den Haag, waarin Hagenaars die al geruime tijd een bijstandsuitkering ontvangen een baan wordt aangeboden.

Stage

Het Nationale Theater vindt het belangrijk om plaats te bieden aan stagiaires. Gedurende 2020 hebben in totaal 46 studenten stagegelopen op de afdelingen Techniek en Productie, Marketing, Ensemble, Ateliers en Educatie. Dit zijn minder stagiaires dan voorgaande jaren, omdat het door de maatregelen omtrent het coronavirus, lastiger was om studenten mee te laten lopen op de werkvloer. Desondanks hebben de stagiaires in 2020 een leerzame stagetijd gehad.

Opleidingen

In 2020 werd € 24.000,- (2019: € 57.000,-) besteed aan opleiding, training en coaching van werknemers. Naast trainingen die gevolgd werden voor het behoud van certificering, van bediening van technische installaties tot bedrijfshulpverlening of sociale hygiëne, zijn er ook opleidingen

aangeboden op het gebied van financiële administratie, marketing, leiderschapsontwikkeling, kunsteducatie en festivalproductie. Daarnaast volgden een aantal medewerkers in het kader van HNTonbeperkt een cursus gebarentaal bij de Universiteit Leiden en werden er intern trainingen georganiseerd onder leiding van Stichting Bartimeus, om alle verschillende afdelingen kennis te laten maken met de wereld van blinden/slechtzienden en inzicht te geven hoe we een theaterbezoek voor hen nog prettiger kunnen maken. In 2020 is er net als op andere vlakken in de organisatie bezuinigd op het opleidingsbudget door de gevolgen van de coronacrisis.

Ziekteverzuim

In 2020 bedroeg het gemiddelde ziekteverzuimpercentage van de gehele organisatie 5%, in 2019 was dit 6,9%. Het landelijk gemiddelde is volgens het CBS 4,2% in het eerste kwartaal van 2020 voor de bedrijfstak Cultuur, sport en recreatie. Als we kijken naar het landelijk gemiddelde bij bedrijven met 100 of meer werkzame personen is het verzuimpercentage 6% in het eerste kwartaal van 2020. Cijfers over het hele jaar zijn nog niet beschikbaar.

Het aantal kort verzuimers is het grootst, maar dit heeft een relatief klein effect op het verzuimpercentage. Aan de andere kant zijn er weinig mensen die lang verzuimen, maar dit heeft een groot effect op het verzuimpercentage. Het aantal lang verzuimende medewerkers in 2020 was 4. Het Nationale Theater heeft gelukkig weinig medewerkers gehad die zijn uitgevallen doordat ze besmet waren met COVID-19. Bij de aanpak van het ziekteverzuim werden wij in 2020 ondersteund door Human Capital Care, die een ARBO-arts leverde voor de begeleiding van zieke personeelsleden en de medewerkers HR ondersteunde bij de begeleiding van het herstel en het vormgeven van de re-integratie-trajecten.

Bestuursverklaring subsidieverantwoording gemeente Den Haag

Het bestuur van Het Nationale Theater te Den Haag verstrekt deze Bestuursverklaring bij de subsidieverantwoording over de periode 1 januari 2020 tot en met 31 december 2020 met betrekking tot de gemeentelijke subsidie volgens onderstaande toekenningen:

Bedrag	Kenmerk	Datum	Ten behoeve van
€ 9.325.391	ABBA/VL/24853	21-01-2020	Reguliere subsidie
€ 242.460	ABBA/VL/24853-T	08-10-2020	Trendverhoging 2020
€ 547.984	ABBA/VL/24853-A	17-12-2020	Aanvullende beschikking "huurkijtschelding 2020 COVID-19"
€ 10.000	ABBA/VL/32300	05-10-2020	Hier zit u goed! 2020
€ 15.000	ABBA/VL/30634	13-07-2020	Programmering Spuiplein 2020 (verzoek tot doorschuiven restant naar 2021 gedaan)
€ 24.850	ABBA/VL/29628	09-07-2020	HNT Onbeperkt 2020-2021
€ 24.500	ABBA/VL/23827	19-09-2019	HNT Onbeperkt 2019-2020

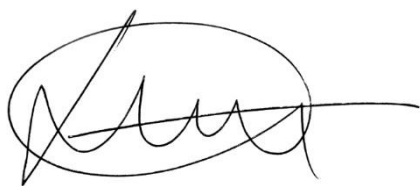
Het bestuur erkent de verantwoordelijkheid voor de juistheid van de subsidieverantwoording overeenkomstig de ASV en de subsidieverplichtingen zoals opgenomen in de subsidiebeschikkingen met bovengenoemde kenmerken. Het bestuur verklaart de subsidieverantwoording conform deze vereisten te hebben opgemaakt.

Het bestuur verklaart dat de in de subsidieverantwoording opgenomen bestede subsidie van de gemeente Den Haag rechtmatig is besteed, dat wil zeggen voor het doel waarvoor zij blijkens de subsidiebeschikking is verstrekt en in overeenstemming met de begroting en de ASV. Het bestuur verklaart dat alle ontvangen baten voor de activiteiten/ het project volledig zijn verantwoord in de subsidieverantwoording.

Het bestuur verklaart stellig en zonder enig voorbehoud te hebben voldaan aan de verplichting genoemd in artikel 18, lid 3 van ASV om de inkomensgrens genoemd in de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector als bezoldigingsmaximum in acht te nemen.

Den Haag, 24 maart 2021.

Lidy klein Gunnewiek

Directeur Zakelijk/bestuurder

Het Nationale Theater

Cees Debets

Directeur Theater/bestuurder

Het Nationale Theater

Enkelvoudige jaarrekening 2020

Stichting Het Nationale Theater

Enkelvoudige balans

(na verwerking voorstel resultaatbestemming)

ACTIVA	31-12-2020		31-12-2019	
	€	€	€	€
VASTE ACTIVA				
I - Immateriële vaste activa		13.906		21.400
II - Materiële vaste activa				
Gebouwen	428.752		479.717	
ICT en telefonie	168.327		182.929	
Inventaris	166.124		189.012	
Theatertechniek	1.095.414		1.096.715	
		1.858.617		1.948.373
III - Financiële vaste activa		39.818		148.881
Totaal vaste activa		1.912.341		2.118.254
VLOTTENDE ACTIVA				
IV – Voorraden		-		-
V – Vorderingen				
Vorderingen	342.667		713.342	
Overlopende activa	363.465		786.194	
		706.132		1.499.536
VI – Effecten		-		-
VII - Liquide middelen				
Bank	6.001.943		2.226.768	
Kas	1.680		3.990	
		6.003.623		2.230.758
Totaal Vlottende activa		6.709.755		3.730.294
Totaal Activa		8.622.096		5.848.548

PASSIVA

	31-12-2020		31-12-2019	
	€	€	€	€
EIGEN VERMOGEN				
I - Algemene reserves	913.989		1.214.423	
II - Bestemmingsreserves	3.403.231		904.392	
IIIa - Bestemmingsfonds OCW	-		-	
IIIb - Egalisatiereserve gemeente Den Haag	-		-	
IV - Overige bestemmingsfondsen	-		-	
Totaal eigen vermogen		4.317.220		2.118.815
V - VOORZIENINGEN				
MJOP Koninklijke Schouwburg	352.136		288.599	
MJOP Theater aan het Spui	188.771		67.819	
MJOP De studio's	210.191		77.386	
Totaal voorzieningen		751.098		433.804
VI - LANGLOPENDE SCHULDEN				
Leningen o/g	42.859		64.227	
Egalisatie investeringssubsidies	46.168		52.179	
Totaal langlopende schulden > 1 jaar		89.027		116.406
VII KORTLOPENDE SCHULDEN				
Kortlopende schulden	1.797.206		1.507.566	
Overlopende passiva	1.667.545		1.671.957	
Totaal kortlopende schulden < 1 jaar		3.464.751		3.179.523
Totaal Passiva		8.622.096		5.848.548

Enkelvoudige staat van baten en lasten

	Realisatie 2020 €	Begroting 2020 €	Realisatie 2019 €
A. OPBRENGSTEN			
A1 Publieksinkomsten	1.296.131	3.809.800	4.671.871
A2 Sponsorinkomsten	41.322	61.000	41.322
A3 Overige directe inkomsten	40.398	-	157.316
A4 Diverse inkomsten	551.875	840.000	1.007.693
A5 Bijdragen uit private middelen	540.493	540.000	324.467
	2.470.219	5.250.800	6.202.669
B. SUBSIDIES			
B1 Ministerie OCW	5.697.105	3.636.000	3.636.176
B2 Gemeente Den Haag	9.567.851	9.247.000	9.306.466
B3 Overige subsidies	158.932	162.500	257.900
	15.423.888	13.045.500	13.200.542
TOTAAL BATEN	17.894.107	18.296.300	19.403.211
C. BEHEERLASTEN			
C1 Beheerlasten personeel	1.342.383	1.534.900	1.495.679
C2 Huisvestingskosten	1.892.115	2.205.700	2.346.214
C3 Bureaukosten	862.384	500.500	748.486
C4 Algemene publiciteitskosten	169.394	289.400	385.109
	4.266.276	4.530.500	4.975.488
D. ACTIVITEITENLASTEN			
D1 Activiteitenlasten personeel	8.808.212	9.064.000	9.348.943
D2 Uitvoeringskosten productie	1.312.361	1.863.100	2.314.467
D3 Uitvoeringskosten programmering	980.077	2.526.500	2.980.032
D4 Uitvoeringskosten educatie	200.755	448.400	283.858
	11.301.414	13.902.000	14.927.300
TOTAAL LASTEN	15.567.690	18.432.500	19.902.788
Rentebaten	3.411	2.500	1.178
Rentelasten	3.068	3.000	2.318
Totaal rentebaten en -lasten	343	-/- 500	-/- 1.140
Resultaat deelneming en gift Hocarest bv	-/- 148.538	65.000	-/- 4.052
Exploitatieresultaat	2.178.222	-/- 71.700	-/- 527.263
Voorstel resultaatbestemming			
Dotatie Bestemmingsreserve COVID-19 Gem. Den Haag	-/- 564.407	-	-
Dotatie Bestemmingsreserve COVID-19 OCW	-/- 1.955.800	-	-
Vrijval Bestemmingsreserve voor investeringen (licht&geluid)	15.696	-	38.933
Vrijval Bestemmingsreserve voor investeringen (tribune)	5.672	-	5.672
Dotatie Bestemmingsreserve Verbouwingen	-	-	-/- 49.628
Vrijval Bestemmingsreserve Educatie	-	-	35.000
Vrijval Bestemmingsreserve Internationale programmering	-	-	42.871
Vrijval Bestemmingsreserve Guido de Moorprijs	-	-	11.588
Vrijval Bestemmingsfonds OCW	-	-	109.315

Ten laste van Algemene reserve gesubsidieerd	-	71.700	329.460
Ten laste van Algemene reserve ongesubsidieerd	320.617	-	4.052
	-	-	-

Enkelvoudig kasstroomoverzicht

(volgens de indirecte methode)

	Realisatie 2020	Realisatie 2019
	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Exploitatiesaldo	2.178.222	-/- 527.263
Aanpassen voor:		
Afschrijvingen immateriële vaste activa	7.495	34.089
Afschrijvingen materiële vaste activa	349.932	358.525
Mutatie voorzieningen	317.294	66.411
Resultaat uit deelneming	148.538	4.052
Bruto kasstroom uit operationele activiteiten	823.259	463.077
Mutatie in rekening courant Hocarest bv	-/- 19.692	-/- 1.310
Mutatie vorderingen en overlopende activa	793.404	-/- 302.516
Mutatie kortlopende schulden en overlopende passiva	285.228	-/- 491.531
Netto kasstroom uit operationele activiteiten	1.058.940	-/- 795.357
Investeringsactiviteiten		
Investeringen in immateriële vaste activa	-	-
Desinvesteringen in immateriële vaste activa	-	-
Investeringen in materiële vaste activa	-/- 274.425	-/- 357.653
Desinvesteringen in materiële vaste activa	14.249	22.167
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-/- 260.176	-/- 335.486
Financieringsactiviteiten		
Ontvangsten uit langlopende schulden	-	-
Aflossing uit langlopende schulden	-27.380	-/- 26.862
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-27.380	-/- 26.862
Mutatie liquide middelen	3.772.865	-/- 1.221.891
Liquide middelen einde boekjaar	6.003.623	2.230.758
Liquide middelen begin boekjaar	2.230.758	3.452.649
Mutatie liquide middelen	3.772.865	-/- 1.221.891

Het banksaldo ultimo 2020 is te verklaren door de ontvangen NOW-bijdrage die nog niet terugbetaald was, het hoge bedrag aan vouchers die nog ingewisseld moeten worden voor nieuwe entreekaarten en de in december toegekende huurkijtschelding van de gemeente Den Haag.

Toelichting op de jaarrekening

Waarderingsgrondslagen

Algemeen

Stichting Het Nationale Theater (kvk 41160081) en haar 100% deelneming Hocarest bv (kvk 27021414) zijn gevestigd in Den Haag.

De activiteiten van Het Nationale Theater richten zich op het programmeren en produceren van volwassen- en jeugdtheatervoorstellingen, het uitvoeren van educatieve activiteiten en fundingactiviteiten. De 100% deelneming van Het Nationale Theater genaamd Hocarest bv exploiteert de horeca op de locaties de Koninklijke Schouwburg, Theater aan het Spui en De Studio's. Ook vinden binnen Hocarest bv alle activiteiten met betrekking tot de commerciële evenementen plaats.

Continuïteit en risico's

Deze jaarrekening is opgesteld vanuit een continuïteitsveronderstelling. Het Nationale Theater onderkent daarbij een aantal risico's, waaronder COVID-19, welke beschreven staan in het Nawoord van het Bestuursverslag en bij de Gebeurtenissen na de balansdatum.

Schattingswijziging

Voor de nieuwe cultuurnota (periode 2021-2024) is het MJOP herijkt als basis voor de dan te vormen voorziening. Hiertoe is ultimo 2020 de voorziening groot onderhoud bepaald op de herijkte MJOP en gebaseerd op het planmatige onderhoud. Het effect van deze schattingswijziging is een hogere last ad € 238.964.

Grondslagen voor de waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde verslaggevingsgegevensgrondslagen. Het Nationale Theater volgt de richtlijn 640 voor organisaties zonder winstoogmerk. Daarbij is de jaarrekening opgesteld met inachtneming van de richtlijnen die gelden vanuit onze subsidieverstrekkers gemeente Den Haag, Richtlijnen verantwoording subsidies Gemeente Den Haag, bijlage 1 Inrichting jaarrekening 2020 en het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen 2017-2020.

In de jaarrekening is als grondslag voor waardering en resultaatbepaling de historische uitgaafprijs gehanteerd. De posten in de balans zijn, tenzij anders vermeld, opgenomen tegen nominale waarde. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Lasten die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Daar waar nodig zijn ten behoeve van het inzicht de vergelijkende cijfers aangepast.

Grondslagen van waardering

Voor zover niet anders vermeld zijn de posten van de balans opgenomen voor de nominale waarde. Waar nodig is rekening gehouden met een voorziening voor oninbaarheid.

Immateriële en Materiële vaste activa

De vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs verminderd met de afschrijvingen volgens vaste percentages van de aanschafwaarden. De afschrijvingspercentages zijn vastgesteld op basis van de verwachte economische gebruiksduur. Er wordt afgeschreven in het jaar waarin de investering in gebruik is genomen.

De immateriële en materiële vaste activa worden lineair afgeschreven. Hierbij wordt uitgegaan van de verwachte levensduur. Standaard hanteren we de volgende afschrijvingstermijnen:

- Vaste inrichting 10 jaar
- Machines en installaties 5 of 10 jaar
- Inventarissen 5 of 10 jaar
- Immateriële vaste activa en ICT-investeringen 3 of 5 jaar

Bij aanschaf kan worden afgeweken van bovengenoemde standaardtermijnen op basis van een inschatting van de economische levensduur. Investerings tot een bedrag van € 500 worden niet geactiveerd, maar direct als kosten genomen.

Financiële vaste activa

Het Nationale Theater heeft een 100% deelneming in Hocarest bv te Den Haag. De deelneming wordt gewaardeerd tegen de netto vermogenswaarde. Het resultaat uit de deelneming komt overeen met het aandeel in het resultaat van het boekjaar van Hocarest bv. Bij een negatieve waarde van de deelneming wordt een voorziening gevormd.

In 2020 heeft een herrubricering plaatsgevonden ten aanzien van de borgsommen van gehuurd onroerend goed. Deze zijn van de vlottende activa onder de overige financiële vaste activa gerubriceerd. De vergelijkende cijfers zijn hierbij niet aangepast.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Indien geen sprake is van (dis)agio en transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de vorderingen. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

De onderhanden producties betreft de geactiveerde voorbereidingskosten en marketingkosten van producties. Deze kosten worden genomen naar rato van de voortgang van de uitvoeringen.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. De liquide middelen staan volledig ter vrije beschikking van de stichting.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor verplichtingen waarvan het waarschijnlijk is dat zij zullen moeten worden afgewikkeld en waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten. De omvang van de voorziening wordt bepaald door de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichtingen en verliezen per balansdatum af te wikkelen.

Langlopende schulden

Langlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de langlopende schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Langlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Het verschil tussen de bepaalde boekwaarde en de uiteindelijke aflossingswaarde wordt op basis van de effectieve rente gedurende de geschatte looptijd van de langlopende schulden in de winst-en-verliesrekening als interestlast verwerkt.

De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden.

Met in het verleden ontvangen investeringssubsidies is een egalisatierekening gevormd. Van deze egalisatierekening valt jaarlijks een gedeelte vrij ten gunste van het resultaat ter egalisatie van toekomstige afschrijvingslasten. Deze vrijval vindt lineair plaats over een periode van 15 jaar.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

Grondslagen van resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en diensten en de kosten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderinggrondslagen. Alle directe kosten en opbrengsten van de horeca-activiteiten komen ten laste dan wel ten gunste van Hocarest bv. Uit hoofde van de onderlinge dienstverlening tussen Het Nationale Theater en Hocarest bv zijn de kosten verrekend voor zover deze betrekking hebben op personeelslasten, huisvestingslasten, automatiseringslasten en overige kantoorkosten.

Kostentoerekening

Kosten worden verdeeld in beheerlasten en activiteitenlasten. Kosten die direct verband houden met activiteiten worden daar volledig aan toegerekend. De personeelslasten betreffen de personeelslasten die direct zijn toe te rekenen aan activiteiten.

Toelichting op de enkelvoudige balans

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa betreft voor het overgrote deel de kosten voor de oorspronkelijke ontwikkeling en inrichting van het planningspakket, het ticketing-systeem en de website. Het verloop van de immateriële vaste activa is als volgt:

	2020	2019
	€	€
Aanschafwaarde	211.993	211.993
Cumulatieve afschrijvingen	190.593	156.504
Boekwaarde 1 januari	21.400	55.489
Investeringen	-	-
Desinvesteringen (aanschaf)	-	-
Desinvesteringen (afschrijving)	-	-
Afschrijvingen	7.495	34.089
Aanschafwaarde	211.993	211.993
Cumulatieve afschrijvingen	198.087	190.593
Boekwaarde 31 december	13.906	21.400

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa betreft de investeringen in gebouwen, theatertechniek en ICT & telefonie en inventaris. Het verloop van de materiële vaste activa luidt als volgt:

	Gebouwen 2020	ICT en telefonie 2020	Inventaris 2020	Theater- techniek 2020	Totaal 2020	Totaal 2019
	€	€	€	€	€	€
Aanschafwaarde	731.121	370.615	457.594	2.257.435	3.816.765	3.904.651
Cumulatieve afschrijvingen	251.404	187.686	268.582	1.160.720	1.868.392	1.933.239
Boekwaarde 1 januari	479.717	182.929	189.012	1.096.715	1.948.373	1.971.412
Investeringen	-	37.974	37.313	199.138	274.425	357.653
Desinvesteringen (aanschaf)	-	-	18.488	826	19.314	445.539
Desinvesteringen (afschrijving)	-	-	4.776	289	5.065	423.372
Afschrijvingen	50.965	52.576	46.489	199.902	349.932	358.525
Aanschafwaarde	731.121	408.589	476.419	2.455.747	4.071.876	3.816.765
Cumulatieve afschrijvingen	302.369	240.262	310.295	1.360.333	2.213.259	1.868.392
Boekwaarde 31 december	428.752	168.327	166.124	1.095.414	1.858.617	1.948.373

In 2020 is in totaal voor een bedrag van € 274.425 geïnvesteerd in materiële vaste activa (2019: € 357.653). De investeringen zijn als volgt te specificeren:

	2020	2019
	€	€
Gebouwen		
Investeringen gebouwen	-	13.238
Installaties	-	-
	-	13.238
Theatertechniek		
Audiovisueel	14.857	15.467
Geluid	172.516	106.519
Gereedschap	2.092	13.886
Toneelbenodigdheden	-	56.087
Licht	9.674	51.187
	199.138	243.146
ICT en telefonie	37.974	72.085
Inventaris		
Horeca inventaris	37.313	11.306
Kantoorinventaris	-	5.836
Inventaris algemeen	-	5.268
Keuken Zaal 3	-	6.775
	37.314	29.184
	274.425	357.653

Financiële vaste activa

Onder de post financiële vaste activa is de 100% deelneming Hocarest bv opgenomen.

Gegevens Hocarest bv	Ultimo 2020
Statutaire vestigingsplaats	Den Haag
KvK-nummer	27021414
Oprichtingsdatum	21 augustus 1933
Eigen vermogen ultimo boekjaar	€ 5.587
Kapitaalinbreng Stichting Het Nationale Theater	€ 681
Omzet	€ 390.783
Resultaat	-/- € 148.538
Rekening-courant Stichting Het Nationale Theater	€ 283.176
Aantal personeelsleden in dienst	21
Wijze van consolidatie	Integraal

Het Nationale Theater financiert het werkkapitaal van Hocarest bv. Over de rekening-courant met Hocarest bv is over 2020 2,48% rente verrekend (2019: 1,81%). Er zijn geen zekerheden getroffen.

De mutaties in de balansposten betreffende Hocarest bv zijn als volgt:

	2020	2019
	€	€
Deelneming Hocarest bv		
Stand per 1 januari	60.809	64.861
Resultaat Hocarest bv	-/- 148.538	-/- 4.052
Stand per 31 december	-/- 87.729	60.809
Voor de negatieve waarde van de deelneming is een voorziening getroffen. Deze is gesaldeerd met de rekening-courant vordering.		
Rekening-courant Hocarest bv		
Stand per 1 januari	47.854	46.544
Mutaties boekjaar	235.322	1.310
Stand per 31 december	283.176	47.854

	2020	2019
	€	€
Voorziening rekening-courant Hocarest bv		
Stand per 1 januari	-	-
Mutaties boekjaar	-/- 215.630	-
Stand per 31 december	-/- 215.630	-
Saldo deelneming	-/- 20.183	108.663
Ten laste van algemene reserve ongesubsidieerd	20.183	-
Deelneming Hocarest bv	-	108.663
Overige financiële vaste activa	2020	2019
	€	€
Borgsommen onroerend goed		
Stand per 1 januari	39.818	39.818
Her rubricering	-	-
Stand per 31 december	39.818	39.818
	39.818	148.481

In 2020 heeft een her rubricering plaatsgevonden ten aanzien van de borgsommen van gehuurd onroerend goed. Deze zijn van de vlottende activa onder de overige financiële vaste activa gerubriceerd. Voor presentatie doeleinden zijn de vergelijkende cijfers hierop aangepast.

Vorderingen

De specificatie van de vorderingen is als volgt:

	2020	2019
	€	€
Debiteuren	154.653	451.262
Belastingvorderingen	-	188.077
Voorschotten	-	-
Te ontvangen fondsbijdragen	131.202	-
Te vorderen gemeente Den Haag	17.594	24.809
Overige vorderingen	39.218	49.195
	342.667	713.342

De belastingvorderingen betreft de te vorderen omzetbelasting. Onder de overige vorderingen zijn tot 2020 borgsommen opgenomen met betrekking tot huur ad € 39.818 (2019: € 39.968). Deze zijn in 2020 gerubriceerd onder Overige financiële vaste activa. Voor presentatie doeleinden zijn de vergelijkende cijfers hierop aangepast. Ook zijn hier werkvoorschotten van productiemedewerkers opgenomen ad € 5.200 (2019: 5.200).

De vorderingen op de gemeente Den Haag betreft HNT Onbeperkt (€ 1.775 Brief ABBA/VL/18061 d.d. 02-10-2018, Battlefield € 1.760 (Brief ABBA/VL/13534 d.d. 26-06-2018), Parade 2019 € 2.380 (brief ABBA/VL/20755 d.d. 26-06-2019) en de bijdrage SKIP 2^e helft 2020 € 11.679.

Overlopende activa

De overlopende activa betreft met name kosten die in 2020 betaald zijn, maar betrekking hebben op 2021. De specificatie luidt als volgt:

	2020	2019
	€	€
Vooruitbetaalde kosten	334.865	503.243
Vooruitbetaalde kosten toekomstige producties	-	177.858
Nog te factureren bedragen	28.600	105.093
Overige overlopende activa	-	-
	363.465	786.194

Vooruitbetaalde kosten toekomstige producties

De vooruitbetaalde kosten toekomstige producties betreffen de geactiveerde voorbereidingskosten en marketingkosten van producties. Deze kosten worden genomen naar rato van de voortgang van de uitvoeringen. Het verloop van de vooruitbetaalde productiekosten is als volgt:

	2020	2019
	€	€
Stand per 1 januari	177.858	150.536
Investerings boekjaar	1.889.713	3.071.698
Overboeking naar activiteitenlasten	-/- 2.067.571	-/- 3.044.376
Stand per 31 december	-	177.858

In 2020 zijn de productiekosten van toekomstige producties in de kosten opgenomen indien de werkzaamheden in 2020 werden uitgevoerd. Kosten van producties die al in 2020 uitgevoerd zijn, maar niet konden spelen volgens planning, zijn ook in 2020 opgenomen. Kosten van producties die nog uitgevoerd gaan worden maar die niet meer goedge maakt kunnen worden, zijn eveneens in 2020 opgenomen. Het betreft producties die niet meer door kunnen gaan of waarvoor extra kosten gemaakt moeten worden om ze alsnog te kunnen spelen.

Liquide middelen

De specificatie van de liquide middelen luidt als volgt:

	2020	2019
	€	€
Bank - lopende rekeningen	3.700.317	896.570
Bank - spaarrekeningen	2.301.626	1.330.198
Kas	1.680	3.990
	6.003.623	2.230.758

De liquide middelen zijn ten opzichte van het boekjaar 2019 toegenomen als gevolg van ontvangen steunmaatregelen (waaronder een ontvangen voorschot maar nog terug te betalen NOW), uitstaande vouchers en de in december toegekende huurkijtschelding door de gemeente Den Haag. De niet direct benodigde liquide middelen worden op spaarrekeningen aangehouden en niet belegd. De tegoeden op de spaarrekeningen zijn direct opeisbaar. De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen van Het Nationale Theater is opgebouwd uit een gesubsidieerd vermogen en een ongesubsidieerd vermogen. Het ongesubsidieerde vermogen is opgebouwd vanuit de niet gesubsidieerde activiteiten van Het Nationale Theater. Dit zijn de activiteiten die zijn ondergebracht in Hicarest bv en het resultaat uit fundingactiviteiten.

De specificatie van het eigen vermogen is als volgt:

	2020	2019
	€	€
Gesubsidieerd vermogen		
Algemene reserve gesubsidieerd	903.470	859.919
Stichtingskapitaal	90	90
Bestemmingsreserve verbouwing	361.004	361.004
Bestemmingsreserve producties onvoorzien	102.140	102.140
Bestemmingsreserve voor investeringen (Licht & Geluid)	89.614	105.310
Bestemmingsreserve voor investeringen (Tribunes)	43.563	49.235
Bestemmingsreserve COVID-19 Gem. Den Haag	564.407	-
Bestemmingsreserve COVID-19 OCW	1.955.800	-
	4.020.088	1.477.698
Ongesubsidieerd vermogen		
Algemene reserve niet-gesubsidieerd	10.429	354.414
Bestemmingsreserve programma's	138.975	138.975
Bestemmingsreserve educatie	91.976	91.976
Bestemmingsreserve innovatieve producties	55.752	55.752
	297.132	641.117
	4.317.220	2.118.815

Algemene reserve gesubsidieerd

Het verloop van de algemene reserve gesubsidieerd luidt als volgt:

	2020	2019
	€	€
Stand per 1 januari	859.919	1.189.379
Exploitatiesaldo gesubsidieerde activiteiten	22.183	-/- 483.380
Uit bestemmingsreserve voor investeringen (Licht & Geluid)	15.696	38.933
Uit bestemmingsreserve voor investeringen (Tribune)	5.672	5.672
Vrijval bestemmingsfonds OCW restant subsidie	-	109.315
Stand per 31 december	903.470	859.919

Bestemmingsreserve verbouwingen

Het verloop van de Bestemmingsreserve verbouwingen luidt als volgt:

	2020	2019
	€	€
Stand per 1 januari	361.004	311.376
Mutatie vanuit resultaatverdeling	-	49.628
Stand per 31 december	361.004	361.004

De bestemmingsreserve verbouwingen was voorheen de egaliseringsreserve gemeente Den Haag welke voor de fusie per 1 januari 2017 was ontstaan. Na overleg met de gemeente Den Haag is toestemming verleend om de egaliseringsreserve te bestemmen als reserve voor gewenste verbouwingen van Theater aan het Spui en de Koninklijke Schouwburg. De reeds ontwikkelde plannen voor beide panden zijn door de coronacrisis in de ijskast terechtgekomen. Voor een toekomstbestendige exploitatie blijft de uitvoering van de plannen actueel. Voorwaarde voor deze wijziging was een dotatie van het ultimo 2018 resterende onverdeelde resultaat.

Bestemmingsreserve producties onvoorzien

Het verloop van de bestemmingsreserve producties onvoorzien luidt als volgt:

	2020	2019
	€	€
Stand per 1 januari	102.140	102.140
Uit algemene reserve niet-gesubsidieerd	-	-
Stand per 31 december	102.140	102.140

Vanuit het resultaat 2016 is voor onvoorziene productiekosten een reserve gevormd. In 2018 en 2019 was voorzien dat er gebruik moest worden gemaakt van deze reserve ter dekking van het begrote verlies op een aantal producties. De producties hebben echter meer opbrengst gegenereerd dan begroot en daarom wordt de bestemmingsreserve ingezet ter dekking van onrendabele producties in de komende jaren.

Bestemmingsreserve voor investeringen (Licht & Geluid)

Het verloop van de bestemmingsreserve voor investeringen (Licht & Geluid) luidt als volgt:

	2020	2019
	€	€
Stand per 1 januari	105.310	144.243
Mutatie vanuit resultaatverdeling	-/- 15.696	-/- 38.933
Stand per 31 december	89.614	105.310

De mutatie in 2019 is € 35.009 hoger dan in 2018 doordat in 2017 en 2018 te weinig is vrijgevallen. Dit is in 2019 gecorrigeerd.

Bestemmingsreserve voor investeringen (Tribunes)

Het verloop van de bestemmingsreserve voor investeringen (Tribunes) luidt als volgt:

	2020	2019
	€	€
Stand per 1 januari	49.235	54.907
Mutatie vanuit resultaatverdeling	-/- 5.672	-/- 5.672
Stand per 31 december	43.563	49.235

Bestemmingsreserve COVID-19 gemeente Den Haag

Het verloop van de Bestemmingsreserve COVID-19 gemeente Den Haag luidt als volgt:

	2020	2019
	€	€
Stand per 1 januari	-	-
Mutatie vanuit resultaatverdeling	564.407	-
Stand per 31 december	564.407	-

In december 2020 heeft de gemeente Den Haag een huurkijtschelding over acht maanden toegekend. Daarbij is aangegeven dat dit bedrag als bestemmingsreserve voor de te verwachten tekorten in 2021 ingezet kan worden.

Bestemmingsreserve COVID-19 OCW

Het verloop van de Bestemmingsreserve COVID-19 OCW luidt als volgt:

	2020	2019
	€	€
Stand per 1 januari	-	-
Mutatie vanuit resultaatverdeling	1.955.800	-
Stand per 31 december	1.955.800	-

Deze reserve is gevormd uit de eerste steunbijdrage van OCW die in juni is toegekend. In de beschikking is aangegeven dat een deel van de bijdrage als reserve meegenomen mag worden om de te verwachten tekorten in de toekomst te dekken.

Algemene reserve niet-gesubsidieerd

Het verloop van de algemene reserve niet-gesubsidieerd luidt als volgt:

	2020	2019
	€	€
Stand per 1 januari	354.414	358.466
Exploitatiesaldo niet-gesubsidieerde activiteiten	-/- 364.168	-/- 4.052
Nadelig saldo deelneming	20.183	-
Naar bestemmingsreserve educatie	-	-
Naar bestemmingsreserve innovatieve producties	-	-
Stand per 31 december	10.429	354.414

Bestemmingsreserve programma's

Het verloop van de bestemmingsreserve programma's luidt als volgt:

	2020	2019
	€	€
Stand per 1 januari	138.975	138.975
Uit algemene reserve niet-gesubsidieerd	-	-
Stand per 31 december	138.975	138.975

Vanuit het resultaat en vanuit het overgenomen vermogen van het Fonds *KS/NT* is in het verleden voor programma's (voorheen 'bijzondere programmering') een reserve gevormd.

Bestemmingsreserve educatie

Het verloop van de bestemmingsreserve educatie luidt als volgt:

	2020	2019
	€	€
Stand per 1 januari	91.976	126.976
Mutatie	-	-/- 35.000
Uit algemene reserve niet-gesubsidieerd	-	-
Stand per 31 december	91.976	91.976

De bestemmingsreserve educatie is voor de fusie reeds gevormd door *KS/NT*. In 2019 is een deel van de kosten van een aantal educatieve projecten ten laste van deze reserve gebracht (overeenkomstig bestemming 2018). Dit betreft onder andere het project *Trojan Wars*.

Bestemmingsreserve innovatie producties

Het verloop van de bestemmingsreserve innovatie producties luidt als volgt:

	2020	2019
	€	€
Stand per 1 januari	55.752	55.752
Uit algemene reserve niet-gesubsidieerd	-	-
Stand per 31 december	55.752	55.752

Producties vragen in toenemende mate om innovatie op artistiek gebied maar ook op technisch vlak. Kosten van innovatie zullen ten laste gebracht worden van deze bestemmingsreserve.

Voorzieningen

Voorzieningen groot onderhoud

Voor de locaties Koninklijke Schouwburg, Theater aan het Spui en de Studio's zijn voorzieningen gevormd ter egalisatie van de onderhoudslasten. Als huurder van deze gemeentelijke accommodaties ontvangen wij voor het 'gebruikersonderhoud' subsidiebedragen van de gemeente Den Haag.

In 2020 is besloten een schattingswijziging ten aanzien van de voorziening groot onderhoud door te voeren. Tot en met boekjaar 2019 is de voorziening groot onderhoud bepaald op de schatting van de te verwachten onderhoudsuitgaven voor het komende jaar mede gebaseerd op de MJOP. Ultimo 2020 is de voorziening voor groot onderhoud bepaald op een herijkte MJOP, waarbij onderhoudscontracten en klachten/storingsonderhoud buiten beschouwing zijn gelaten. In verband met de nieuwe subsidieperiode (2021 – 2024) is de MJOP in november 2019 herijkt.

Het verloop van de voorzieningen groot onderhoud luidt als volgt:

	KS 2020	TAHS 2020	Studio's 2020	Totaal 2020	Totaal 2019
	€	€	€	€	€
Stand 1 januari	288.599	67.819	77.386	433.804	367.393
Effect schattingswijziging	120.311	19.133	99.520	238.964	26.252
Aangepaste stand 1 januari	408.910	86.952	176.906	672.768	393.645
Dotatie voorziening	178.030	86.312	108.859	373.201	489.025
				0	
Onderhoudsuitgaven	-/- 234.804	15.507	-/- 75.574	-/- 294.871	-/- 448.866
Stand per 31 december	352.136	188.771	210.191	751.098	433.804

Langlopende schulden

De post langlopende schulden betreft het langlopende deel (> 1 jaar) van een lening van Fonds 1818, die is aangegaan per 1 mei 2013, ter financiering van de aanschaf van tribunes en zaalvloeren van Zaal 1 en Zaal 2 van locatie Theater aan het Spui. Dit betreft een annuïtaire lening met een hoofdsom van € 200.000, een looptijd van 10 jaar en een rentecoupon van 2,5%. Het kortlopende deel (<1 jaar) is opgenomen onder kortlopende schulden.

Het verloop van de langlopende schulden luidt als volgt:

Verloop van de langlopende schulden	2020	2019
	€	€
Stand per 1 januari	64.227	85.078
Aflossingen	-/- 21.368	-/- 20.851
Stand per 31 december	42.859	64.227

Egalisatie investeringssubsidies

Uit de investeringssubsidies valt jaarlijks een gedeelte vrij ten gunste van het resultaat. Deze vrijval vindt lineair plaats over een periode van 15 jaar. Het verloop egalisatie investeringssubsidies luidt als volgt:

	2020	2019
	€	€
Stand per 1 januari	52.179	58.190
Aflossingen	-/- 6.011	-/- 6.011
Stand per 31 december	46.168	52.179

Kortlopende schulden

De specificatie van de kortlopende schulden is als volgt:

	2020	2019
	€	€
Crediteuren	385.376	448.160
Belastingsschulden	283.520	272.206
Schulden personeel - reservering vakantietoelage	317.145	325.585
Schulden personeel - reservering vakantiedagen	241.530	280.587
Overige schulden aan personeel	13.816	1.426
Schulden aan gemeente Den Haag	5.598	85.367
Overige kortlopende schulden	550.221	94.235
	1.797.206	1.507.566

De reservering van de vakantietoelage en vakantiedagen is lager dan vorig boekjaar doordat er ultimo 2020 minder fte's in dienst zijn. De overige schulden aan personeel betreft met name declaraties over december. De overige kortlopende schulden betreft onder andere de aflossing van € 20.000 van de langlopende lening die gaat vervallen in 2021 en de uitgegeven waardebonnen (vouchers) aan bezoekers vanwege verplaatste voorstellingen van € 527.300 (2019: € 71.500). De post schulden aan de gemeente Den Haag betreft de afwikkeling van de toegekende HNT Onbeperkt subsidie (2019/2020 ABBA/VL/23827). Vanwege de coronamaatregelen konden niet alle geplande activiteiten uitgevoerd worden.

Overlopende passiva

De specificatie van de overlopende passiva is als volgt:

	2020	2019
	€	€
Vooruit ontvangen recettes	192.295	1.061.362
Vooruit ontvangen fondsbijdragen	208.195	64.610
Vooruit ontvangen subsidies	743.889	16.354
Nog te ontvangen facturen	379.099	346.477
Overige vooruit ontvangen bedragen	144.067	183.154
	1.667.545	1.671.957

De vooruit ontvangen recettes betreft de ontvangen opbrengsten van verkochte tickets van voorstellingen die plaats gaan vinden in 2021.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Huur gebouwen

Het Nationale Theater heeft voor de locaties Koninklijke Schouwburg, Theater aan het Spui, de Studio's, Zaal 3 en het Nationale Decoratelier huurcontracten afgesloten. De locaties Koninklijke Schouwburg, Theater aan het Spui en de Studio's worden gehuurd van de gemeente Den Haag en dit betreffen overeenkomsten voor onbepaalde tijd. De totale huursom van deze locaties bedraagt € 846.610 per jaar. Het huurcontract voor Zaal 3 kent een bepaalde looptijd van 1 jaar en wordt jaarlijks stilzwijgend verlengd per 30 juni en de opzegtermijn is 4 maanden. Het jaarlijkse huurbedrag is € 49.185. Het huurcontract voor het Nationale Decoratelier kent een bepaalde looptijd van 5 jaar met de mogelijkheid de overeenkomst telkens te verlengen met 5 jaar. De huidige huurperiode is per 15 april 2020 voor 5 jaar verlengd. De opzegtermijn is 12 maanden. Het jaarlijkse huurbedrag is € 134.178 en de totale verplichting van het huurcontract is € 39.477.

Verhuur gebouwen

Een aantal ruimtes in onze gebouwen wordt verhuurd aan derden. In totaal zijn er 6 lopende huurcontracten. De totale jaarlijkse huursom bedraagt € 121.225. In 2020 is vanwege de coronacrisis minder huur ontvangen.

Aangegane verplichtingen

Er zijn ultimo 2020 geen investeringsverplichtingen aangegaan.

Erfpachtovereenkomst Kerkstraat

Het Nationale Theater heeft met de gemeente Den Haag een erfpachtovereenkomst lopen. De erfpacht is eeuwigdurend uitgegeven en betreft een perceel grond met de daarop aanwezige opstallen gelegen aan de Kerkstraat 11 en 13. De canon is geheel en eeuwigdurend afgekocht. In de overeenkomst is vastgelegd dat de grond bestemd is voor bebouwing met een theater, een en ander met daarbij behorende bijgebouwen, open terreinen en bergingen. Vervreemding van het recht van erfpacht of ter beschikking stelling van het recht aan derden kan slechts plaatsvinden na goedkeuring van de gemeente Den Haag. Hierbij heeft de gemeente Den Haag het eerste recht op terugkoop tegen een bedrag van € 0,45 verhoogd met een vergoeding voor de meerwaarde als gevolg van de door Het Nationale Theater gedane investeringen. De meerwaarde zal door taxatie worden bepaald.

Fiscale eenheid

Hocarest bv en Stichting Het Nationale Theater vormen een fiscale eenheid voor de omzetbelasting. Hierdoor zijn beide entiteiten hoofdelijk aansprakelijk voor de schulden inzake omzetbelasting van de fiscale eenheid.

Toelichting op de enkelvoudige staat van baten en lasten

A Opbrengsten

A1 Publieksinkomsten

	Realisatie 2020	Begroot 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
Recettes en verhuur programmering	703.190	2.165.000	2.526.904
Opbrengsten producties	379.327	1.227.500	1.581.483
Opbrengsten educatie	148.084	262.300	294.826
Toeslagen programmering	28.010	120.500	115.376
Overige publieksinkomsten	37.520	34.500	153.282
	1.296.131	3.809.800	4.671.871

De publieksinkomsten bedragen in totaal € 1.296.131, dit betreft voor € 1.050.073 publieksinkomsten in Den Haag en voor € 246.058 publieksinkomsten buiten Den Haag.

Recettes verhuur en programmering

Specificatie recettes en verhuur programmering	Realisatie 2020	Realisatie 2019
	€	€
Eigen voorstellingen		
Toneel - Het Nationale Theater	39.618	244.429
Toneel - HNTjong	1.613	8.319
Toneel - Het Nationale Theater (De Parade)	-	41.470
Ingekochte voorstellingen (100% recette)		
Toneel	177.579	699.294
Jeugd- en familievoorstelling	36.550	165.798
Cabaret	180.613	888.191
Muziektheater	47.956	98.873
Klassiek	2.858	72.377
Theaterconcert	52.133	29.804
Theatercolleges & specials	75.060	74.178
Dans	27.757	27.991
Verhuuropbrengst Culturele verhuringen	61.453	176.180
	703.190	2.526.904

Opbrengsten producties

Voor de verschillen tussen de realisatie en begroting wordt verwezen naar publieksinkomsten per productie hierna.

	Realisatie 2020	Begroot 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
Publieksinkomsten producties HNT	338.267	1.024.800	1.368.120
Publieksinkomsten binnenland	332.162	1.017.700	1.360.350
Recette	-	-	582
Uitkoop	12.850	32.200	132.149
Partage	319.312	985.500	1.227.619
Publieksinkomsten buitenland	6.105	7.100	7.770
Publieksinkomsten producties HNTjong	41.060	202.700	213.363
Publieksinkomsten binnenland	41.060	202.700	213.363
Recette	6.094	9.900	-
Uitkoop	20.143	69.500	126.513
Partage	14.823	123.300	72.820
Publieksinkomsten buitenland	-	-	14.030
	379.327	1.227.500	1.581.483

Publieksinkomsten producties HNT

	Realisatie 2020	Begroot 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
<i>The Nation</i>	-	149.200	-
<i>Othello</i>	259.576	243.200	-
<i>Leedvermaak</i>	-	197.800	-
<i>Trojan wars</i>	3.146	102.600	-
<i>Language</i>	7.376	10.500	-
<i>Everyt briljant thing</i>	6.251	24.600	-
<i>Rebekka west</i>	-	190.500	-
<i>HNT Speelt Altijd</i>	58.671	-	-
<i>We zijn hier voor Robbie</i>	-	-	274.459
<i>De Vrekkin</i>	-	-	19.067
<i>Onze straat</i>	-	-	134.322
<i>Revolutions</i>	-	-	45.620
<i>Het duel</i>	-	-	229.911
<i>De wereld volgens John</i>	-	-	139.553
<i>Sexual healing</i>	-	-	121.813
<i>The Children</i>	-	104.400	218.366
<i>Amadeus</i>	-	-	169.205
<i>Language</i>	-	-	12.618
<i>Overige (A seat at the table, Studio Paradijs, De laatste getuigen)</i>	3.247	2.000	2.186
	338.267	1.024.800	1.368.120

De opbrengst over 2020 ligt aanzienlijk lager dan begroot als gevolg van de coronamaatregelen. Onder de noemer *Het Nationale Theater Speelt Altijd* is een serie voorstelling geproduceerd die beter onder die omstandigheden geproduceerd en uitgevoerd konden worden.

Publieksinkomsten producties HNTjong

	Realisatie 2020	Begroot 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
<i>Trojan wars</i>	1.694	55.200	-
<i>Tori</i>	8.646	48.200	-
<i>Erik of het klein insectenboek</i>	-	61.600	-
<i>De Vrekkin</i>	-	-	10.267
<i>Revolutions</i>	-	-	24.567
<i>Gebroeders Leeuwenhart</i>	8.881	-	75.965
<i>Heidi Pippi Sissi Ronnie Barbie</i>	-	-	42.048
<i>Bloedlink (reprise)</i>	8.250	9.400	18.051
<i>Wij zijn Nederland</i>	6.094	16.900	26.938
<i>Robotje</i>	-	11.400	9.802
<i>Klein mannetje</i>	4.743	-	-
<i>Klaas</i>	2.752	-	5.725
	41.060	202.700	213.363

De opbrengst over 2020 ligt aanzienlijk lager dan begroot als gevolg van de coronamaatregelen.

Opbrengsten educatie

De educatieopbrengsten betreft met name de opbrengsten van de theaterklassen en de opbrengsten van workshops bij de eigen producties. De opbrengsten zijn lager dan begroot doordat er vanwege corona minder activiteiten uitgevoerd konden worden.

Toeslagen programmering

De toeslagen programmering betreft de garderobetoeslag die wordt geheven bij voorstellingen in de grote zaal en de theatertoeslag die bij een aantal producties van toepassing is.

Overige publieksinkomsten

De overige publieksinkomsten betreft met name de opbrengsten van inleidingen en programma's.

A2 Sponsorinkomsten

Vanwege de coronacrisis zijn de inkomsten uit sponsorwerving lager dan begroot.

A3 Overige directe inkomsten

De overige directe inkomsten betreft de inkomsten uit coproducties met St. Zinaplatform en Troubleman.

A4 Diverse inkomsten

	Realisatie 2020	Begroot 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
Uitbesteed personeel	239.034	495.000	703.401
Opbrengsten uit verhuur	186.268	239.500	173.619
Diensten voor derden	64.835	41.500	44.756
Opbrengst verhuringen Zaal 3	20.826	24.500	16.726
Theaterinclusief	32.271	-	38.418
Overige opbrengsten	8.641	39.500	30.773
	551.875	840.000	1.007.693

De inkomsten voor uitbesteed personeel zijn aanmerkelijk lager dan in 2019. Dit heeft met de coronacrisis te maken omdat er minder vrije producties gerealiseerd konden worden en geplande producties met inleen van acteurs van Het Nationale Theater niet door konden gaan.

De diensten voor derden betreft met name de externe opdrachten van het kostuum- en decorateliër. De realisatie hiervan is hoger dan begroot vanwege grotere beschikbare capaciteit voor het uitvoeren van dit soort opdrachten.

A5 Bijdragen uit private middelen

	Realisatie 2020	Begroot 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
Resultaat funding	229.829	192.500	173.322
Bijdragen private fondsen	310.664	347.500	151.145
	540.993	540.000	324.467

Resultaat funding

	Realisatie 2020	Begroot 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
Bijdragen donateurs	192.329	117.500	128.322
Bijdragen HNT zakelijk	37.500	75.000	45.000
	229.829	192.500	173.322

De opbrengst uit funding is hoger dan in 2019 en hoger dan begroot. Deze realisatie is een gevolg van de hoge bereidheid van bezoekers om het geld van gekochte kaarten vanwege de lockdown te doneren. De bijdragen private fondsen zijn nagenoeg gelijk aan hetgeen werd begroot. Het werkelijk toegekende bedrag is echter nog hoger. Er werden extra subsidies ontvangen voor met name de educatie- en contextprogrammering rond de producties *Leedvermaak*, *Trojan Wars* en *Erik of het klein insectenboek*.

Bijdragen private fondsen

	Realisatie 2020	Realisatie 2019
	€	€
HNT Onbeperkt (Het Gehandicapte Kind)	7.702	-
<i>Trojan Wars</i> (diverse)	137.068	-
<i>Tori</i>	4.674	-
<i>Erik of het klein insectenboek</i>	13.000	-
Kickstarter	42.000	-
Theaterinclusief	98.439	117.187
Fonds 1818	-	14.715
Over boeken	-	750
Impactplan	-/- 2.216	6.800
Stichting Melanie	5.000	5.000
Moksi Patu	4.997	6.300
Diverse	-	393
	310.664	151.145

In 2020 stond de 5-uur durende megaproductie *Trojan Wars* op het programma, een voorstelling die voorzien werd van een uitgebreid contextprogramma voor scholen in het hele land. Hiervoor werd een bedrag ad € 212.225 bijeengebracht vanuit private fondsen. Daarmee konden wij een belangrijk deel van onze ambities waarmaken, die niet met de structurele subsidies gefinancierd konden worden. Helaas hebben

wij vanwege de coronacrisis niet de gewenste prestaties kunnen leveren. Op 12 maart, 2 dagen voor de première, trad de eerste lockdown in werking. Dankzij begrip bij de betreffende fondsen konden de gemaakte kosten waarvoor subsidie was verleend, toch afgerekend worden. We hopen de prestaties alsnog te kunnen realiseren in 2021 als de voorstelling hernomen wordt. Het resterende deel van de fondsen is hiervoor gereserveerd.

B Subsidies

	Realisatie 2020	Begroot 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
Meerjarige subsidie ministerie OCW			
OCW Productie	2.984.787	2.901.000	2.900.914
OCW Productie HNTjong	756.518	735.000	735.262
Aanvullende subsidie steunmaatregel OCW	1.955.800	-	-
	5.697.105	3.636.000	3.636.176
Meerjarige subsidie gemeente Den Haag			
Gemeente Productie	3.671.713	3.487.500	3.575.985
Gemeente Productie HNTjong	509.199	479.000	496.111
Gemeente Programmering	5.277.344	5.174.300	5.127.750
Gemeente Zaal 3	109.595	106.200	106.620
	9.567.851	9.247.000	9.306.466
Overige subsidies			
Overige subsidies gemeente Den Haag	37.995	52.500	133.422
Overige subsidies en bijdragen uit publieke middelen	120.937	110.000	124.478
	158.932	162.500	257.900
	15.423.888	13.045.500	13.200.542

De subsidieverlening 2017-2020 door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap voor productie Het Nationale Theater is toegekend per brief met datum 20 september 2016 (briefkenmerk: 1061138). De subsidieverlening 2017-2020 door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap voor productie HNTjong is toegekend per brief met datum 20 september 2016 (briefkenmerk: 1056789). In de brief van 9 mei 2018 (briefkenmerk: 1350711) is een aanvullende subsidie voor HNTjong toegekend van € 100.000 voor cultuureducatie en talentontwikkeling. In de brief van 3 juni 2020 (briefkenmerk: 23928220) is een aanvullende indexatie toegekend over 2020. Op 18 juni 2020 is in het kader van de regeling aanvullende ondersteuning culturele en creatieve sector COVID-19 (RAOCC) een aanvullende subsidie ad. € 1.955.800 toegekend voor 2020 (briefnummer 24580399).

De subsidieverlening 2020 door de gemeente Den Haag voor Het Nationale Theater is toegekend per brief met datum 21 januari 2020 (briefkenmerk: ABBA/VL/24853). In de brieven van 8 oktober 2020 (briefkenmerk: ABBA/VL/24853-T) en 17 december 2020 (briefkenmerk: ABBA/VL/24853-A) is respectievelijk een aanvullende indexatie toegekend over 2020 en huurkijtschelding van 8 maanden huur in 2020.

In 2020 is naast de exploitatiesubsidies ook een aantal projectsubsidies ontvangen. We ontvingen een Subsidie Reguliere Programmering van het Fonds Podiumkunsten voor het programmeren van voorstellingen en concerten met als doel een gevarieerd en kwalitatief hoogwaardig aanbod van podiumkunsten in Nederland te bevorderen (€ 50.000). Van de gemeente ontvingen we een aantal projectsubsidies, onder andere voor het project Spuiplein (€ 15.000). Omdat deze subsidie vanwege de coronabeperkingen niet volledig ingezet kon worden, wordt een verzoek ingediend het restant door te schuiven naar 2021, Hier zit u goed! (€ 10.000) en HNT Onbeperkt (€ 24.850). In bijlage 5 is een overzicht opgenomen van de overige subsidies die we van de gemeente Den Haag ontvingen en de besteding ervan.

C Beheerlasten

Beheerlasten personeel

De beheerlasten personeel betreft de lasten van de afdelingen Facilitair & ICT, Financiën & Control, Funding, Officemanagement & HRM, en de zakelijk directeur.

Het Nationale Theater hanteert de CAO Toneel en Dans en is aangesloten bij de pensioenfondsen ABP en PFZW. De actuele dekkingsgraad van het ABP was ultimo 2020 93,2% (2019: 97,8%) en de actuele dekkingsgraad van het PFZW bedroeg 92,6% (2019: 99,2%).

	Realisatie 2020	Begroot 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
Beheerlasten personeel	1.272.238	1.312.900	1.261.560
Overige personeelskosten	70.145	222.000	234.119
	1.342.383	1.534.900	1.495.679

De specificatie van de beheerlasten personeel per afdeling is als volgt:

	Realisatie 2020	Begroot 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
Directie	143.318	168.800	86.094
Facilitair & ICT	253.144	253.100	388.562
Financiën & Control	413.278	427.400	437.826
Funding	48.942	114.000	97.300
Officemanagement en HRM & ICT	413.556	349.600	251.778
	1.272.238	1.312.900	1.261.560

De kosten voor de directie zijn in 2019 lager dan in 2020, omdat er in 2019 ziektegeld ontvangen werd. Ze zijn lager dan begroot, omdat de directie vrijwillig een deel van het salaris heeft afgestaan. De kosten bij de afdeling Facilitair zijn lager vanwege het (vooralsnog) niet invullen van vacatures.

Specificatie fte beheerlasten personeel

	fte ultimo 2020	fte ultimo 2019
Directie	1,0	1,0
Facilitair	4,6	7,7
Financiën & Control	6,7	7,6
Funding	0,8	1,0
Officemanagement en HRM & ICT	5,4	5,6
	18,5	22,9

Overige personeelskosten

	Realisatie 2020	Begroot 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
Verzuimverzekering	202.171	144.500	152.092
Studiekosten	16.133	50.000	57.026
Kosten personeelslunch	13.113	22.500	42.569
Overige kantinekosten	21.581	38.500	42.551
Personeelsfeesten, borrels en cadeaus	5.245	33.000	27.015
Kosten OR	556	4.000	1.521
Arbokosten	22.187	39.500	36.378
Kosten werving en selectie	1.588	2.000	1.342
Reiskosten	69.230	121.500	145.294
Overige personeelskosten	-/- 60.109	9.000	3.187
Overboeking naar activiteitenlasten	-/- 221.150	-/- 242.500	-/- 274.856
	70.145	222.000	234.119

De overige personeelskosten zijn alleen op het de verzuimverzekering overschreden. De reden hiervoor is een verhoogde premie en schadelast. Bij de overige posten is, als gevolg van de coronacrisis, sprake van onderbesteding (met name reiskosten, kosten van de personeelslunch, kantinekosten, studiekosten). De helft van de overige personeelslasten worden gemaakt ten behoeve van Programmering, productie en educatie en derhalve overgeboekt naar de activiteitenlasten.

Personeel en vrijwilligers

	Realisatie € 2020	Realisatie Fte 2020	Begroot € 2020	Begroot Fte 2020	Realisatie € 2019	Realisatie Fte 2019
<i>Specificatie personeelslasten</i>						
1. Waarvan vast contract		99,0				104,0
2. Waarvan tijdelijk contract		49,8				60,9
Personeelslasten (1 + 2)	10.150.604	148,8	10.598.900		10.844.622	164,9
		Aantal				Aantal
Vrijwilligers: fte		0,5				0,5
Vrijwilligers: personen		1				1

WNT-verantwoording 2020 Het Nationale Theater

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op Het Nationale Theater. Het voor het Nationale Theater toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2020 € 201.000 (2019: € 194.000). Dit betreft de algemene bezoldigingsnorm.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

Bedragen x € 1	C. Debets	L.F.M. klein Gunnewiek	E. de Vroedt
Functiegegevens	Directeur Theater	Zakelijk Directeur	Artistiek leider
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12
Deeltijdfactor in fte	0,929	0,929	0,929
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen*	120.738	120.738	90.646
Beloningen betaalbaar op termijn	12.916	12.916	11.213
Subtotaal	133.654	133.654	101.858
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	186.721	186.721	186.721
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	133.654	133.654	101.858
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2019			
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01-31/12	01/06-31/12	01/01-31/12.
Deeltijdfactor 2019 in fte	1	1	1
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	Ja	Ja
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	129.160	130.000	97.600
Beloningen betaalbaar op termijn	13.746	13.746	12.240
Subtotaal	142.906	143.746	109.840
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	194.000	194.000	194.000
Totale bezoldiging 2019	142.906	143.746	109.840

* De directieleden hebben uit eigen beweging besloten om een deel van hun salaris in te leveren om zo zzp'ers die zich verbonden voelen aan Het Nationale Theater een opdracht te kunnen geven.

2. Bezoldiging toezichthouders

De Raad van toezicht van Het Nationale Theater is onbezoldigd.

Naam	Functie
De heer J.J. van Aartsen	Voorzitter RvT en lid selectie-en remuneratiecommissie
De heer C. Menso	Lid RvT
Mevrouw H. Buyme	Lid RvT en lid auditcommissie
De heer S. Harchaoui	Lid RvT
Mevrouw M. van Zijl	Lid RvT en lid selectie-en remuneratiecommissie
Mevrouw M. van Vroonhoven	(per 26/10/2019) Lid RvT en lid auditcommissie

3. Bezoldiging overige functionarissen

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2020 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Beheerlasten materieel

	Realisatie 2020	Begroot 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
C2 Huisvestingskosten	1.892.115	2.205.700	2.346.214
C3 Bureaukosten	862.384	500.500	748.486
C4 Algemene publiciteitskosten	169.394	289.400	385.109
	2.923.893	2.995.600	3.479.809

Huisvestingskosten

	Realisatie 2020	Begroot 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
Huur gebouwen	463.962	1.009.700	1.011.055
Gas, water en elektra	179.100	250.000	217.885
Zakelijke lasten	49.300	46.000	47.364
Vuilafvoer en schoonmaak	228.776	300.000	314.745
Beveiliging en bewaking	126	-	848
Kosten inventaris	62.038	40.000	87.710
Afschrijvingen inventaris en huisvesting	97.455	95.000	103.500
Kosten installaties	3.758	-	11.457
Onderhoudskosten gebouwen	22.838	25.000	38.004
Verzekeringen	58.943	49.500	50.132
Autokosten	14.601	18.000	18.896
Dotatie voorziening MJOP	700.186	367.500	444.432
Overige huisvestingskosten	11.032	5.000	186
	1.892.115	2.205.700	2.346.214

De huisvestingskosten zijn lager dan begroot. Dit is voornamelijk een gevolg van huurkijtschelding door de gemeente Den Haag en lagere onderhouds-, schoonmaak- en energiekosten als gevolg van de tijdelijke sluiting van de panden door de coronamaatregelen. De dotatie voorziening MJOP is hoger dan begroot en hoger dan in 2019 als gevolg van een schattingswijziging van de voorziening.

Bureaunkosten

	Realisatie 2020	Begroot 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
Kantoorbenodigdheden	2.513	6.000	7.214
Kopieer- en drukkosten	22.229	20.000	21.186
Portokosten	6.687	22.000	15.132
Abonnementen en literatuur algemeen	12.589	10.000	11.159
Kosten ICT & telefonie	220.340	195.000	200.245
Afschrijving ICT & telefonie	60.071	80.000	82.882
Contributies	34.275	27.000	32.269
Vergader- en bestuurskosten	3.079	9.000	10.165
Representatie algemeen	110	8.500	6.816
Advieskosten	1.861	10.000	45.763
Kosten dramaturgie (literatuur en theaterbezoek)	773	5.000	4.978
Accountantskosten	69.000	56.000	61.000
Kosten betalingsverkeer	17.631	47.000	34.219
Dotatie voorz. Dubieuze debiteuren	6.773	-	-/- 417
Dotatie voorz. Deelneming	215.630	-	-
Afboeking materiële vaste acitva	13.830	-	-
Theaterinclusief	178.493	-	212.488
Overige bureaunkosten	-/- 3.500	5.000	3.387
	862.384	500.500	748.486

De kosten voor ICT & telefonie zijn toegenomen als gevolg van het vele thuiswerken. De portokosten zijn aanmerkelijk lager omdat er geen seizoenbrochure werd gemaakt en veel meer online werd verzonden. De accountantskosten zijn hoger dan begroot vanwege extra werkzaamheden ten behoeve van de NOW-verantwoording. In 2020 is door de nadelige resultaten van Hocarest bv een voorziening gevormd ten laste van de bureaunkosten.

Algemene publiciteitskosten

	Realisatie 2020	Begroot 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
Algemene kosten			
Seizoenskaternen	4.647	35.000	55.786
Campagnes	43.068	70.000	51.564
Maand uitingen	0	0	12.644
Online & Datatools	49.957	60.000	49.433
Salesforce	29.087	20.000	-
Content	11.776	20.000	61.113
PR & voorlichting	9.083	15.000	22.031
Media	44	0	6.726
Doelgroepmarketing	4.271	10.000	13.413
Overige algemene publiciteitskosten	7.867	16.500	19.860
	159.800	246.500	292.570

Vanwege de coronacrisis was het niet zinvol om een seizoenbrochure te maken. Omdat er veel minder voorstellingen waren zijn er aanmerkelijk minder kosten voor marketing gemaakt.

Kosten funding

Kosten donateurs	1.877	20.000	20.904
Kosten HNT zakelijk	2.242	12.900	9.529
	4.119	32.900	30.433
Kosten SPA	-	2.000	-
Kosten vriendenmagazine	-	-	35.370
Overige kosten funding	5.475	8.000	26.736
	5.475	10.000	62.106
	169.394	289.400	385.109

De kosten voor funding waren een stuk lager dan begroot omdat er geen bijeenkomsten voor donateurs en sponsors georganiseerd konden worden.

D Activiteitenlasten

Activiteitenlasten personeel

	Realisatie 2020	Begroot 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
Personeel in loondienst	7.041.019	7.085.900	7.125.324
Inleen acteurs	563.024	685.400	591.309
Inleen art. team, decor en kap grime	750.226	589.800	690.344
Inleen technici	102.643	288.400	347.187
Inleen voorhuispersoneel, programma's en projecten	129.121	200.000	327.123
Overige personeelskosten	222.188	214.500	267.656
	8.808.221	9.064.000	9.348.943

De kosten voor 'inleen artistiek team, decor en kap grime' zijn hoger dan begroot vanwege de 2 megaproducties die in voorbereiding waren voorafgaand aan de eerste lockdown. De inleen van technici en voorhuispersoneel was beduidend lager vanwege het aangepaste productiebeleid.

Het personeel in loondienst per afdeling:

	Fte ultimo 2020	Realisatie 2020	Begroot 2020
		€	€
Directie	2,0	255.697	216.700
Artistiek bureau	8,9	557.742	740.200
Regisseurs & Ensemble	26,1	1.234.253	1.287.000
HNTjong	1,7	138.423	139.600
Educatie	10,2	387.625	507.000
Publieksactiviteiten	6,7	504.747	249.600
Marketing	12,1	583.646	590.700
Kaartverkoop & Informatie	3,0	217.033	245.000
Ateliers	10,6	462.433	573.400
Techniek	37,9	1.911.209	1.885.700
Revisor & Projectleiders	-	93.632	15.700
Business	0,9	22.151	11.300
Publieksservices & Horeca	5,7	414.248	423.800
Receptie	4,5	258.180	200.200
	130,3	7.041.019	7.085.900

De kosten voor de directie zijn in 2020 hoger dan begroot. Dit heeft te maken met het feit dat de artistiek leider dit jaar voor 100% onder de personeelskosten directie geboekt staat, in 2019 viel het voor 50% onder directie en voor 50% onder regisseur. De directie heeft vrijwillig een deel van het salaris heeft afgestaan in verband met de gevolgen van corona. Van dit geld hebben zzp'ers opdrachten gekregen. De werkelijke personeelskosten zouden dus hoger zijn.

Activiteitenlasten materieel

	Realisatie 2020	Begroot 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
D2 Uitvoeringskosten productie	1.312.361	1.863.100	2.314.467
D3 Uitvoeringskosten programmering	980.077	2.526.500	2.980.032
D4 Uitvoeringskosten educatie	200.755	448.400	283.858
	2.493.193	4.838.000	5.578.357

Uitvoeringskosten productie

	Realisatie 2020	Begroot 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
Materiaalkosten	321.997	448.200	407.653
Reiskosten en séjours	239.828	482.900	580.265
Zaalhuur en partage	80.842	230.900	76.906
Verkoopkosten	43.195	51.400	79.421
Marketingkosten	115.751	147.500	202.155
Overige uitvoeringskosten	102.568	181.500	142.269
Onvoorzien producties	-	51.200	-
	904.181	1.593.600	1.448.669
Overige kosten producties			
Opslagkosten decors	36.731	35.000	37.800
Materialen techniek	33.608	20.000	33.680
Overige uitgaven decoratier	11.883	10.000	15.272
Inkoopkosten decor voor derden	14.331	-	4.648
Overige uitgaven kostuumatelier	6.151	13.500	12.120
Inkoopkosten kostuums voor derden	4.830	7.000	1.177
Afschrijvingen theatertechniek	99.951	105.000	102.951
Kosten coproducties	185.898	75.000	604.196
Overige materiële kosten producties	14.797	4.000	13.954
	408.180	269.500	825.798
	1.312.361	1.863.100	2.314.467

De kosten coproducties zijn lager dan in 2019. In dat jaar was Het Nationale Theater coproducent van de groots gemonteerde productie *Amadeus*. De kosten zijn daarentegen hoger dan begroot omdat er meer coproducties zijn uitgevoerd. De kosten coproducties in 2020 hebben betrekking op *Skylight* (coproductie met Oostpool), *De Wittgensteins* (coproductie met Oostpool en Holland Festival, geannuleerd vanwege de coronacrisis), *DOPE* (coproductie met Trouble Man, moest na 13 uitvoeringen stopgezet worden) en *Is this the real life?* (coproductie met Trouble Man, moest na 4 uitvoeringen stopgezet worden).

Uitvoeringskosten programmering

	Realisatie 2020	Begroot 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
Partages, garanties, uitkoopsommen en zaalhuren	676.898	1.513.000	1.919.496
Kosten programma's, festivals en contextprogrammering	17.646	254.500	275.099
Uitvoeringskosten inleidingen en workshops	8.102	10.500	21.137
Auteursrechten	48.798	136.000	180.083
Kosten vrijkaarten en horecatoeslag vrijkaarten	7.421	30.500	26.934
Kosten artiestenservice en aangeboden dranken	15.601	42.500	48.614
Kosten premières	574	13.000	11.094
Materiaalkosten techniek	31.134	45.500	49.073
Afschrijvingen theatertechniek	99.951	91.000	102.951
Verwervingskosten programmering	774	9.500	6.315
Uitvoeringskosten programma's en projecten	24.905	264.500	250.280
Voorstellingsmarketing programmering	48.273	116.000	88.956
	980.077	2.526.500	2.980.032

Vanwege de coronacrisis werden vele voorstellingen doorgeschoven of geannuleerd. Voor de uitkoopsommen werd het advies van de Commissie der Wijzen gevolgd, ingesteld door de brancheverenigingen. De afrekenbedragen werden afgestemd op verschillende corona-bezoekerscapaciteiten.

Uitvoeringskosten educatie

	Realisatie 2020	Begroot 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
Educatie producties HNTjong	3.565	43.800	44.846
Educatie producties HNT	6.354	66.500	8.217
Jongerenredactie	5.759	31.600	5.088
Theaterwerkplaats	6.690	7.000	5.936
Educatie gastprogrammering	-	-	-
Educatie bijzondere evenementen/activiteiten	21.742	8.500	42.624
Workshops & theaterdagen	21.667	58.500	25.743
Lange leerlijnen	58.387	92.000	73.370
Marketing educatie	4.396	24.000	17.418
Docententeam	743	3.500	1.345
Jongerentoneelkijkers	1.547	5.000	7.782
Overige kosten educatie	-	3.000	-
Reguliere kosten educatie	130.850	343.400	232.369
Uitvoeringskosten projecten educatie	69.905	105.000	51.489
	200.755	448.400	283.858

De educatiekosten zijn als gevolg van de coronamaatregelen lager dan begroot. De uitvoeringskosten projecten educatie betreft alle lasten die worden gedekt vanuit externe gelden.

Resultaat deelneming en gift Hocreest bv

Het resultaat uit deelneming betreft het resultaat van Hocreest bv en is als volgt te specificeren:

	Realisatie 2020	Begroot 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
Gift Hocreest bv	-	37.000	-
Resultaat deelneming Hocreest bv	-/- 148.538	28.000	-/- 4.052
	-/- 148.538	65.000	-/- 4.052

Resultaat deelneming Hocreest bv

	Realisatie 2020	Begroot 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
Omzet hospitality	215.093	796.500	846.191
Kostprijs hospitality	313.413	534.500	572.865
Totaal brutomarge hospitality	-/- 98.320	262.000	273.326
Omzet events	175.690	457.500	371.548
Kostprijs events	123.337	246.000	181.387
Totaal brutomarge events	52.353	211.500	190.161
Brutomarge hospitality en events	-/- 45.967	473.500	463.487
Overige bedrijfskosten			
Personeelskosten	100.745	308.000	376.464
Huisvestingskosten	38.198	43.500	51.276
Afschrijvingskosten	2.459	12.000	3.180
Verkoopkosten	5.494	8.000	5.976
Algemene kosten	-/- 47.736	26.000	30.642
Rentelasten	3.411	2.000	999
	102.571	399.500	468.537
Resultaat voor belasting	-/- 148.538	74.000	-/- 5.050
Schenking Het Nationale Theater	-	-/- 37.000	-
Vennootschapsbelasting	-	-/- 9.000	998
Resultaat deelneming	-/- 148.538	28.000	-/- 4.052

Binnen Hocarest bv worden de horeca-activiteiten en de commerciële verhuringen uitgevoerd. De brutomarge hospitality is als volgt opgebouwd:

	Realisatie 2020	Realisatie 2019
	€	€
Omzet hospitality		
Omzet hospitality beverage	172.695	653.956
Omzet hospitality food	27.016	145.819
Omzet hospitality overig	8.231	18.319
Omzet hospitality parkeerkaarten	7.151	28.097
	215.093	846.191
Kostprijs hospitality		
Kostprijs hospitality beverage	35.818	135.018
Kostprijs hospitality food	26.159	130.694
Kostprijs hospitality overig	-/- 610	15.293
Kostprijs hospitality parkeerkaarten	6.846	26.713
Voorraad-, kas- en prijsverschillen	9.348	16.243
Kostprijs hospitality personeel	235.851	248.904
	313.413	572.865
	-/- 98.320	273.326

Het brutomarge events is als volgt opgebouwd:

	Realisatie 2020	Realisatie 2019
	€	€
Omzet events		
Omzet events food & beverage	50.263	110.349
Omzet events (niet food & beverage)	125.427	261.199
	175.690	371.548
Kostprijs events		
Kostprijs events food & beverage	22.350	53.250
Kostprijs events (niet food & beverage)	100.988	128.137
Kostprijs events	123.337	181.387
	52.353	190.161

Geconsolideerde balans (na verwerking voorstel resultaatbestemming)

ACTIVA	Balans per 31-12-2020	Balans per 31-12-2019
	€	€
VASTE ACTIVA		
I - Immateriële vaste activa	13.906	21.400
II - Materiële vaste activa		
Gebouwen	428.752	479.717
ICT en telefonie	168.327	182.929
Inventaris	169.763	195.111
Theatertechniek	1.095.414	1.096.715
	1.862.256	1.954.472
III - Financiële vaste activa		
Overige financiële vaste activa	39.818	-
	1.915.980	1.975.872
Totaal vaste activa		
	1.915.980	1.975.872
VLOTTENDE ACTIVA		
IV - Voorraden		
Overige voorraden	11.467	29.533
	11.467	29.533
V - Vorderingen		
Vorderingen	406.432	817.481
Overlopende activa	412.495	794.951
	818.927	1.612.432
VII - Liquide middelen		
Bank	6.254.095	2.306.754
Kas	7.016	20.167
	6.261.111	2.326.921
Totaal vlottende activa	7.091.505	3.968.886
TOTAAL ACTIVA	9.007.485	5.944.758

PASSIVA	Balans per 31-12-2020	Balans per 31-12-2019
	€	€
GROEPSVERMOGEN	4.512.667	2.118.815
V – VOORZIENINGEN		
MJOP Koninklijke Schouwburg	352.136	288.599
MJOP Theater aan het Spui	188.751	67.819
MJOP De studio's	210.191	77.386
Totaal voorzieningen	751.098	433.804
VI - LANGLOPENDE SCHULDEN		
Leningen o/g	42.859	64.227
Egalisatie investeringssubsidies	46.168	52.179
Totaal langlopende schulden > 1 jaar	89.027	116.406
VII KORTLOPENDE SCHULDEN		
Kortlopende schulden	1.985.863	1.594.850
Overlopende passiva	1.668.8330	1.6780.883
Totaal kortlopende schulden < 1 jaar	3.654.693	3.275.733
TOTAAL PASSIVA	9.007.485	5.944.758

Geconsolideerde staat van baten en lasten

	Realisatie 2020 €	Realisatie 2019 €
Opbrengsten	2.566.218	6.791.669
Bijdragen	15.423.888	13.200.542
Som der baten	17.990.106	19.992.211
Af: Kostprijs van de omzet	11.420.204	15.214.953
Bruto omzetresultaat	6.569.902	4.777.258
Beheerlasten personeel	1.506.049	1.809.657
Beheerlasten materieel	2.882.563	3.471.229
Som der lasten	4.388.612	5.280.886
Netto omzetresultaat	2.181.290	-/- 503.628
Financiële baten en lasten	-/- 3.068	-/- 2.139
Exploitatiesaldo voor belastingen	2.178.222	-/- 505.767
Bijzondere baten en lasten	-	-/- 22.494
Vennootschapsbelasting	-	998
Exploitatiesaldo na belastingen	2.178.222	-/- 527.263

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

(volgens de indirecte methode)

	Realisatie 2020	Realisatie 2019
	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Exploitatiesaldo	2.178.222	-/- 527.263
Aanpassen voor:		
Afschrijvingen immateriële vaste activa	7.495	34.089
Afschrijvingen materiële vaste activa	352.391	361.705
Mutatie voorzieningen	317.294	66.411
Bruto kasstroom uit operationele activiteiten	677.180	462.205
Mutaties voorraden	18.066	-/- 3.294
Mutatie vorderingen en overlopende activa	753.288	-/- 285.146
Mutatie kortlopende schulden en overlopende passiva	378.960	-/- 483.948
Netto kasstroom uit operationele activiteiten	1.150.714	-/- 772.388
Investeringsactiviteiten		
Investeringen in immateriële vaste activa	-	-
Desinvesteringen in immateriële vaste activa	-	-
Investeringen in materiële vaste activa	-/- 274.425	-/- 359.506
Desinvesteringen in materiële vaste activa	14.249	22.167
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-/- 260.176	-/- 337.339
Financieringsactiviteiten		
Bestemmingsreserve voorziening deelneming	215.630	-
Ontvangsten uit langlopende schulden	-	-
Aflossing uit langlopende schulden	-/- 27.380	-/- 26.862
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	188.250	-/- 26.862
Mutatie liquide middelen	3.934.190	-/- 1.201.647
Liquide middelen einde boekjaar	6.261.111	2.326.921
Liquide middelen begin boekjaar	2.326.921	3.528.568
Mutatie liquide middelen	3.934.190	-/- 1.201.647

Toelichting op de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten

Algemeen

De grondslagen van waardering en resultaatbepaling voor de geconsolideerde jaarrekening zijn gelijk aan de grondslagen die worden vermeld in de toelichting op de balans en staat van baten en lasten van de enkelvoudige jaarrekening van de stichting, tenzij hierna anders vermeld.

De voorraden van Hicarest bv zijn gewaardeerd tegen meest recente inkoopwaarde. Met betrekking tot de vaste activa worden dezelfde grondslagen gehanteerd als bij Het Nationale Theater.

Het resultaat van de vennootschap is verder gespecificeerd bij de toelichting op het resultaat deelneming.

Gebeurtenissen na balansdatum

Al snel werd duidelijk dat de huidige coronacrisis nog lang financiële gevolgen zal hebben. In de tweede helft van 2020 is daarom ingezet het jaar met een zo hoog mogelijk positief resultaat af te sluiten en daarmee een reserve op te bouwen voor 2021 en volgende jaren. Het strenge beleid ten aanzien van bezuinigingen blijft ook in 2021 van kracht. Een grote bezuiniging wordt gerealiseerd door eigen producties aan te passen en door tot de zomerstop niet op reis te gaan. De eigen producties zijn meer in eigen huis te zien, hetgeen mogelijk is doordat vele externe voorstellingen zijn geannuleerd. Daarnaast is de geplande zomerproductie uitgesteld tot voorjaar 2022 en is de geplande zomerproductie voor 2023 geannuleerd. Hiermee spelen we bij voorbaat in op de te verwachten tekorten in de komende jaren.

Zodra de beschikking over de gemeentesubsidie voor 2021 is ontvangen, tekenen wij juridisch bezwaar aan tegen de voorgenomen korting van 1,5% op de jaarsubsidie. In de begroting 2021 gaan we uit van het volledige subsidiebedrag, dus zonder de korting. Mocht de korting toch doorgevoerd worden dan neemt het tekort in 2021 met € 140.000,- toe.

Voor het eerste halfjaar van 2021 heeft OCW een tweede steunbijdrage toegekend. Deze steunbijdrage, alsmede de te verwachten resultaten voor de komende jaren zijn weergegeven in de bijgestelde begrotingen 2021-2024. Uitgangspunt voor deze begroting is de begroting zoals die werd ingediend bij het meerjarenbeleidsplan 2021-2024. In de subsidiebeschikking van OCW voor de tweede steunbijdrage is aangegeven dat middelen die niet in 2021 besteed worden, in beginsel gereserveerd mogen worden om op een later moment te worden besteed. Vooralsnog reserveren wij een deel voor de te verwachten tekorten in 2022, als gevolg van lagere inkomsten uit entree. We gaan er van uit dat het publiek na de coronaperiode niet meteen in dezelfde getale de theaters zullen bezoeken.

Gedurende de gehele coronaperiode dienden de financiële prognoses steeds bijgesteld te worden. Wij gaan er van uit dat dat ook voor 2021 het geval zal zijn. Voor 1 juni zullen wij de begrotingen voor de nieuwe kunstenplanperiode 2021-2024 opnieuw herzien. Voor die datum moeten wij een aangepast meerjarenplan indienen bij OCW, waarin aangegeven wordt welke wijzigingen er zullen zijn ten opzichte van het oorspronkelijk ingediende meerjarenbeleidsplan 2021-2024.

Overige gegevens

Bijlage 1: Staat van baten en lasten per subsidiestroom

	Programmering KS-TahS realisatie 2020 €	Programmering ZAAL 3 realisatie 2020 €	Productie HNT realisatie 2020 €	Productie HNTJONG realisatie 2020 €
A. OPBRENGSTEN				
A1 Publieksinkomsten	783.618	31.104	423.644	57.765
A2 Sponsorinkomsten	18.182	413	19.008	3.719
A3 Overige directe inkomsten	17.775	404	18.583	3.636
A4 Diverse inkomsten	233.661	26.136	244.284	47.794
A5 Bijdragen uit private middelen	169.731	3.857	177.444	189.461
	1.222.967	61.914	882.963	302.375
B. SUBSIDIES				
B1 Ministerie OCW	-	-	4.545.124	1.151.981
B2 Gemeente Den Haag	5.277.344	109.595	3.671.713	509.199
B3 Overige subsidies	69.930	1.590	73.108	14.304
	5.347.274	111.185	8.289.945	1.675.484
TOTAAL BATEN	6.570.241	173.099	9.172.908	1.977.859
C. BEHEERLASTEN				
C1 Beheerlasten personeel	590.649	13.423	617.497	120.814
C2 Huisvestingskosten	1.436.453	55.279	334.867	65.516
C3 Bureaukosten	379.449	8.624	396.695	77.616
C4 Algemene publiciteitskosten	74.532	1.695	77.922	15.245
	2.481.083	79.021	1.426.981	279.191
D. ACTIVITEITENLASTEN				
D1 Activiteitenlasten personeel	2.729.433	80.551	5.043.656	954.581
D2 Uitvoeringskosten productie	-	-	963.996	348.365
D3 Uitvoeringskosten programmering	940.874	39.203	-	-
D4 Uitvoeringskosten educatie	88.332	2.008	92.347	18.068
	3.758.639	121.762	6.099.999	1.321.014
TOTAAL LASTEN	6.239.722	200.783	7.526.980	1.600.205
Rentebaten- en lasten				
Rentebaten	1.501	34	1.569	307
Rentelasten	1.350	31	1.411	276
	151	3	158	31
Bijzondere baten en lasten				
Resultaat en gift Hicarest bv	-/- 65.357	-/- 1.485	-/- 68.328	-/- 13.368
EXPLOITATIERESULTAAT	265.313	-/- 29.166	1.577.758	364.317

De toerekening van de opbrengsten en kostenverdeling van de staat van baten en lasten over de vier subsidiestromen, Programmering HNT, Programmering Zaal 3, Productie HNT en Productie HNTjong vindt zoveel mogelijk direct plaats.

Waar opbrengsten of lasten een gemengd karakter hebben is de verdeling bepaald aan de hand van verdeelsleutels. Verdeelsleutels zijn bepaald op basis van de verhouding in subsidieopbrengst per subsidiestroom of de verhouding tussen activiteitenlasten.

Bijlage 2: Categoriele exploitatierekening HNT Productie (Model 11b OCW)

(na verwerking voorstel resultaatbestemming)

		Realisatie 2020	Begroot 2020	Realisatie 2019
		€	€	€
BATEN				
Eigen inkomsten				
1	Publieksinkomsten binnenland (2+3+4+5)	417.539	1.161.400	1.566.480
2	<i>Recette</i>	-	-	582
3	<i>Uitkoop</i>	12.850	150.000	132.149
4	<i>Partage</i>	319.312	874.800	1.227.618
5	<i>Overige publieksinkomsten</i>	85.377	136.600	206.131
6	Publieksinkomsten buitenland	6.105	-	7.770
7	Totale Publieksinkomsten (1+6)	423.644	1.161.400	1.574.250
8	Sponsorinkomsten	19.008	28.100	19.008
9	Vergoedingen coproductent	18.583	-	72.365
10	Overige directe inkomsten	-	-	-
11	Totaal overige directe inkomsten (8+9+10)	37.591	28.100	91.373
12	Totaal directe inkomsten (7+11)	461.235	1.189.500	1.665.623
13	Indirecte inkomsten	244.284	375.000	438.174
14	Private middelen - particulieren incl. vriendenverenigingen	88.471	251.700	42.119
15	Private middelen – bedrijven	17.250	-	21.647
16	Private middelen - private fondsen	71.723	-	31.583
17	Private middelen - goede doelenloterijen	-	-	-
18	Totale bijdragen uit private middelen (14+15+16+17)	421.728	626.700	533.523
19	Totaal eigen inkomsten (12+13+18)	882.963	1.816.200	2.199.146
20	Baten in natura	-	-	-
Subsidies				
21	Totaal structureel OCW	4.545.124	2.901.000	2.900.914
22	Totaal structureel provincie	-	-	-
23	Totaal structureel gemeente	3.671.713	3.487.500	3.575.985
24	Totaal structureel publieke subsidie overig	73.108	74.800	92.468
25	Totaal structurele subsidies (21+22+23+24)	8.289.945	6.463.300	6.569.367
26	Incidentele publieke subsidies	-	-	-
27	Totaal subsidies (25+26)	8.289.945	6.463.300	6.569.367
TOTALE BATEN (19+20+27)		9.172.908	8.279.500	8.768.513
Eigen inkomstenpercentage (19/27)		11%	28%	33%

		Realisatie 2020	Begroot 2020	Realisatie 2019
		€	€	€
LASTEN				
1	Beheerlasten materieel	877.812	744.500	845.656
2	Beheerlasten personeel	617.497	705.900	688.012
3	Beheerlasten totaal (1+2)	1.495.309	1.450.400	1.533.668
4	Activiteitenlasten materieel	1.056.343	1.708.800	2.102.381
5	Activiteitenlasten personeel	5.043.656	5.366.700	5.275.796
6	Activiteitenlasten totaal (4+5)	6.099.999	7.075.500	7.343.077
	TOTALE LASTEN (3+6)	7.595.308	8.525.900	8.876.745
7	Saldo uit gewone bedrijfsvoering	1.577.600	-/- 246.400	-/- 108.232
8	Saldo rentebaten/ -lasten	158	-/- 300	-/- 524
	EXPLOITATIERESULTAAT (7+8)	1.577.758	-/- 246.700	-/- 108.756

Bijlage 3: Categoriele exploitatierekening HNTjong Productie (Model 11b OCW)

(na verwerking voorstel resultaatbestemming)

		Realisatie 2020	Begroot 2020	Realisatie 2019
		€	€	€
BATEN				
Eigen inkomsten				
1	Publieksinkomsten binnenland (2+3+4+5)	57.765	229.400	239.662
2	<i>Recette</i>	6.094	-	-
3	<i>Uitkoop</i>	20.143	127.700	126.513
4	<i>Partage</i>	14.823	75.000	72.820
5	<i>Overige publieksinkomsten</i>	16.705	26.700	40.329
6	Publieksinkomsten buitenland	-	-	14.030
7	Totale Publieksinkomsten (1+6)	57.765	229.400	253.692
8	Sponsorinkomsten	3.719	5.500	3.719
9	Vergoedingen coproductent	-	-	-
10	Overige directe inkomsten	3.636	73.500	14.158
11	Totaal overige directe inkomsten (8+9+10)	7.355	79.000	17.877
12	Totaal directe inkomsten (7+11)	65.120	308.400	271.569
13	Indirecte inkomsten	47.794	-	85.730
14	Private middelen - particulieren incl. vriendenverenigingen	17.310	-	10.530
15	Private middelen – bedrijven	3.375	81.400	230
16	Private middelen - private fondsen	168.776	-	7.896
17	Private middelen - goede doelenloterijen	-	-	-
18	Totale bijdragen uit private middelen (14+15+16+17)	189.461	81.400	18.655
19	Totaal eigen inkomsten (12+13+18)	302.375	389.800	375.955
20	Baten in natura	-	-	-
Subsidies				
21	Totaal structureel OCW	1.151.981	735.000	735.262
22	Totaal structureel provincie	-	-	-
23	Totaal structureel gemeente	509.199	479.000	496.111
24	Totaal structureel publieke subsidie overig	14.304	14.600	18.092
25	Totaal structurele subsidies (21+22+23+24)	1.675.484	1.228.600	1.249.465
26	Incidentele publieke subsidies	-	-	-
27	Totaal subsidies (25+26)	1.675.484	1.228.600	1.249.465
TOTALE BATEN (19+20+27)		1.977.859	1.618.400	1.625.420
Eigen inkomstenpercentage (19/27)		18	32%	30%

		Realisatie 2020	Begroot 2020	Realisatie 2019
		€	€	€
LASTEN				
1	Beheerlasten materieel	171.745	145.400	165.453
2	Beheerlasten personeel	120.814	138.200	134.610
3	Beheerlasten totaal (1+2)	292.559	283.600	300.063
4	Activiteitenlasten materieel	348.365	401.000	377.761
5	Activiteitenlasten personeel	972.649	967.200	1.029.083
6	Activiteitenlasten totaal (4+5)	1.321.014	1.368.200	1.406.844
	TOTALE LASTEN (3+6)	1.613.573	1.651.800	1.706.907
7	Saldo uit gewone bedrijfsvoering	364.286	-33.400	-/- 81.487
8	Saldo rentebaten/ -lasten	31	-/- 100	-/- 103
	EXPLOITATIERESULTAAT (7+8)	364.317	-/- 33.500	-/- 81.590

Bijlage 4: Prestatiegegevens gemeente Den Haag en Ministerie OCW

Prestatiegegevens Podia gemeente Den Haag

PROGRAMMERING TOTAAL (incl. huisgezelschap, maar excl. festivals, programmering en activiteiten op basis van verhuur, cultuurparticipatie en cultuureducatie)

	Eenheid	Raming 2020	Realisatie 2020
verschillende producties	aantal	300	245
waarvan internationale programmering	aantal	35	11
voorstellingen / optredens / concerten	aantal	600	462
waarvan internationale programmering	aantal	55	16
Bezoekers totaal	aantal	129.000	45.459
waarvan betalende bezoekers	aantal	117.371	31.802
waarvan niet-betalende bezoekers	aantal	10.435	3.397
waarvan bezoekers met 'Ooievaarspas'	aantal	1.194	35

Waarvan door huisgezelschappen

Het Nationale Theater en HNTjong

	Eenheid	Raming 2020	Realisatie 2020
voorstellingen / concerten	aantal	135	191
bezoekers	aantal	22.350	19.058

Onderverdeling programmering naar zaal

ZAAL 1 - THEATER AAN HET SPUI

	Eenheid	Raming 2020	Realisatie 2020
voorstellingen / concerten	aantal	70	105
bezoekers	aantal	9.700	6.356
zaalcapaciteit	aantal	200	200

ZAAL 2 - THEATER AAN HET SPUI

voorstellingen / concerten	aantal	120	70
bezoekers	aantal	10.000	3.704
zaalcapaciteit	aantal	120	120

ZAAL 3 (De Constant Rebecqueplein)

voorstellingen / concerten	aantal	50	93
bezoekers	aantal	2.600	2.997
zaalcapaciteit	aantal	74	74

GROTE ZAAL KONINKLIJKE SCHOUWBURG

voorstellingen / concerten	aantal	202	135
bezoekers	aantal	96.700	29.048
zaalcapaciteit	aantal	625	625

HET PARADIJS KONINKLIJKE SCHOUWBURG

voorstellingen / concerten	aantal	92	29
bezoekers	aantal	5.100	1.331
zaalcapaciteit	aantal	60	60

	Eenheid	Raming 2020	Realisatie 2020
DE STUDIO'S			
voorstellingen / concerten	aantal	7	9
bezoekers	aantal	0	259
zaalcapaciteit	aantal	0	150

OVERIGE LOCATIES

voorstellingen / concerten	aantal	59	21
bezoekers	aantal	4.700	1.764
zaalcapaciteit	aantal	Divers	Divers

NB: Voor alle zaalcapaciteiten geldt: deze zijn afhankelijk van de soort productie en de keuze van bespeling.

Onderverdeling programmering naar genre

	Eenheid	Raming 2020	Realisatie 2020
Klassieke Muziek			
concerten / voorstellingen	aantal	3	2
waarvan internationale programmering	aantal	0	0
bezoekers	aantal	300	181

Muziektheater

concerten / voorstellingen	aantal	43	17
waarvan internationale programmering	Aantal	0	0
bezoekers	aantal	8.722	3.241

Nieuwe Muziek

concerten / voorstellingen	aantal	3	0
waarvan internationale programmering	aantal	0	0
bezoekers	aantal	500	0

Popmuziek

concerten / voorstellingen	aantal	4	5
waarvan internationale programmering	aantal	0	0
bezoekers	aantal	1.399	2.239

Theater

concerten / voorstellingen	aantal	302	299
waarvan internationale programmering	aantal	36	12
bezoekers	aantal	74.079	21.778

Jeugdtheater

concerten / voorstellingen	aantal	155	59
waarvan internationale programmering	aantal	20	3
bezoekers	aantal	18.153	4.228

Cabaret

concerten / voorstellingen	aantal	34	34
waarvan internationale programmering	aantal	0	0
bezoekers	aantal	18.642	9.150

Dans

concerten / voorstellingen	aantal	30	7
waarvan internationale programmering	aantal	2	1
bezoekers	aantal	3.400	1.761

Overig

concerten / voorstellingen	aantal	30	39
waarvan internationale programmering	aantal	0	0
bezoekers	aantal	1.000	2.881

Paradevoorstellingen

voorstellingen	aantal	150	0
bezoekers	aantal	5.000	0

FESTIVALS

festivaldagen	aantal	45	23
voorstellingen / optredens / concerten	aantal	23	58
waarvan internationale programmering	aantal	5	0
podia/locaties	aantal	6	9
bezoekers	aantal	20.200	6.620

VERHUUR

Culturele programmering op basis van verhuur

voorstellingen	aantal	33	3
bezoekers	aantal	8.500	785

Commerciële activiteiten op basis van verhuur

activiteiten	aantal	140	27
bezoekers	aantal	12.000	3.256

Prestatiegegevens Gezelschap HNT gemeente Den Haag

PRODUCTIES / CONCERTEN / VOORSTELLINGEN (excl. Festivals, Cultuurparticipatie en Cultuureducatie)

	Eenheid	Raming 2020	Realisatie 2020
producties			
nieuwe producties	aantal	10	18
producties in reprise	aantal	2	7
concerten / voorstellingen in Den Haag			
concerten / voorstellingen	aantal	100	164
bezoekers totaal in Den Haag	aantal	17.200	16.072
concerten/ voorstellingen in de rest van Nederland			
concerten/ voorstellingen	aantal	270	185
bezoekers	aantal	82.800	19.779
TOTALEN			
totaal aantal concerten / voorstellingen	aantal	370	349
totaal aantal bezoekers	aantal	100.000	35.851

CULTUUREDUCATIE

Schoolvoorstellingen

	Eenheid	Raming 2020	Realisatie 2020
aantal schoolvoorstellingen	aantal	50	50
aantal bezoekende leerlingen schoolvoorstellingen	aantal	7.500	3.814

Lessen / activiteiten

lessen / activiteiten primair onderwijs	aantal	55	41
lessen / activiteiten primair onderwijs Haagse scholen	aantal	50	41
deelnemende leerlingen primair onderwijs	aantal	5.300	517
deelnemende leerlingen primair onderwijs Haagse scholen	aantal	5.000	517
lessen / activiteiten voortgezet onderwijs	aantal	395	671
lessen / activiteiten voortgezet onderwijs in Den Haag	aantal	365	575
deelnemende leerlingen voortgezet onderwijs	aantal	13.500	11.440
deelnemende leerlingen voortgezet onderwijs in Den Haag	aantal	12.500	9.479

Prestatiegegevens Gezelschap HNTjong gemeente Den Haag

PRODUCTIES / CONCERTEN / VOORSTELLINGEN (excl. Festivals, Cultuurparticipatie en Cultuureducatie)

	Eenheid	Raming 2020	Realisatie 2020
producties			
nieuwe producties	aantal	4	2
producties in reprise	aantal	2	8
voorstellingen in Den Haag			
concerten / voorstellingen	aantal	35	14
bezoekers totaal in Den Haag	aantal	5.150	1.265
voorstellingen in de rest van Nederland			
concerten / voorstellingen	aantal	83	15
bezoekers	aantal	15.800	855
TOTALEN			
totaal aantal concerten / voorstellingen	aantal	118	29
totaal aantal bezoekers	aantal	20.950	2.120

CULTUUREDUCATIE

Schoolvoorstellingen

	Eenheid	Raming 2020	Realisatie 2020
schoolvoorstellingen	aantal	193	100
schoolvoorstellingen in Den Haag	aantal	177	39
aantal bezoekende leerlingen schoolvoorstellingen	Aantal	8.800	4.827
aantal bezoekende leerlingen schoolvoorstellingen in Den Haag	Aantal	7.300	2.799

Lessen / activiteiten

lessen / activiteiten primair onderwijs	aantal	70	43
deelnemende leerlingen primair onderwijs	aantal	4.550	1.218
lessen / activiteiten voortgezet onderwijs	aantal	40	194
deelnemende leerlingen voortgezet onderwijs	aantal	2.600	4.683

Prestatiegegevens gezelschappen Ministerie OCW

Geaggregeerd overzicht prestatieverantwoording

	2020	2019	2020	2019
	Het Nationale Theater	Het Nationale Theater	HNTjong	HNTjong
Producties				
nieuwe Productie	14	10	1	2
reprise Productie	6	2	8	7
nieuwe Coproductie	4	6	1	1
reprise Coproductie	1	4	-	2
Totaal aantal producties	25	22	10	12

Bezoeken per categorie producties

nieuwe Productie	9.760	30.934	728	13.798
reprise Productie	20.826	908	5.662	5.760
nieuwe Coproductie	3.745	87.131	557	6.004
reprise Coproductie	1.520	27.639	0	4.198
Totaal aantal bezoeken	35.851	146.612	6.947	29.760

Aantal producties verdeeld over de drie circuits (kleine zaal, midden,

grote zaal (>400 stoelen)	4	9	1	1
midden en klein (< 400 stoelen)	21	13	9	11
Totaal aantal producties	25	22	10	12

UITVOERINGEN

Aantal openbare voorstellingen

regulier	349	648	29	93
----------	-----	-----	----	----

Schoolvoorstellingen

waarvan PO schoolvoorstellingen	-	0	97	176
waarvan VO schoolvoorstellingen	-	24	3	39
totaal aantal schoolvoorstellingen	-	24	100	215
Totaal aantal voorstellingen (openbaar en school)	349	672	129	308

UITVOERINGEN

Aantal openbare voorstellingen

aantal reguliere voorstellingen standplaats	164	162	14	25
aantal reguliere voorstellingen buiten standplaats (in NL)	183	484	15	61
aantal reguliere voorstellingen buitenland	2	2	-	7
Totaal	349	648	29	93

BEZOEKEN

Aantal bezoeken aan openbare voorstellingen

bezoeken reguliere voorstellingen standplaats	16.072	35.197	1.265	4.510
bezoeken reguliere voorstellingen buiten standplaats (in NL)	19.217	105.943	855	10.260
bezoeken reguliere voorstellingen buitenland	562	319	-	1.262
Totaal	35.851	141.459	2.120	16.032

	2020	2019	2020	2019
	Het Nationale Theater	Het Nationale Theater	HNTjong	HNTjong
Totaal aantal bezoeken aan openbare voorstellingen	35.851	141.459	2.120	16.032
waarvan betalend	26.976	131.622	1.923	14.164
waarvan niet betalend	8.857	9.837	197	1.868
Bezoeken aan Schoolvoorstellingen				
waarvan PO schoolvoorstellingen	-	-	4.571	7.182
waarvan VO schoolvoorstellingen	-	5.153	256	6.546
Totaal aantal bezoeken aan schoolvoorstellingen	-	5.153	4.827	13.728
Totaal aantal bezoeken aan voorstellingen (openbaar en school)	35.851	146.612	6.947	29.760
OVERIGE ACTIVITEITEN				
school gebonden activiteiten	285	521	133	308
openbare activiteiten	314	541	69	132
Totaal	599	1.062	202	440
deelnemers school gebonden activiteiten	5.531	12.009	2.621	7.422
deelnemers openbare activiteiten	64.320	26.806	3.280	9.071
Totaal	69.851	38.815	5.901	16.493
bezoekers website	1.855.603	1.004.695		
aantal unieke bezoekers website	1.289.821	608.072		

Bijlage 5: Overzicht overige subsidies

Naast de reguliere subsidie zijn van de gemeente Den Haag de onderstaande projectsubsidies ontvangen in 2020:

Kenmerk	Datum	Ten behoeve van	Bedrag
			€
ABBA/VL/30634	13-07-2020	Spuiplein programmering 2020	15.000
ABBA/VL/32300	05-10-2020	Corona	10.000
ABBA/VL/23827	19-09-2020	HNT onbeperkt 2019	24.500
ABBA/VL/22633	09-07-2019	HNT onbeperkt 2020	24.850
			<u>74.350</u>

Hieronder volgen per project het uitgavenoverzicht en een korte beschrijving van het project. De uitgebreide kwalitatieve toelichting wordt, zoals gebruikelijk, separaat verzonden aan de gemeente.

Programmering Spuiplein (ABBA/VL/30634):

Voor de coördinatie van de programmering en de realisatie van een aantal activiteiten op het Spuiplein is in 2020 € 15.000,- ontvangen. Vanwege corona konden niet alle geplande activiteiten doorgang vinden. Een deel van het budget, € 8.000,- is daarom niet uitgegeven. Bij de gemeente is het verzoek ingediend om het resterende bedrag mee te mogen nemen naar 2021. In dat jaar wordt de Stichting Spuiplein opgericht en zal er een nieuwe werkwijze, onder andere vanwege de opening van Amare, gerealiseerd worden.

Overzicht van de uitgaven:

Programmering Spuiplein 2020	Bedrag
	€
Coördinatie	5.000
Producent	2.000
Totaal lasten	7.000
Verzoek tot verlenging project	8.000

Corona – (ABBA/VL/32300): ‘U zit hier goed!’

Het Nationale Theater ontving een bijdrage van € 10.000,- uit de subsidieregeling Herstart culturele instellingen in relatie tot COVID-19. Dankzij deze regeling konden de extra kosten die gemaakt moesten worden om de verspreiding van corona tegen te gaan gefinancierd worden. De aanvraag werd ingediend met als titel ‘U zit hier goed!’ Het Nationale Theater zorgt tijdens coronatijd voor een ‘radicaal vriendelijke’ wijze van publieksontvangst, waarbij zoals alles het publiek voorop staat. De werkwijze van Het Nationale Theater werd zeer gewaardeerd door de bezoekers, zo bleek uit de publieksenquêtes die na afloop van een voorstelling verzonden werden.

HNT onbeperkt - (ABBA/VL/23827):

Met het project HNT Onbeperkt wil Het Nationale Theater de toegankelijkheid en participatie van mensen met een beperking vergroten. Iedereen binnen onze samenleving willen wij betrekken bij ons theateraanbod. In 2018 is gestart met een aantal pilots waarna de ervaringen zijn gedeeld met andere culturele instellingen in Den Haag en Nederland. Met HNT Onbeperkt hebben wij aandacht voor de fysieke toegankelijkheid en ervaring van diverse doelgroepen, het inzetten van hulpmiddelen, het opleiden/instrueren van begeleiders en personeel, en voor aanpassingen in media uitingen en artistieke mogelijkheden.

Omdat het project uit 2019 in 2020 doorliep betreft dit overzicht de toezegging ad € 24.500 voor de periode 2019-2020.

Hieronder een overzicht van de uitgaven (naar kostensoort):

HNT Onbeperkt seizoen 2019/2020

	Bedrag
	€
Personele lasten	26.872
Uitvoeringslasten	7.636
Publiciteitslasten	336
Partages en garanties	550
Personele lasten	8.718
Publieke bijdrage	-/- 788
	16.452
Verzoek tot lagere vaststelling	8.048

HNT onbeperkt - (ABBA/VL/22633): Omdat het project uit 2020 doorloopt in 2021 betreft dit overzicht alleen de in 2020 gerealiseerde kosten, de definitieve/ volledige verantwoording van deze projectsubsidie zal geschieden in de jaarrekening 2021.

Hieronder een overzicht van de uitgaven (naar kostensoort):

HNT Onbeperkt seizoen 2021

	Bedrag
	€
Uitvoeringslasten	2.568
Personeelslasten	8.496
Totaal lasten	11.064
Restant voor 2021	13.786

BIJLAGE 6: Overzicht Theater Inclusief (2018-2021)

Op 13 maart 2020 werd naar aanleiding van het oprukkende COVID-19 virus door de overheid besloten tot strenge maatregelen en moest de culturele sector de deuren sluiten voor onbepaalde tijd. Dit had en heeft een enorme impact op de gehele cultuursector en uiteraard ook op de plannen van Theater Inclusief. De geplande voorstellingen, die we hadden georganiseerd rondom de P van Programmering, moesten worden geannuleerd of verschoven naar volgend seizoen. Ondanks deze ernstige wending en de onzekere tijd die aanbrak voor de sector, hebben wij vanuit Theater Inclusief vernomen dat er nog steeds hoge prioriteit aan het onderwerp inclusie wordt gegeven door onze partners. Veel van onze partners zien nu juist kansen om zich verder te ontwikkelen op dit gebied. We zijn hiermee actief aan de slag gegaan. Zo hebben we masterclasses en trainingen gegeven op het gebied van werving en selectie en marketing. We hebben geïnvesteerd in de voorbereiding voor het onderzoek, dat wordt uitgevoerd door de Boekmanstichting en we hebben een vacaturepagina gelanceerd op onze website. Hier kunnen partners en externe partijen hun vacature op een inclusieve manier leren invullen en plaatsen om zo een diversere doelgroep te bereiken. Ook hebben we hard gewerkt aan onze online zichtbaarheid (op zowel onze website als de social media kanalen), waarmee we ons netwerk konden uitbreiden en ook buiten de aangesloten partijen meer bekendheid vergaarden.

We hebben in oktober een Programmeursdag georganiseerd. Deze vond online plaats en het was een middag vol inspiratie en intervisie. Als resultaat hiervan is er een checklist opgesteld die programmeurs kunnen gebruiken om in één oogopslag acties te kunnen ondernemen en hun manier van programmeren diverser kunnen maken.

Daarnaast zijn alle betrokken partijen afgelopen seizoen bezig geweest met het invullen van de Toolkit. Deze Toolkit leert ze nadenken over het interne beleid en geeft handvatten in hoe dit aangepast kan worden naar een meer diverser beleid.

2020 was ook het jaar waarin we afscheid namen van onze projectleider Karima el Bouchtaoui en we de zoektocht startten naar een nieuwe projectleider voor Theater Inclusief. We hebben deze selectieprocedure geheel objectief en geanonimiseerd uitgevoerd. Dit heeft voor de sollicitatiecommissie (bestaande uit leden van de betrokken partijen) veel kennis en inzichten opgeleverd en veel van deze organisaties passen deze methode nu toe in hun eigen organisatie bij het werven van nieuwe kandidaten. Wij zijn verheugd te kunnen melden dat wij dankzij deze methode een nieuwe projectleider hebben gevonden: Naomi Arrindell. Zij start vanaf 2021, een nieuw jaar waarin we weer veel mooie kansen tegemoet gaan!

Theater inclusief 2018/2021

	Begroting	Realisatie	Realisatie	Realisatie	
	2018/2021	2018	2019	2020	
	€				€
Bijeenkomsten	162.515	22.806	27.618	9.801	
Marketing en Communicatie	382.885	1.100	97.919	96.129	
Algemene kosten	306.600	38.558	86.951	72.563	
	852.000	62.464	212.488	178.493	
Bijdragen Partners	132.000	0	44.000	44.000	
Bijdrage private fondsen	510.000	0	170.000	170.000	
Publieke Bijdrage	210.000	47.914	70.000	70.554	
	852.000	47.914	284.000	284.554	
Ministerie OCW	0	3.895	-19.144	-28.393	-43.641
Private fondsen	0	8.024	-39.439	-58.493	-89.907
Partners	0	2.631	-12.929	-19.176	-29.475
Totaal	0	14.550	-71.512	-106.061	-163.023

VSBfonds,
iedereen doet mee

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

BIJLAGE 7: Overzicht *Trojan Wars*

De gevolgen van de coronacrisis kwamen bij *Trojan Wars* hard aan en hebben grote impact op de uitvoering van de voorstelling gehad. Na maanden van voorbereiding en repetities stonden de acteurs op 12 maart 2020 in vol ornaat klaar in de kleedkamers en de bussen vol met leerlingen al voor de deur te wachten. Na een succesvolle generale en eerste try-out waren we helemaal klaar voor de tweede try-out van *Trojan Wars*, toen het nieuws ons overviel dat alle theaters dicht moesten in verband met de overheidsmaatregelen omtrent het Coronavirus. We moesten iedereen onverhoopt naar huis sturen en de tournee annuleren. We kwamen samen met de rest van de wereld terecht in een periode van stilstand waarvan de effecten groot zijn en nog even zullen blijven.

In het najaar 2021 hopen we *Trojan Wars* weer te kunnen spelen. En ook in 2020 hebben we een groot deel van de doelstellingen behaald. Daarom hebben we met een deel van de fondsen al afgerekend, waaronder Stichting Zabawas. De centrale doelstelling is gerealiseerd. Er ligt een mooi inhoudelijk stuk gebaseerd op de *Ilias* met een waanzinnig uitgebreid contextprogramma waar theater en cultuureducatie samen komen. En nieuwe vormen van educatie en marketing hebben hun werk gedaan. We hebben voorafgaand aan de première al meer dan 70% van onze kwantitatieve en kwalitatieve doelstelling behaald. Voor een uitgebreide evaluatie van *Trojan Wars* verwijzen we graag naar de inhoudelijke evaluatie die juni 2020 is verstuurd.

Trojan Wars

	Voorstelling	Experience	MBO acteurs	Workshop - Afl. 0	Participatie traject	Nieuwe Nederlanders	organisatie algemeen	Totaal bedrag
Personeelslasten	287.907	21.309	133.853	39.017	894	-	-	482.980
Reis & sejourkosten	47.254	771	1.894	553	144	30	-	50.646
Huur locatie(s)	13.500	-	-	-	-	-	-	13.500
Materiaalkosten	81.585	32.962	69	8.747	624	-	2.325	126.312
Marketingkosten	27.531	-	-	-	-	-	-	27.531
Overige lasten	50.004	35	-	263	-	-	-	50.303
	507.781	55.077	135.816	48.581	1.662	30	2.325	751.271

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: Het bestuur en de raad van toezicht van Het Nationale Theater

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2020 van Stichting Het Nationale Theater te Den Haag gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- ▶ geeft de in dit jaarverslag opgenomen geconsolideerde en enkelvoudige jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Het Nationale Theater op 31 december 2020 en van het resultaat over 2020 in overeenstemming met de in Nederland geldende Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 640 Organisaties zonder winststreven (RJ 640), het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017-2020 (versie januari 2020), de Richtlijnen verantwoording subsidies Den Haag 2017 en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT);
- ▶ zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2020 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en het Handboek cultuursubsidies Instellingen 2017-2020 (paragraaf 1.1 van het Handboek, versie januari 2020);
- ▶ tevens zijn wij van oordeel dat de in de jaarrekening opgenomen subsidies van de Gemeente Den Haag zijn besteed overeenkomstig de ASV Gemeente Den Haag 2014, waarmee de rechtmatigheid van deze subsidies is vastgesteld.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2020;
2. de geconsolideerde en enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2020; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen inclusief informatie in het kader van de WNT.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen, het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2017-2020 (versie januari 2020), de Richtlijnen verantwoording subsidies Den Haag 2017 en het Regeling Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2020. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Het Nationale Theater zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met de Regeling Controleprotocol WNT 2020 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Paragraaf ter benadrukking van aangelegenheden

Wij vestigen de aandacht op de tekst in de toelichting van de jaarrekening op pagina 38, waarin de onzekerheden zijn omschreven rondom de mogelijke gevolgen van het Coronavirus voor Stichting het Nationaal Theater. Deze situatie doet geen afbreuk aan ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- ▶ bestuursverslag 2020;
- ▶ verslag van de raad van toezicht
- ▶ verslag van de ondernemingsraad
- ▶ wij zijn Het Nationale Theater
- ▶ prestatienormen in cijfers
- ▶ bedrijfsvoering
- ▶ de overige gegevens;

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- ▶ met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- ▶ alle informatie bevat die op grond van die op grond van het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017-2020 (versie januari 2020) is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met RJ 640 en het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017-2020 (versie januari 2020).

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017-2020 (versie januari 2020), de Richtlijnen verantwoording subsidies Den Haag 2017, RJ 640 en de bepalingen van en krachtens de WNT.

In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- ▶ het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap;
- ▶ het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- ▶ het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- ▶ het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- ▶ het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Den Haag, 26 maart 2021

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

w.g. drs. T.H. de Rek RA
